

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenként egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:

Földbirtokosok, bér- lők és uradalmai	200 holdig	15 pengő
	500 "	30 "
	1000 "	60 "
	2000 "	90 "
	3000 "	120 "
	ezen felül	150 "

Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj 10 "
OMGE postatakarékpénztári esekkszámla száma: 10.399

Lappótdíj OMGE-tagoknak:

Negyed évre 6 pengő, fél évre 11 pengő, egész évre 20 pengő

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt

A kiadásért felelős:

Mutschenbacher Emil dr.,
az OMGE ügyvezető-igazgatója

Felelős szerkesztő: Dörsehug Tibor

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-n. 8. Telefon: 187-954

Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut. 25. Telefon: 189-932

Előfizetési árak:

„Rádió gazdasági előadások” című füzettel együtt

Felföldre		Külföldre	
OMGE tagoknak:		OMGE tagoknak:	
Negyed évre	4 pengő	Negyed évre	8 pengő
Fél évre	8 "	Fél évre	16 "
Egész évre	20 "	Egész évre	28 "
Előfizetőknél:		Előfizetőknél:	
Negyed évre	10 pengő	Negyed évre	12 pengő
Fél évre	18 "	Fél évre	22 "
Egész évre	32 "	Egész évre	40 "

Postatakarékpénztári esekkszámla száma: 26.576

Az OMGE felhívása.

Lapunk mai számának más helyén közöljük az OMGE igazgatóválasztmányának, úgyis, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottsága folyó hó 20-i gyűlésének jegyzőkönyvét, amelyben sok egyéb fontos és időszzerű állásfoglalás között első helyen olvashatjuk az igazgatóválasztmánynak azt az egyhangú határozatát, hogy felhívja az OMGE és az egész magyar gazdaságszolgálat minden egyes tagját az Erdélyi Nyereménykölcsönös jegyzésben való részvételre és a gazdáknak egyéni erejük és anyagi tehetségük szerinti való hozzájárulását Erdély talpradikálisához a gazdasági élet védelmére alá helyezte.

Igazgatóválasztmányunknak ez a felhívása szól valamennyi gazdasági egyesületünknek is, amelyek közérdekűből kell hogy lelkes szívből legyenek az Erdélyi Nyereménykölcsönös való gazdasági jegyzés propagandájának, mert hiszen a gazdák érdekvédelmi szervezetei hivatalos elnökségben arra, hogy a bennük megszervezett öntudatos gazdáknak minden közérdekű megmozdulását kezdeményezzék, vezessék és irányítsák, országos közérdekűnek, a Gazdasági Egyesületek és Szövetkezetek Országos Szövetségének útmutatásai szerint.

Köz tudomású, hogy a gazdák vannak a forgó-tőkének leginkább híjával és a földbirtok terjedelméhez, értékéhez arányítva, többnyire szinte feltűnően kiesnek az a tőkeösszeg, amely felett egy-egy gazda bármikor szabadon rendelkezhet. Ez az oka annak, hogy az OMGE felhívásának visszhangja gyanánt nem számolhatunk be egyenként millió összegű gazdasági jegyzésekről, de viszont annál érvényesebb az a tény, hogy kisebb-nagyobb gazdáknak már nagy számú, váltakozó összegű jegyzéséről kaptunk az első aláírás naptól, folyó hó 24-től kezdve jelentést. Már pedig régi igazság az, hogy sok kicsi sokra megy, minél fogva biztosra vesszük, hogy azoknak az erdélyi nyereménykötvényeknek az árából, amelyeket karácsonyig sok százezer magyar gazda — aszerint, hogy az erszényéből mennyire futja — összevásárol, hatalmas summa fog kikerekedni. És ez az együttvéve tekintélyes összeg méltóképpen fejezi majd ki a magyar gazdák megértését az iránt a hatalmas célkitűzés iránt, amely az egész nemzet apraja-nagyjától felajánlott és összeadott 100 millió pengő segítségével kívánja Erdély gazdasági feléledtetni.

Az idén nyáron országszerte valóságos „erdélyi láz” vett erőt rajtunk, magyarokon. Szinte kötelező divat volt Erdélybe utazni, az erdélyi természeti szépségeket, csodálatos gyógyítóerejű forrásokat,

történelmi emlékeket őrző régi városokat és az idegenforgalomra még berendezkedni sem tudott furdóhelyeket felkeresni. Mindenki, aki ott járt, boldogan gyönyörködött hazatért értékeinkben, de egyúttal azt is láthatta, hogy 22 esztendő idegen elnyomatás mulasztásai miatt temérdek feladat vár odalent pótlásra és megoldásra. Így elsősorban a vasúti és úthálózat helyrehozatala, új összeköttetések megteremtése a Székelyföld és Erdély nyugati részei, valamint az anyaország között, nem tűrhet halasztást. De éppen olyan sürgős és fontos az erdélyi mezőgazdaság és állattenyésztés fejlesztése, az erdőgazdaság és faértékesítés támogatása, az erdélyi idegenforgalom előfeltételeinek megteremtése, a furdó- és szállóüzemek korszerűsítése, megfelelő olcsó hitel biztosítása és ki tudna még felsorolni azt a temérdek egyéb fontos célt és sürgős feladatot, amely Erdélyben megoldásra vár és amelynek megvalósításához pénzre, minél több pénzre van szükség!

Erdélyi gazdaságán segít tehát minden magyar gazda, aki egy vagy több erdélyi nyereménykötvényt vásárol, amelyek bármely pénzügyintézetben, a postatakarékpénztárnál, a mezőgazdasági hitel- és fogyasztási szövetkezetekben kaphatók egész-, fél- és negyedkötvény formájában, 200, 100, illetve 50 pengőért. Ezért mondta ki az OMGE igazgatóválasztmányának az erdélyi nyereménykötvényeknek a gazdaközönség részéről minél nagyobb mennyiségben való vásárlását a gazdasági élet érdekében.

Hozzátehetjük azonban, hogy az erdélyi 4%-kal kamatozó nyereménykötvények vásárlása olyan kötelességteljesítés, amely valójában nem is jelent áldozatot. Hiszen az a sok-sok kisember, aki megtakarított pár száz pengőjén most erdélyi nyereménykötvényt vásárol, voltaképpen csak eddigi takarékoskodását folytatja az eddiginél kedvezőbb, mert legalább is éppen olyan biztos, de több előnyt nyújtó tőkeelhelyezéssel. Mondjuk, hogy valakinek eddig a takarékpénztárban volt elhelyezve néhány száz vagy ezer megtakarított pengője, amelyek után ott legfeljebb évi 2-3% kamatot kapott. Ha most valaki ebből a pénzből vagy annak egy részén nyereménykötvényt vásárol, évenként 4% kamatot kap utána, mégpedig visszamenőleg már folyó hó 1-től számítva. A nyereménykötvény változatlanul őrzi továbbá a belé fektetett pénzt, mert hiszen a kötvények bizonyos részét évről-évre ki-sorsolják, s akkor a teljes névértéken váltják vissza. Addig pedig, amíg ez bekövetkezik, a kötvény tulajdonosa évenként kétszer, január és július hónapjának első köznapiján részt vesz olyan sors-

TARTALOM:

- Az OMGE felhívása. (M. E. dr.)
- Mezőgazdasági propaganda. (vitéz H. Bilitra Miklós dr.)
- A mezőgazdaságfejlesztés sikerének személyi feltételei. (Faber György.)
- Gyakorlati tapasztalatok a napraforgóról. (Farkas Dénes.)
- A eukerrépa vitalitásának fokozása. (Sedlmayr Kurt dr.)
- A fagyott répa felhasználása. (Weiser István dr.)
- Gazda adó naptár. (Kendy Endre.)
- Hogy aránylik az őszi szántás a talajvédelemhez? (Dörgy Béla.)
- Levélsekrcény. (Mi okozza a szagosbükky gyenge megtermését? — G. E.)
- Törvények és rendeletek.
- Könyvismertetés.
- A gazdaközönség köréből.
- Gazdasági mozgalomok.
- Az OMGE igazgatóválasztmányának, úgyis, mint a GEOSZ végrehajtóbizottságának V. rendes gyűlése.
- A közlése szerepe népünk életmozgásában. (Tangl Harald dr.)
- A közlése szerepe népünk életmozgásában. (Tangl Harald dr.)
- A közlése szerepe népünk életmozgásában. (Tangl Harald dr.)
- Vegyes közlemények.
- Október időjárása. (Kulin István.)
- A gabonapiac helyzete.
- Állattudományok.
- A Kereskedelmi Hivatal piaci helyzetjelentése.
- Tözsde, kereskedelem.
- Melléklet: Rádiós Gazdasági Előadások, XIV. évfolyam, B sorozat, 25. számú füzet. (Szőllők telepítése, felújítása, figyelemmel az új jogszabályokra. — vitéz Lomjaputaky Béla m. kir. szőlészeti és borsászati felügyelő.)

Gazdanapok a Közteleken.

Az OMGE december 9-től 16-ig tartó gazdaságnapjainak beosztását, az egyes gyűlések és előadások sorrendjét és időpontját, valamint a meghívókat és a kedvezményes utazásra vonatkozó tájékoztatót lapunk más helyén közöljük.

Gazdaságaink figyelmét ezúton is felhívjuk a gazdag tárgysorozatára és értékes előadásokra. A gyűléseken és előadásokon nemcsak az OMGE tagjai vehetnek részt, a nyilvános jellegű gyűléseken vendégeket is szívesen lát az OMGE.

Szerkesztőség.

húzásban, amikor évenként kb. 1300 nyeremény kerül ki-sorsolásra, húsz év alatt összesen 46.592.500 pengő értékben. A nyeremények között szerepel hét egy millió, két 750.000 pengős, négy 500.000 pengős, valamint több 300.000, 200.000, 100.000, 50.000, 10.000, 1000 és 500 pengős nyeremény. Tehát a kedvező kamatozás mellett biztosan elhelyezett kis tőke még évenként kétszer-visszatérő nyereséssel és vagyonszerzési lehetőséget is ad szerencsés esetben a tulajdonosának. Működésre való tekintettel elég, ha újból utalunk az OMGE igazgatóválasztmányának folyó hó 20-i felhívására és annak megismerésére kérjük fejlegyerejéhez mérten a „Köztelek” lap minden olvasóját. M. E. dr.

Szénsavas takarmánymész nélkül

nem tarthat jó csontozatú állatot!

Heti adagolása is fillérekbe kerül!

Az általunk forgalombahozott szénsavas takarmánymész szavatoltan fluor- és arzénmentes — tehát nem tartalmaz az állati szervezetre káros anyagokat!

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. szám és VIDÉKI KIRENDELTSÉGEI

Kérje erőtakarmány-osztályunktól: „Az eredményes állattartás kiskatéja”-t!

Mai számunk 22 oldal

E szám ára 80 fillér

Mezőgazdasági propaganda.

A mezőgazdaság fellendítéséről szóló törvény tárgyalása előtt, nagyszabású tervek, óriási feladatok végrehajtásának küszöbén állunk. A sikernek kettős előfeltétele van: a szükséges pénz és az ember, aki megvalósítja. A költségek fedezéséről a milliárdos kölcsön gondoskodik. Olyan hatalmas összeg ez, amelynek céltudatos és tervszerű felhasználásával valóban korszakalkotó eredményeket lehet elérni.

A feladatok nagyrányúak. Ezek teljesítéséhez már nem elegendő néhány erősen kimagasló tehetségű vezető. Nem elég az sem, ha akad egy kis, de magas színvonalú kör, amely hajlandó ebben közreműködni. Ezen túlmenően minden gazdának, nagyoknak és kicsinek egyaránt ki kell vennie részét a munkából.

Új országépítés ez, amelyet nem egyes — bár hivatalos — kiválasztottak, hanem csak minden gazda összefogásával lehet megvalósítani. A gazda tudatosan járuljon hozzá a nagy nemzeti célok megvalósításához. Fudjon dolgozni, áldozatot hozni — ha kell — egy jobb jövő reményében. Mindennek előfeltétele az, hogy a *gazdaközönség minden egyes tagja világosan lássa maga előtt a célt és az eszközöket*, amelyekkel a cél elérhető.

Igen helyes az, hogy a földművelési tárca költségvetésében olyan tekintélyes összeggel szerepel a *szaktudás fejlesztése. Ez a legelsőbb termelési tényező.* Kell a felsőfokú oktatás reformja, mert a jövőben sok és jól képzett irányítóra lesz szükség. Nincs az az összeg, amelyet sokallani lehetne az alsófokú szakképzés céljaira.

A tanítás, felvilágosítás igen fontos — de még nem minden! Tömegeket csak propagandával lehet szervezni. A propaganda más, mint a tanítás. Mások a törvényszerűségei, más képességeket kíván mind az irányítás, mind a végrehajtás terén. *Már a propaganda külön tudomány, és pedig semmivel sem kisebb jelentőségű, mint bármely másik, amelyet a cél megvalósításának érdekében állítunk.* Nem fontosabb, mint a tanítás, de nem is alábbvaló.

Régi korokban a propagandának csak egyetlen eszköze volt: az *előszó.* Kétségen kívül, ma is ezt kell leghatásosabbnak tartani. A jó szónok hatása a tömegekre minden képzeletet felülmúló lehet. A beszédnek ez a művészete azonban különös, Istenadta képesség, amellyel nem rendelkezik mindenki. Erre születni kell!

A műveltség haladásával, a technika fejlődésével a propagandának is új útjai, új lehetőségei nyíltak meg. Az előszóhoz legközelebb áll a *rádió* hatása. A rádió felhasználható (akárcsak az előszó és az írás) tanításra és propagandára is. Ismeretterjesztő előadások tartása, időszaki tennivalók fejtegetése a tanítás célját szolgálja. Ennek karöltve kell járnia a propagandával.

Most például igen fontos, országos érdek az olajmagvak termesztése. Ezt kell propagálni — de (mert sok gazda előtt ez többé-kevésbé ismeretlen termelési ág) tanítani is kell. A tanítást egy-egy hosszabb, időnkint rövidebb előadásnak műsorba iktatása szolgálja. Ezt lehet élénkebbé tenni, feltűnő (a közönség köréből intezett), a szakba vágó kérdések megválaszolásával is. A propaganda ellenben rövid mondatokból áll és igen gyakran a legérdekesebb hírek között szerepeljen, felhívás-szerűen.

A *sajtó*, mint propaganda-eszköz közismert, de minden lehetőség kihasználásával még sokkal hatásosabbá tehető. *Szaktalpok* ismeretterjesztő közlemények kívül, a *napilapokba*, a hírek és más fontos közlemények közé elhelyezett, feltűnő betűvel nyomtatott jelmondatok nagyon gyakori ismétlése emeli a hatást. Rövid szövegű *röplapok*, amelyek már bizonyos mértékű utasításokat is tartalmaznak, igen jól beváltak. Ezeket gyakran kell mellékelni a napi- (vidékre menő, gazdák között elterjedt) és szaktalpokhoz. Nagy számban kell osztogatni mindenhol, ahol gazdák megfordulnak. A *plakát*, ha mindenhol ott van, jól szerkesztett, rövid és feltűnő betűvel szedett, esetleg képes; nagyon hatásos. (Legyen ott minden községében, gazdakörben, vasúti állomáson, még az iskolában is.)

A *kép* különben is elsősorú fontosságú, feltűnőbb, mint a nyomtatott szöveg. Egy kifejező jó ábrázolás, amihez nem, vagy alig kell magyarázat: mindennél többet ér. Kép kerülhet a szaktalpokba, röpcédulára, plakátra, de fel kell használni a propagandára a *mozit* is. E tekintetben nagyon sok lehetőség kínálkozik és van ma még kihasználatlan. Oktató filmek mellett propaganda-filmek is készíthetők (mult télen mutattak be egy igen jót az olajtermesztésről — Budapest) és a híradó során (vidéki mozikban) mindig lehet egy-egy kép és rövid propaganda jelmondat.

Bármelyik úton történik is a propaganda, annak vannak ma már kijegesedő *szabályai*, amelyeknek betartásától függ a siker. A jó propagandának *tervszerűnek, céltudatosnak, az irányításban és végrehajtásban egységesnek* kell lennie. A több helyről származó, nem egységes, összhangban nem álló propaganda épp oly hatástalan, mint a kapkodó és elágazó. A propagandának *mindig csak egyetlen célja* legyen, de azt következetesen hangoztassa. (Hatástalan az, ha ma az angoranyúl tenyésztésnek, holnap a takarmánymag termesztésnek, azután a kukorica ismételt kapálásának csinálnánk propagandát.) A propaganda mindig csak egyetlen feladatot tűzzön maga elé és azt iparkodjon egyszerűen, minden eszköz felhasználásával (előadás, sajtó, rádió, mozi stb.) elérni.

A propaganda legyen *időszerű.* Téli időben ne propagáljuk pl. a kukorica gyakori kapálását, de lehet beszélni pl. az olajnövények termesztéséről, mert a gyárak és kereskedők ilyenkor járnak szerződést kötni, ilyenkor kell a jövő évi vetésszámot megállapítani, ilyenkor kell a megfelelő talajelőkészítésről esetleg trágyázásról, műtrágyabeszerezésről gondoskodni.

Elengedhetetlen feltétel a propaganda *szakszerűsége.* E tekintetben igen gondosan kell eljárni. Csak megvalósítható szabad propagálni. Veszedelmes lenne például Magyarországon a gyapot-termesztést propagálni. A rizs vagy ricinus termesztésének propagálásánál mindig utalni kell arra, hogy mik a siker előfeltételei, hogy az ország melyik részén lehet azt ajánlani.

A propaganda *állításaival mindig igazak* legyenek. A tömegeket hosszú ideig nem lehet félrevezetni. Olyan állítások, aminek a kereskedelmi reklámokban megengedhetők, a komoly propagandában mellőzendők. (Pl. „első e téren”, „legjobb”, „csalhatatlan”, „100%-os siker”, „dupla termés” stb.) Amit a propaganda ígér, annak félreérthetetlennek kell lennie. Nem szabad pl. feltűnő betűvel szedni a bevételi árat és azután apró betűvel azokat a feltételeket, amelyek az ár esőkkentését teszik lehetővé, mint levonások, fuvar stb. A beígért árat azután minden körülmények között be kell tartani. Enélkül a propaganda hitelet veszíti és esetleg egy következő propaganda sikertelen lesz.

A propaganda legyen *világos, könnyen érthető.* Kifejezéseiben és ábrázolásaiban *egyszerű*, sőt bizonyos fokokig *rikító* — de sohasem hamis és durva. Mindig arra kell gondolni, hogy a *propaganda a tömegnek szól* és ennek nyelvén kell beszélni. Nem a magasabb műveltségi rétegek, hanem a tömegek figyelmének felkeltése a cél.

A propaganda legyen *kitartó és következetes.* Nem elég valamit egyszer megmondani, hanem azt ismételtén kell hangoztatni. Amikor a műveltebb közönség már unja, az egyszerűbb ember akkor kezdi megérteni. Márpedig az egyszerűbb emberek, a közönség legszélesebb rétegeinek a meggyerése a cél; ezek vannak sokan. Csak az ő közreműködésükkel lehet országos eredményeket elérni. Ezt csak úgy lehet várni, ha a *propaganda átfogó.* Ki kell tűznie a célt, megállapítani az eszközöket, azután egyszerűen minden irányból (iskola, gyűlés, sajtó, plakát, rádió, mozi stb.) megindítani a munkát és azt fáradhatatlanul folytatni — a sikerig.

A propaganda *álljon összhangban a hivatalos tényezők egyéb intézkedéseivel.* A *legjobb propaganda a megfelelő ár.* A megállapított ár olyan legyen, hogy az a gazda számára a *jóvalméző termesztést biztosítsa és rá serkentően hasson.* Minél nagyobb közérdek fűződik egy termelési ág felhasználásához

(például a mai háborús időben az olajnövények, a fonalatadó növények, a gyapjú stb. termelése) és minél újabb, szokatlanabb, ismeretlenebb egy termelési ág és módzat (például ricinus-termesztés vagy takarmánymagvak szerződéses alapon való termesztése), végül minél kockázatosabb (például szója, ricinus), annál nagyobb gondot kell az árkérdésre fordítani. Előre kell biztosítani a gazdát az *átvétel egyszerű és stma lebonyolítása felől.* (Például nem sok minőségi kikötés, annak egyszerű megállapítása, átvétel a gazda lakóhelyén. Különösen kis tételeknél fontos, hogy néhány kiló termékével ne kelljen messze elmennie.)

A propagandát megkönnyítik a *kedvezmények nyújtása.* Fejlett állattenyésztésű vidéken például az olajmagtermesztésnek igen jó propaganda-eszköze a *takarmánypogácsa biztosítása.* Ezzel összefügg — már nehezebben megoldható, de feltétlen hatásos — bizonyos egyéb kedvezmények nyújtása. Például bizonyos mennyiségű olajmag átadása esetén meghatározott mennyiségű petróleum biztosítása hatósági áron. A *gazda nem kér ingyen semmit*, de a termelési kedvét fokozza, ha hatósági áron átadott terményei ellenében jogot nyerne legalább bizonyos, kismennyiségű, elsőrendű fontosságú iparcikk (világítóanyag, szövetárny) *hatósági áron* való vásárlására.

Talán sokan mosolyogni fognak azon, ha azt merem állítani, hogy *apró ajándékokkal is nagy eredményeket lehet elérni.* Így nem a közép- és nagybirtokon kell a munkát kezdeni (bár ha a cukorjuttatásra gondolunk, még itt is eredményes), hanem a falun a kisembereknél. Lehetne például kis darab szagos-zappanokat csináltatni, még ezekre is lehetne egy-egy jelmondatot, vagy a csomagolásra propagandaképet alkalmazni. Ezeket ingyen kellene osztogatni azoknak, akik 5—10 kg olajmagot visznek be a falusi gyűjtőszervezethez. De sok vagontra menne az a napraforgó, tökmag stb., amit eddig tervszerűtlenül takarmányoztak fel, minden céltudatosság nélkül szórtak el, hogy „majd felszedi a baromfi!” Ezt az asszonyok, lányok egy-egy kis szagos zappan teményében mind összegyűjtötenék.

A mezőgazdasági propagandának csak hiányos vázlata ez, néhány út ötletszerű példájával. Látható azonban már ebből is, hogy a *korszerű gazdálkodásban a jó propaganda hatása is igen fontos tényező.* Ezzel a kérdéssel komolyan kell foglalkozni. Végre el kell hagynunk azt a helytelen álláspontot, hogy a propagandában közreműködni valami megvalósuló munka, komoly tudományos emberhez, neves gyakorlati szakemberhez méltatlan. (Sok igen kitűnő, főként fiatalabb szakembertünk nem lehet rábírt arra, hogy ismertetést, szakkikket írjanak például a műtrágyázásról. Azt mondják, hogy ingyen reklámot nem csinálnak, megfizettetni pedig nem engedik magukat.)

Ellenkezőleg! A *propaganda akkor lesz igazán nagyhatalú, ha a jövővi szakemberek legkibálsóbbul végzik.* Propagálni úgyis csak azt lehet lelkesen, meggyőzően, tehát eredményesen, aminek *igazságáról* és a nemzet közössége szempontjából *hasznosságáról* *őszintén meg van győződve* az, aki a propagandát irányítja és végzi. Akkor pedig félre minden kicsinyességgel, üres vádaskodástól való félelemmel!

A nemzet érdeke az első!

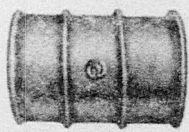
vitéz H. Bittera Miklós dr.

A mezőgazdaságfejlesztés sikerének személyi feltételei.

A mezőgazdaságfejlesztő törvény hamarosan a képviselőház elé kerül. Bár részleteit még nem hozták nyilvánosságra, a földművelésügyi miniszter által bejelentett egymilliárdos költségvetésről azonban óriási felelősséggel terheli az illetékes tényezőket. Ezúttal mégsem a *tárgyi* szempontokkal akarunk foglalkozni — ami a lapban már ismételtén megtörtént —, hanem a *személyi* vonatkozásokra szeretnénk a figyelmet felhívni.

Régi igazság, hogy megfelelő végrehajtás nélkül a törvény csak frott malaszt marad. Már pedig

OLAJOK, GÉPZSIROK, KOCSIKENŐCSÖK, KENŐSZAPPAN, TOVOTTE stb. árusítása.

Vidékre utánvétellel postán vagy gyorsáruval is szállítunk. Érdeklődésre mintát díjmentesen küldünk! Mindenféle olajok regenerálása.

vitéz HUNYADI és TÁRSAI Olajregeneráló Ipari és Kereskedelmi B. T.,

Budapest, XIII., Országbíró-utca 38. szám. Telefoni 291-545. Sürgőny cím: OLAJIPAR Budapest.

a mezőgazdaságfejlesztő törvénynek nem szabad annak maradnia, mert ez — a törvény gyakorlati jellege folytán — végzetes volna.

A végrehajtás sikere pedig az embereken múlik. Valamely eszme diadalra jutása mindig a zászlóvivőktől függ. A legszebb eszmét is le lehet alkalmazni személyekkel járni. De ugyanígy van ez a reális dolgokkal is. Széchenyi István gróf mondta: „Schol sine anni sokat tanult és mégis annyi egészen hasznavehetetlen ember, mint nálunk.“ A mezőgazdaságfejlesztő törvény végrehajtásával kapcsolatban a községi ispántól a legfelsőbb vezetésig a leghasznavehetőbb szakembereket kell munkába állítani.

Ezúttal nem szólnak a törvényt végrehajtó szervezetről. Bármiféle új szervezet útján, vagy a régi kibővítésével, átalakításával oldják is meg a végrehajtást, a fősúlyt a személyek kiválasztására kell helyezni.

Kezdjük a legmagasabb fokon. Akár a földművelésügyi minisztériumban, akár egy csúszserevben legyen az irányítás, az eddigi rendszerrel szakítani kell. Az első feltétel: a szakemberek megfelelő szerephez juttatása. Üdvösnek tartanók, hogyha a tízéves program végrehajtása alatt a legfelsőbb tisztségek betöltésénél is nem a politikai, hanem a szakszemponatok, a rátermettség, a nagyvonalúság lenne irányadó. A földművelésügyi minisztériumban jelenleg nem juthatnak a fogalmazási státusba az okleveles gazdászakemberek. Csak kivételes esetekben. Ilyen kivételes eset például Battha Pál miniszteri osztálytanácsosa, az állattenyésztési ügyosztály vezetője. Külön kormányzói felmentés kellett az alaki képesítés alól ahhoz, hogy ez a kitűnő szakember az állattenyésztési osztályt vezethesse. Pedig, hogy mennyire jól van az így, hogy az állattenyésztési ügyosztálynak nem jogász, hanem okl. gazda-szakember vezetője van, annak az OMGE tagjai a legilletékesebb tanui. Valamennyi mezőgazdasági kérdéssel foglalkozó ügyosztálynál hasonló helyzetnek kellene lennie.

Az eddigi előadó-rendszernek véget kell vetni! Nehai Buday Barna mondta szellemesen: „Magyarországon a jogi diplomába marsallbot van göngyöltve“. Ezt a marsallbotot a szakemberek kezébe kell adni. A miniszteri segédtilkártól kezdve az államtitkárig épp úgy kinevezhető legyen okleveles gazda-szakember, mint jogász.

De ha minden ügyosztálynál nem is érvényesül azonnal ez az elv, a mezőgazdaságfejlesztésnél elengedhetetlen kívánalom. Sőt még azzal sem elégedhetünk meg, hogy a vezető tisztviselők csupán okleveles gazdák legyenek. A gyakorlati élet mezején munkálkodó és ott sikereket elérő, irányító tevékenységre született, ilyen képességet eláruló, tehetséges, rátermett szakembereket kell összeválogatni. E tekintetben áldozatok hozatalától sem szabad visszafordítani. Szóltassuk el a magángazdaságtól az elismert gazdatalentumokat, megtalálva a módját annak, hogy eddigi szolgálataikért kárpótlást nyerjenek, vagy szolgálati éveik átvételével biztosítsuk jövőjüket. Egy Baskay Gyulát, Kemenes Ernőt, Legány Ödönt, Manning G. Adolfot, Pörnczy Józsefet — hogy csak a legkiválóbbak közül említsünk néhányat —, nem lehet ennél a hatalmas munkánál nélkülözni. A legelsőrangúbb gárdát kell összeválogatni; aki valamely szakban, valamely részletben, akár mint szaktényező, akár mint eszmefelvető, akár mint szervező kitűnt, azt kell a roppant horderejű feladat szolgálatába állítanunk.

Nem helykén parancsolgató, akta-bogarászó tisztviselőkre, hanem szinte újfajta embertípusra van szükségünk, amely a hivatástudat lázában ég és mindent a gyakorlati élet szükségleteinek szembevágó nézve, a használhatóság érzetével és lendülettel csinál. A szokványos bürokratikus szellemnek még a maradványa is száműzendő ebből az új tisztviselőkarból. Nem adminisztráló gépek, hanem tettekre gyakorlati szakférjak kelljenek. Bátor, lelkületű, eszelekvőképes szakemberek, akik nem irtóznak a felelősségvállalástól. Ez a legelső, több valami, ami útját szegi a gyors elintézésnek.

A felelősségvállalástól való menekülés ma különösen elharapódzott. Az pedig mindig késeletmet okoz, ha apró-cseprő ügyekben is az államtitkárhoz, vagy a miniszterhez fordulnak. A nemrég elhunyt Koós Mihály szereplése Erdélyben a legélénkebb bizonyossága az önálló hatáskör és felelősségvállalás hasznos hatásának. Mint miniszteri segédtilkár nagyszabású akciókat végzett önállóan és merre azokért a felelősséget vállalt. Ez volt a sikerének nyitja. Nem szabad sokáig rágódni mindenben; gyors iramra, lendületre van szükség.

Amint Adorján János írja mostanában megjelent kitérő könyvében: „Meg kell teremteni az adminisztrációnak azt a korszerű formáját, amely az idegrendszert érzékenységgel dolgozik.“ Ez csak a bürokrácia dohos szellemétől mentes, akcióképes, önálló gondolkodású tisztviselőgárdától várható. A mi ideálunk az olyan szaktisztviselő, aki az aktában nem egy ügydarabot, hanem az életet látja, aki aktája mögött lelki szemeivel a trágázó parasztot, a sertésólat, a monillás almafát keresi.

Nehaj Rubinek Gyula több mint húsz évvel ezelőtt a mezőgazdaságfejlesztéssel kapcsolatban a következőket mondta: „A mezőgazdaság fejlesztésének igen számos eszközt és intézményt legcélszerűbben nem hivatalos kezek, hanem éppen a gazdatársadalom önkormányzati szervezetei alkalmazhatják és kezelhetik.“ A két évtizeddel ezelőtt hivataloskodó földművelésügyi miniszter is fázott tehát már a „hivatali kezek“-től, ami eléggé igazolja az újszerűsítés megokoltságát.

A törvény végrehajtása során a különböző termelésfejlesztő akciók sorozatával számolhatunk. Az eddigi akciónál is megfigyelhetjük, hogy azok vidékenként különböző sikerrel jártak. Ez legfőképpen a végrehajtó, az akciókat ismertető, lebonyolító tisztviselőktől függött. Gondoljunk csak a legáltalánosabb tenyészállat- és vetőmagakciókra. A kisalföldi kamara területén egy kiváló szaktisztviselő jól megfogta a silőéptés kérdését és egymás után létesülnek a silők. Másutt viszont megakad az akció. Nem szabad elfelejtenünk, hogy népünk még a kedvezményes, vagy ingyenes juttatásokkal szemben is sokszor bizalmatlan. A földművelésügyi minisztérium igen üdvös gyümölcsfajvédelmi tanfolyamai során tapasztalhattuk, hogy bár a gyümölcsösgazdát nemcsak ingyen tanították meg a gyümölcsfajbetegségek elleni védekezésre, permellek készítésére, de még napszámot is adtak nekik, védekezőszert boesátottak rendelkezésére, mégis sok helyen így sem sikerült érdeklődést kelteni, s nem egy középsőben előfordult, hogy a tanfolyamos gazdák nem engedték gyümölcsfájukat a mutatós magasznyomású gépekkel megpermetezni, pedig egy fillérjűbe sem került. Ahol megfelelő előkészítés volt, elhíthető képességű szaktisztviselő felkeltette a bizalmat a gazdáknak, ott volt fogantatja a tanfolyamnak, s annak elmúltával is folytatták a gazdák a védekezést.

Német- és Olaszország termelésfejlesztési sikerének rügója: hogy a személyt állították előtérbe. A kiváló szakembereknek szinte ösztön küldték a nép közé. A németországi tanárok, kamarai tisztviselők, „Versuchsringleiter“-ek, az olaszországi vándortanárok, mind-mind gyakorlati érzékű szakemberek, az ő nevékhöz fűződik nagyrészt a bekövetkezett felvirágozás. Ezekben az országokban tudják, hogy az anyagi juttatások kárbavesznek jó szakemberek nélkül.

A mezőgazdaságfejlesztő törvény alsófokú végrehajtó közegei a javaslat szerint a községi ispánok. Ha rendelkezniük megfelelő számú, szakiskolát végzett, erre alkalmas kisgazdával, akkor sem volna jó ez a rendszer. De először is álljunk meg egy pillanatra az első tételnél, hogy t. i. nincs annyi szakképzett emberünk, amennyi szükséges volna ahhoz, hogy minden községben egy ispánt tudjunk alkalmazni. Most boszulja meg magát szakoktatásunk multbani elhanyagoltsága. De ha feltesszük, hogy rendelkezünk elég emberanyaggal, akkor sem volna megfelelő megoldási mód ez az ispáni rendszer, mert ezeknek az ispánoknak nem lenne olyan áttekintő képességük, intelligenciájuk, tudá-

suk, hogy hivatásukat betöltsék — irányítás nélkül. Csak a „Köztelek“ jeles munkatársa, Pörnczy József által ajánlott rendszer lehetne célravezető: három-négy község fölött egy okleveles gazda, intező vagy felügyelő és ezek alá az ispánok.

Máról-holnapra azonban ezt sem lehet megvalósítani, csak fokozatosan. Nem lehet az a célkitűzés, hogy mindenhol ott üljön valaki, ha nincs is elég szakember. Amíg nincs, addig ne kísérletezzünk másokkal.

Ugyanez a helyzet az okleveles gazdákkal is. Orvos is több kellene a falvakban, de azért, mert nincs elég, mégsem helyettesítik őket ápolókkal és laboránsokkal. Zöldkeresztes védőnő is több kellene, mégsem alkalmaznak helyettük bábasszonyokat, hanem inkább várnak és újakat képeznek ki. E sorok írója igazán nem vádolható maradi felfogással, hiszen egyike volt azoknak, akik egy jó évtizeddel ezelőtt a „falusi gazdatisztje“ intézményt igyekeztek belevinni a köztudatba, s hogy most mégis kénytelen látszólag konzervatív álláspontot elfoglalni, az tisztára az adottságok józan mérlegelésének eredménye.

Községi ispánul csakis mezőgazdasági szakiskolát, legalább teli gazdasági iskolát végzett gazda legyen alkalmazható. Ezeket is ki kell válogatni, s újabb vizsgának alávetni ateikintetben, hogy alkalmasak-e a különleges feladatra? Nem biztos, hogy célszerű-e mindig a saját falubéli helyben hagyni. Megvizsgálendő, van-e elég tekintélye? Vannak falvak, ahol az odavalóit semmibe sem veszik. Mások fordítva, az idegennel szemben bizalmatlanok. Itt tehát szabályt felállítani nem tanácsos. A gazdasági felügyelőknek, mezőgazdasági kamarai kiküldötteknek kell elbírálni a helyzetet.

Az okleveles gazdák közül sem alkalmas mindenki a faluvezetői, gazdasági tanácsadói feladatra. Különleges tanfolyamokon át kell képezni faluvezetőkké a kiválasztottakat. Eredményesen lesznek igénybevehető gazdag tapasztalatokkal rendelkező gazdatisztje is. Gyakorlat nélkül fiatal embereket nem szabad megbízni egyszerre faluvezetéssel. A mezőgazdasági kamarák idevágó tapasztalatai (külső tisztviselők) felhasználandók. Németországban Engelmann dr. külön tanulmányt jelentetett meg arról, hogy ki alkalmas kísérleti körzetvezetőül, gazdasági tanácsadóul. Kényeskedő, a falusi életet nem kedvelő aszfaltgazdák erre a célra nem jók. Sokoldalú és megfelelő gazdasági gyakorlattal bíró szakembereket kell alkalmazni, inkább kevesebb jólfizetett, mint több gyatrán javadalmazottat.

Távolabbi kérdés, de szintén vonatkozással van a gazdasági akadémiák és kísérletiügyi tisztviselők státuszrendezésének és előmenetelének biztosítása, mert hiszen nélkülök mezőgazdaságfejlesztés el sem képzelhető.

Ha azt akarjuk, hogy az előirányzott sok-sok millió pengő mezőgazdasági életünket gyökeresen átalakítsa, s a fejlődés olyan fokát eredményezze, amelyen emberi és természeti adottságaink mellett már most is állanunk kellene, akkor vegyük fontolóra a leg gondosabban a személyi szempontokat, mint a siker elmellőzhető feltételét. Faber György.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Surányi János dr.

Gyakorlati tapasztalatok a napraforgóról.

Írta: Farkas Dénes.

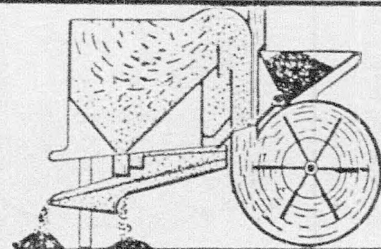
Az olajmagvak termesztése még éveken át időszzerű kérdése lesz mezőgazdaságunknak, így a termesztésük körül szerzett tapasztalatok, úgyszólván, érdeklik a gazdaközönséget.*) Áll ez első-

*) Feltétlenül! Ezért mindig szívesen vesszük gyakorlati gazdáknak tapasztalataikról beszámoló és jó megfigyeléseken alapuló közleményeit. Ezek az élő valóság erejével hatnak és legalkalmasabbak a dolgok tisztázására. Rovatvezető.

KÁLMÁN-MEDICAGO egyetemes őrlő- és zúzógép

szegmentesítővel, acél konstrukció 8 nagyságban „A“-típus már 3 HP-vel hajtható!

TRIUMPHATOR

az összes terményeket és aprómagvakat tökéletesen tisztítja és osztályozza.

Kizárólag kapható:

KÁLMÁN JÓZSEF műszaki és gépkereskedő, Budapest, V., Kálmán-utca 14. sz. Sörgőnyolm: MEDICAGOGÉP

Telefon: 114-006, 117-189

sorban azokra a növényekre, amelyeknek természete különösen nagyobb területeken eddig még nem volt bevezetve. Ilyen növény pl. — különösen dunántúli viszonylatban — a napraforgó.

Az idei tavasz folyamán megindított termelési akció során gazdaságom is vállalkozott napraforgótermesztésre. A természeti előfeltételek nem voltak jók. Ugyanis a gazdaság háromnegyedrészre víz alá került, az őszi szántások nagy része nem volt elvégezhető, vagy a víz azokat elrontotta, tavasszal újból kellett szántani, ami nem történelhet meg semmiképpen sem jól, így a vetésre is rossz munkával és későn, május végén került a sor.

A sorszávoság 60 cm volt. Kelés után igyekeztünk a hantokat úgy összetörni, hogy a lókapák dolgozhassanak; ugyanekkor sorszávoságra egyeztünk.

Négyszer lókapállunk. Ez a munka pár jó tavaszi esővel sikerült. A talaj július végére érett felszín mutatott, a növények a pár heti lassú fejlődést behozták. Július végére megindult a virágzás és az első érett tányérok szeptember elején mutatkoztak, október elejére pedig, kis százalék kivételével, a tábla beérett.

Az aratás *Bittera* Miklós dr. ajánlása alapján úgy történt, hogy 5—6 tányért levágva egy kihagyott szárra hűztünk, majd egy heti utóérés után elcsépeztük. A tiszta magtermés el fogja érni magyar holdankint az 5—6 q-t. A termést a Futura vetőmagnak minősítette.

A fentiek után remélhető, hogy jó és korábbi vetés esetén a termés elérheti magyar holdankint a 10—12 q-t, ami a jelenlegi ár alapulvételével szükséges is lenne ahhoz, hogy a termelés elegendjen, mert a jövedelmezőség a legjobb propaganda. A jó termelés ugyanis nem olcsó, mert sok kézi munkát igényel: a kapálásokhoz egyezéssel 8—10 kézi napszám, a lókapáláshoz — 4—5-ször ismételve — két igásnap szükséges. Az aratás három kézi napszám, a cséplés szintén 3—4 nap. A közölt adatok mind magyar holdakra vonatkoznak; hozzávéve a vetés és az előmunkálatok költségeit, sok jövedelem nem mutatkozik.

Mint hogy az állományunkban nekünk, gazdáknak csak a hallgatáshoz van jogunk, csak azokat a tapasztalatokat akarom még felsorolni, amelyek a természet során felmerültek, azt megkönnyítetik és a termést fokozhatják.

A termelés fokozásának egyik első feltétele lenne az egyfajtájú vetőmag. A jelenleg kiadott vetőmag ugyanis legalább tíz fajta keveréke, szín és alak, de ami a legfőbb, érés szerint is. Ez a természet nagyon megnehezíti és a termés is csökken, mert a korábban érő tányérokat a madarak addigra kieszik, amíg a többiek beérnek. Vannak fajták, amelyeknek magja olyan lazán ül, hogy a szedéskor, de előbb is, erősen hullik.

Az idei termésből két fajtát választottunk ki: egy szürkét és egy feketét. Az előbbi korábban ér, a magvak lazábban ülnek, a tányér közep-nagy. Az utóbbinak érése későbbi, a tányérok nagyok, semmiféle hullatnak és a tányér rothadását se tapasztaltuk. (Ebből azonban csak nagyon kis mennyiségű magot tudunk kiválasztani; ugyanis a többi fekete fajták sokáguak, igen későn érnek és apró magvúak.) Ez a fajta látszik a leg-bővebben termőnek; kérdés, sikerül-e elszaporítani.

A sor- és növénytávolságban, felsődunántúli viszonyok között, a 60—70 cm látszik a legmegfelelőbbnek. A négyzetes művelés nehezen hajtható végre, mert egy magot nem ültethetünk, viszont az egyelésnél a kis növények gyökérzete összenő, így a meghagyott növények gyökereit megsérülnek és visszamaradnak.

A többi munkáról csak ennyit: Minél több a kapálás, annál jobb. Hátra volna még a cséplés,

ami az eddigi módok szerint nehézséget okoz, s amitől ezért a legtöbb gazda fél. A cséplőgépek különféle átalakításával a cséplés nehezen ment; ezért jöttünk arra a gondolatra, hogy megpróbáljuk a Casali-féle morzsolóval. Ezzel a kérdés meg is oldódott, mert nincs olyan állapotú tányér, amit ezzel a géppel simán el ne csépelhetnénk, még a kevésbé érett tányérokat is teljesen tisztán csépelel, törött szem nincsen és egy átrostálás után a mag szállításra kész. Azt hiszem a jövőben a tányérok felfűzése is elmaradhat, ha van elég idő a tányérok száritására, de főként ha egyenletes érésű fajtát sikerül kitenyészteni. Úgy hiszem, a cséplés megoldásával sokkal könnyebb lesz a természet. Kíváncsok lennének különben is legjobb kukoricamorzsolók gyártását ismét bevezetni, ugyanis azok bécsi Hoffer-gyártmányúak és így most nem kaphatók.

A fehérjetakarmányokban mutatkozó hiányt az olajosmagvak természetével lényegesen csökkenthetjük, ezért természetük kiterjesztése feltétlenül kívánatos.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

A cukorrépa vitalitásának fokozása.

Írta: Sedlmayr Kurt dr.

Foltányi Ferenc a „Köztelek” folyó évi november 9-i 45. számában felvetette a vitalitás kérdését és rámutatott ennek jelentőségére. Bár z a kérdés elméletileg nincs tisztázva, érdemes vele részletesen foglalkozni.

Tagadhatatlan, hogy egyes növényfajok és fajták vitalitása nagyon különböző; minden gazda saját tapasztalatából tudja, hogy egyes vadon termő növények, különösen szántóföldi gyömnövényeink, milyen hihetetlen életerővel bírnak; ezzel szemben, úgy mint a háziállatainknál, a kultúrnövényeinknél is észlelhető a vitalitás csökkenése. Ez természetes is, mert a vad állatok és növények sokkal mostohább viszonyok között kénytelenek élni és így a természetes kiválasztás folytán csak a legellenállóbb, legéletrevalóbb fajok, fajták és egyedek maradnak meg. A háziállatokat és kultúrnövényeket az ember az állati és a növényi ellenségek, az éghajlat és a természet viszontagságai ellen megvédi és nagyobb igényeit tulajmunkával, trágyával, műtrágyával, vízellátással vagy elvezetéssel igyekszik kielégíteni. Ezt a gondoskodást a kultúrnövények viszont nagyobb terméseikkel és jobb minőségükkel fizetik vissza.

Csodálatos például, hogy az Aldunán is honos vadrépa (*Beta trigyna* W. et K.) mennyivel nagyobb életerővel bír, mint a mi nemesített *Beta vulgaris* fajtáink. Állja a hideget és a fagyot, a vizet és a szárazságot, a cercosporával szemben ellenálló, évelő, a levéltetvekkel és talán a répabogarakkal szemben is immunis, a gyökereit milyen lenyújtja az altalajba, ezzel szemben azonban termése gyenge, gyökere vékony, ágas és fás. A nemesítés feladata, hogy a vadrépa vitalitását összeegyeztesse a nemesített répák termőképességével és minőségével. Ez azonban — még ha sikerülne is a keresztfertésnél mutatkozó nehézségeket áthidalni? — csak egyes tulajdonságoknál képzelhető el. Nem vihetjük át az új répafajtába a fagyállóságot, mert ezt a vadrépa a gyökér elfásodásának kö-

¹⁾ A *Beta trigyna*-nak 27, a *Beta vulgaris*-nak 9 kromoszómája van.

szönheti — úgy, ahogyan szárazságbírását is — részben bizonyára elágazó dús gyökérzetének. Mégis a jövőben igyekeznünk kell a vad fajok vitalitását a nemesítésnél nagyobb mértékben megőrizni, mint eddig, vagy — ahol kultúrfajtáink ezt a vitalitást már részben elvesztették — keresztfertéssel lehetőség szerint újból belecjük vinni.

A vitalitás fogalma azonban túlságosan egyszerű és túl tág ahhoz, hogy a nemesítő ezzel sikeresen dolgozhassék. Meg kell keresnünk a vitalitás okait és meg kell különböztetni az örökölt és a szerzett vitalitás fogalmát.

Általában egy faj, vagy fajta, vagy növény-egyed vitalitását gyors, erőteljes növekedéséből és befelegségekből, vagy kártevőkkel szemben tanúsított ellenállóképeségéről szoktuk megállapítani. Egy fazon belül is — azonos külső viszonyok között — az egyes fajták, tenyésztőrezek és növények között ebben az irányban feltűnő különbségek mutatkoznak. Ezek a különbségek csak részben örököltek, genetikailag rögzítettek, nagyrészt azonban külső tényezők eredményei; így a mag nagysága, rossz beérése, fertőzőitése, rossz csirázóképessége vagy gyenge csirázási erője örökölt gyengeség látszatát keltheti és a nem elegendő övitalis nemesítőt könnyen megtévesztheti. A nemesítő ezt csak akkor foghatja meg, ha utódjában is megfigyelhető, genotipikus hajlamról van szó. Hogy miben rejlik ez az örökölt vitalitás, ezt nem tudjuk, csak sejthetjük, hogy egyes gének szerteszét kombinációja okozhatja és előidézheti a magban a nagyobb cukortartalmat, a száraznövényekben az auximok bővebb termelését, a növény nagyobb szívóerejét, nagyobb sejtkoncentrációját, vagy előtűnik még ismeretlen más tulajdonságokat, amelyek végeredményben a gyorsabb és erőteljesebb növekedést, az állati és növényi ellenségekkel, a hideg vagy meleg, szárazság vagy vízzel szemben való ellenállóképeséget, a zártabb állományt és a nagyobb termést eredményezik. Nem szabad gondalkoznunk, ha ezekre a kérdésekre a növénybiológiától még nem kaphatunk megnyugtató, kimerítő választ, hiszen az állatoknál, sőt az embernél is az örökölt életerő mélyebb okait ezúttal hiába kutattuk...

A gyakorlati növény-nemesítő azonban nem várhatja meg ezeknek a kérdéseknek tisztázását. A kiváló, életrevaló, vitalis törzseket és egyedeket igyekszik ott ahol találja, megfogni, utódok bírálatával pedig meggyőződésről arról, hogy átörökítette-e a vitalitását. Tudjuk, hogy különböző állatoknál és növényeknél mutációk lépnek fel, amelyek a vitalitást csökkentik, sőt az egyén elpusztulását vonhatják maguk után. Ismeretesek a *Drosophyla melanogaster*-nél Morgan által megfigyelt mutációk, amelyek homozygota állapotban letálasítják.

A répánál is bizonyára fellelhetnek ilyen halálhozó gének, amelyek azonban csak ritkán tűnnek szembe. Így pl. találhatunk részben vagy egészen klorofilmentes egyedeket, amelyek természetesen hamarosan elpusztulnak. Ennek veszedelmesebb a fejlődést gátló gének fellépése, mert ezek idegen beporzás folytán hamarosan az egész fajtát fertőzhetik. Nagy éberséggel, évről-évre ismétlődő pontos fajlakísérletekkel és az állagon aluli törzsek és egyedek könyörtelen kiselejtezésével kell tehát a kész fajta leromlása ellen is védekezni.

A szigorú beltengésztés állatoknál és idegen beporzó növényeknél a vitalitás csökkenéséhez vezet; a répánál azonban ez a leromlás nem olyan nagy-

²⁾ Erre van is már számos szép példa. Ilyen a cukorrépa nemesítésénél *Beta maritima* × *Beta vulgaris* keresztfertéséből származó *Beta maritima* × *Beta vulgaris* fajkoreca, amely az *Eufetix tenella* szelvésszával szemben immunis.

³⁾ Egy légy.

NEMCSAK

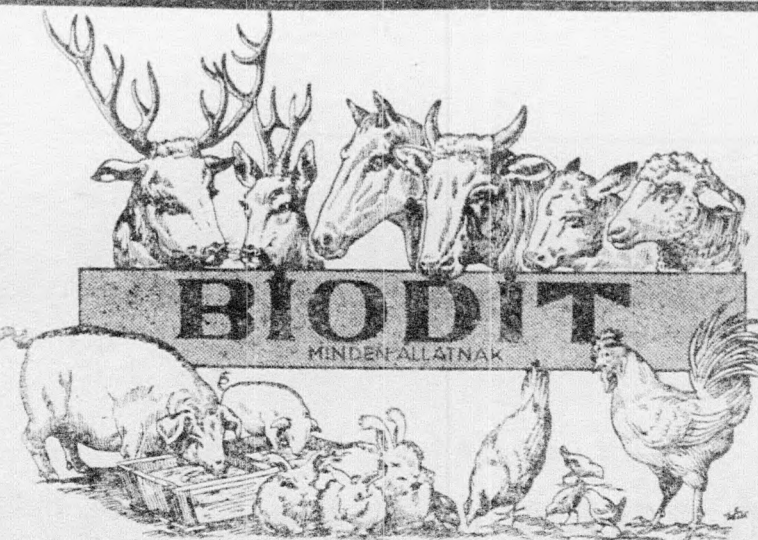
növendékállatai erőteljes fejlődését biztosítja a

BIODIT

rendszeres adagolásával.

Állatai nem fogják a napfényt és szabadkifutót nélkülözni!

Kérje díjtalan részletes ismertetőnket.

HANEM

tökéletesen megóvja állatait az angolkór ellen.

D-VITAMINOS

takarmánykiegészítő

Magyar Mezőgazdák Szövetkeze
Bpest, V., Alkotmány-u. 29.
és kirendeltségei.

számbírást is —
s gyökérzetének
la vad fajok vita-
mértékben meg-
ol kultúrfajtáink
esztették — kor-
beljük vinni.)
túláságosan össze-
tő ezzel sikerrel
vitalitás okait
a szerzett vita-
vagy növény-
vekedésből és
zomben tanu-
megállapítani,
viszonyok kö-
zések és növények
különbségek
nő különbségek
k csak részben
nagy részt azon-
gy a mag nagy-
rossz csirázó-
erélye örökölt
m eléggé óvatos
li. A nemesítő
utódjaiban is
van szó. Hogy
t nem tudjuk,
eresés kom-
a magban a
nyekben az
ny nagyobb
eiját, vagy
sátságokat,
erélyesből
egekkel, a
vível szemben
állományt és a
m szabad cso-
kre a növény-
megnyugtató,
l, sőt az ember-
okait ezideig
azonban nem
ek tisztázását,
és egyénekét
utódok bírá-
gy átöröki-
különböző
lépnek fel,
z egyén el-
ismeretek
által meg-
állapotban
k ilyen halál-
rikán tűnnek
vagy egészen
természetesen
eszedelmesebb
zek idegen be-
fajtát fertőz-
nélődő pontos
li törzsek és
l kell tehát
ezni.
s idegen be-
éhez vezet?
lyan nagy-
ven a cukor-
ta vulgaris
ta maritima
a szivásával

mérvű, mint a kukoricánál, sőt közben-közben akadnak olyan beltényesztett törzsek is, amelyek rendkívül vitalisak.⁴⁾

A beltényesztés leromló hatása azonban csak átmeneti és abban a pillanatban megszűnik, amikor a beltényesztett törzsek szabadon keveredhetnek; sőt ilyenkor mutatkozik az állatoknál és más növényeknél is gyakran megfigyelt heterozishatás. A keresztezésből származó F1 nemzedék nemcsak a degenerált szülőket, hanem a szülőfajtákat is túlszárnyalja vitalitásában. Ez a heterozishatás természetesen erősen leromlott törzsek keresztezése után különösen feltűnő, azonban olyan beltényesztett törzsek keresztezése után is jelentkezik, amelyek vitalitása semmitsem csökkent, sőt ilyen esetekben várhatjuk a legnagyobb sikereket és láthatjuk a beltényesztés eddig fel nem ismert igazi jelentőségét.⁵⁾

Gyakran a szerzett vitalitás döntő kihatással lehet a terméshozamra. Ez a növénynevelést csak annyira érdekli, amennyiben az örökölt vitalitás megfigyelését zavarja, a gyakorlati gazda azonban fel fogja használni a lehető legnagyobb termés elérése érdekében.

A fiatalkori növekedési zavarok minden állatnál és növénynél jóvátehetően gátló hatással lehetnek a további fejlődésre. A jó állattenyésztő tudja, hogy a fiatal korban rosszul táplált, beteg, megcsökötött borjú vagy süldő ezt később behozni nem tudja, mert az egyéni vitalitása az egész életre csökkent. A cukorrépa ebben a tekintetben talán a legigenyesebb növény és amit fiatal korában mulasztottunk, azt később pótolni nem lehet. Itt egész sor fontos termelési kérdést lehetne felvetni; a répmag csiraképesége, csirázási erélye körül újabb problémák tornyosulnak, amióta megállapítást nyert, hogy a laboratóriumban megállapított optimális viszonyok között keresztülvitt csiraképeségből meg hozzávetően sem lehet következtetni a szabadföldben elért eredményekre.⁶⁾

Más gyakorlati termelési kérdések, amelyek 20 évvel ezelőtt már véglegesen megoldottak látszottak, ma újból felvetődnek és a változott viszonyok folytán új megoldásra várnak. A cukorrépa-termelésben éppen annyira nem léteznek végleges megoldások, mint a többi gazdasági kérdésekben és a múlt generáció tudományos igazságait, változatlan formában nem alkalmazhatjuk a mai időkre. Ezért újból át kell gondolni és ha kell kísérletekkel ellenőrizni a vetési idő, a vetőmag mennyiség, a sor- és növénytávolság, a talajmunka és a műtrágyázás kérdéseit, meri nemcsak a cukorrépa-fajták, a mag, a műtrágya, a talaj és az éghajlat, hanem elsősorban munkaviszonyok, az emberek változtak meg és így az, ami jó és célszerű volt a világháború előtt, nem biztos, hogy jó és végrehajtható a mai viszonyok között is.⁷⁾

A „jó start” a répa-nál rendkívül fontos. A jó kelés, a jó munka és a gyors fiatalkori fejlődés más fél sikert is jelent. Az idén több helyen azt figyelhettem meg, hogy a korán vetett répa (ellen- tétben az eddigi tapasztalatokkal), kisebb termést adott, mint a későn vetett. Ezt szerintem a hideg tavasz, a késői fagyok és helyenkint a talaj túlnyugtató víztartalma okozta, amely a korai vetéseket fejlődésükben annyira visszatartotta, hogy ezt később helyrehozni nem tudták és így a későbbi vetések, amelyek megszakítás nélkül fejlődhettek, elteresebbek voltak és túlszárnyalták a koraiakat.

⁴⁾ Ilyen például az Y 359. sz. cukorrépatörzsünk. Ez három generáción át folytatott szigorú beltényesztésből származik és terméshozamában mégis messze felülmulta most már második évben az Y-9. és az Y 19/1247. sz. törzset, amelyből származik. Nagy általánosságban azonban ismételt beltényesztés folytán bizonyos leromlás mutatkozik.

⁵⁾ A beltényesztés homozygotasághoz vezet. A halált- hozó, fejlődést gátló, nem kívánatos (pl. felmagzást okozó stb.) géneket homozygota áll: potban felismerhetjük. A leromlott törzsek kiseljeztésével megszabadíthatjuk a faj- tát a heterozygota állapotban fel nem ismerhető, a dom- nans tulajdonságok leple alatt bujkáló génektől.

⁶⁾ Kopeckij Viktor: Eredeti Kutatások. II. ... meg- állapíthatjuk azt is és ez a legfontosabb, hogy mindkét laboratóriumi eredmény határozottan és biztosan fordítot- tan arányos a gyakorlatival, szóval Bábólna a kísérlet- ben a szabad földi, a jól csirázó fajta rosszul kelt és fordítva!

⁷⁾ Ne felejtjük el, hogy a cukorrépa-termelés nemcsak Dunántúlról az Alföldre toltódott el, hanem a nagybirtokról a kiscsirtokra!

A jó munka tehát nagymértékben emelheti a répa vitalitását, újabban azonban sejtstimuláció- val, a mag kezelésével is igyekeztek a fiatal növény vitalitását serkenteni. Nálunk a gyakorlatban azonban még a gyökérfelekly elleni répamagcsirázás sem tudott tért hódítani. A Németországban gyár- tott „Betanal”, a hirdető cég állítása szerint, a gyö- kérfelekly és cerkospóra ellen használ és erős sti- muláló hatása van.⁸⁾

Más valóságos csodaszerek is megjelentek a német piacon; 1. az „Euradin” hormonkészít- mény, amely a répa levél- és gyökérhozamát fo- kozza és cukortartalmát emeli; 2. az „AZ” azoto- bakter és radiobakter tenyészetet tartalmaz; e baktériumok a levegőből képesek a nitrogén fel- venni és a répa részére felvehető alakban leköt- ni; 3. a „RAVIT” viszont a fenti baktériumoknak a vitalitását emeli és így hatásukat fokozza.⁹⁾ Bár bizonyos kétkedéssel fogadom a vegyi gyárak termésmelől készítményeit, beható kísérletek nélkül itéletet mondani arról is inkább korai lenne, mert az idén egy hazai kísérlet is igazolta az Euradin hatását. A Lauringer Vilmos által Vas- surányban (Vas m.) beállított kísérlet a következő eredményt mutatta:

	Leveles fej	Répa
	métermázsa kat.	holdon
Euradinnal kezelt mag ...	103	150
Kezeletlen ...	98	139

Az oroszok ultrahang kezeléssel is igyekeztek emelni a cukorrépa vitalitását és ezzel meglepő eredményt és 45%-os terméshozamot (1?) vettek elérni.¹⁰⁾

Végül még egy nagyon fontos gyakorlati munkára szeretnék rámutatni, amivel nagy mértékben fokozhatjuk a répaállományunk vitalitását: ez a lelkiismeretes és pontos egyelés. Ez a munka a mai viszonyok között különösen nagy nehézségekbe ütközik és így érthető az a törekvés, hogy az egye- lést lehetőleg megkönnyítsük, sőt feleslegessé te- gyük. Ezt azonban ritka vetéssel sohasem érhetjük el. Ugyanis egy gomolyból több répa is kikel és éppen ezeknek az összefonódott répáknak az egye- lése a legnehezebb. Így a ritka vetés rosszul kel és csak hátrányt jelent anélkül, hogy az egyelést megkönnyítsék.

Az egyelést csak akkor lehetne megtakarítani, ha egymagvú gomolyt teljesen pontos és szabályos távolságban lehetne a földbe tenni. Ilyen pontos vetőgépet eddig nem sikerült szerkeszteni.¹¹⁾ Egy- gomolyú magot az Egyesült Államokban próbáltak nemesíteni, eredményről azonban nem tudok. Túlságosan ellenkezik ez a feladat a répa természe- tével, ahhoz, hogy gyakorlatban keresztülvihető lehessen.¹²⁾ Újabban azonban más oldalról kísér- teltek meg Németországban a kérdés megoldását és oly módon törött répagomolyt hoztak nagyban forgalomba, amely nagyrészt csak egy magot tartalmaz. (A Németországból kapott egymagvú gomolyok analízise a Beta I boratóriumban a követ- kező eredményt mutatta (4 ismétlés átlaga):

— csíra a gomolyok 49%-ában
1 „ „ „ 32%-ában
2 „ „ „ 12%-ában
3 „ „ „ 6%-ában
4 „ „ „ 1%-ában

a csiraképes gomolyok 35%-a tehát nem egy-, hanem többsírójú.)

A gondolat jó, de keresztülvittele nehéz és eddig még tökéletlen, így tehát egyelőre az egyelést még ilyen megtörött mag vetése esetén sem tudjuk

⁸⁾ Gyártja Schering A. G., Berlin.

⁹⁾ Gyártja „Pflanzenwuchsstoff und Kunstsantwerk G. m. b. H., Posen.

¹⁰⁾ Dawydoff, G. K.: Az ultrahang hatása cukorrépa- magra. Dokl. Akad. Nauk. SSSR. 29. 491—494 (1940). Haynberg „Zeitschrift f. Züchtung” 1941 okt. számában megjelent beszámolója alapján.

¹¹⁾ Németországban „Einzelkornsaemaschine” elnevezés alatt hoztak olyan vetőgépet forgalomba, amelynek egyen- kint kellene a szemeket a földbe tenni. A gyakorlatban ez a gép azonban nálunk nem vált be.

¹²⁾ Mind a procumbens, mind a corollinae fajok között találunk egymagvú gomollyal rendelkezőket, így esetleg keresztesítés útján ezt a feladatot is meg lehetne oldani, ma azonban fontosabb feladatok várnak megoldásra.

megtakarítani. De ez nem is lehet célunk, mert a jó egyelést válogatással kötfük össze: ez az utolsó alkalom, hogy a kevésbé életképes, gyenge, cse- nevész, beteg¹³⁾ egyedeket kiválogassuk és kiselje- tezzük. Úgy, mint az emberi társadalomban vagy az állatok között, a répában is részben örökölt, részben szerzett okokból — ahogyan ezt eddigi cikkeimben részletesen kifejtettem — mindig találunk gyenge és erős, beteg és egészséges, vitalis és defekt (Plate) egyéneket és a sűrű vetés, az egyes növények közötti verseny csak hozzájárul a kül- lönbségek kidomborításához. A jól végzett egyelés alkalmával mindig a legerősebb répát hagyjuk meg és ezzel a gyenge és beteg répákat kizárjuk a további termelésből. A mellékelt kísérleti eredmények mutatják, hogy ez a válogatás olyan nagy előnyt

Répaegyelési kísérlet Lédécen 1937-ben.

4 ismétlés átlaga: kézi vetés 36x30 cm (1080 cm²), vetés ideje április 10., kísérleti fajta Beta C-242.

	Férőhely	Kikelt fészék	Répák száma a szedéskor	Répák súlya		D ₁₀₀
				kg	g	
Pontosan válogatva, a legerősebb ré- pákat meghagyva	124	123	121	34.8	288	18.1
Válogatás nélkül egyelve	124	122	114	31.5	276	17.9
Különbséget a válo- gatott javára	—	—	+7	+3.3	+12	—

Bár az egyrépasúly átlag csak 12 grammal emelkedett (4.3%), az összgyökértérmet 3.3 kg-al (10.5%-kal) volt magasabb, mert több volt a répa; a cukortartalom csökkenése a hibahatáron belül van.

Jelent, hogy erről lemondani még akkor sem sza- badna, ha valamely más új gépítéssel vagy el- járással az egyelést meg lehetne takarítani.

A nemesítőnek és a gazdának ki kell használni mindazokat a lehetőségeket, amelyek a vitalitás fokozására rendelkezésünkre állanak, ha a hanyatló répaterméseket újból fokozni akarjuk.

TAKARMÁNYOZÁS ÉS ÁLLATELETTAN.

Rovatvezető: Weiser István dr.

A fagyott répa felhasználása.

Irta: Weiser István dr.

A „Köztelek” szerkesztősége több felvilágosítást kérő levelet kapott a fagyott répa felhasználására vonatkozóan. A felvetett kérdés változatosan sok gazdát érdekel, ezért a következőkben ismertetem azt a módot, amellyel a fagyott répát takarmányo- zásra megmenthetjük.

A fagy a répa sejtjeiben foglalt víznek tér- fogatát növelve, a víz egy része a sejtekből az ezek között lévő ürokbe lép ki. Ha melegebb idő beáll- tával a répa felenged, a sejtekből kiszorult víz nem tér teljes mennyiségében a sejtekbe vissza, hanem egy része az ürokben marad, másik része a répa felületét lepi el és ezzel a répát rothadásra hajlamosítja teszi. A répa teljes megfagyása csak —7 C-foknál áll be és mélyrehatóbb változást a répa összetételében nem idéz elő. Amíg tehát a répa fagyott állapotban van, romlás veszélye nem fenyegeti. Ez csak akkor áll be, ha a fagyott répa felenged. Nem lehet fagyott répát prizmában eltartani, mert a répa között maradt levegőben foglalt rothasztó baktériumok a meglazult szövetű répában igen kedvező táptalajra találnak.

A fagyott répát tehát csak besavanyítással tudjuk megmenteni, amelyet legtöbbször letehen- silóban, ennek hiányában veremben végezhetünk el. Akár falazott, akár nem falazott veremben akarjuk

¹³⁾ A gyökérfelekly felismeréséhez szükséges, hogy az egyelés alkalmával a bokrot körülkerítsük, úgy hogy az szétessék és a gyökér maga láthatóvá váljék.

Ne mulassza el a Gazdahetek alkalmából felkeresni a főváros világhírű gyógyfürdőit!

Téli rheumakúrák

a Szent Gellért-, Széchenyi-, Rudas- és Szent Imre-Gyógyfürdőkben!

Gőzfürdők, kádfürdők, iszaposztály

EM
it
n.
NOS
vetkezete
y-u. 29.
é g e i.

a répát elhelyezni, a verem fenekére szalmát kell rakni, amely a répából kiszivárgó levelet felszívja. A verem felát azonban nem szabad szalmával kibélelni, mivel ott a szalmát csekély nyomás éri, s ezért levegő marad benne, amely rothadásnak indítja a szalmával érintkező répát.

A répát felaprítva visszük a verembé vagy slóba, ahol pelyvával keverjük el, 20—25 mázsa répára 1 mázsa pelyvát számítva. Ez az eljárás helyesebb, mint a pelyvának rétegekben való elhelyezése, mert a pelyvával való összekeverés révén a répából kifolyó lének felszívódása egyenletesebb.

A répa tipratását megfelelő gondnal kell végezni és amennyiben erre állapotok használunk, a verem szelelt emberekkel külön kell tipratni.

Ha a verem megtelt, tetejére még 1—1,5 méter magasra, az ülepedésre való tekintettel, répát rakunk. Szalmával való betakarását és földtakaróval való ellátását a szokott módon végezzük. Az első két hetet figyeljük meg a takarót, nem repedte meg egyes helyeken vagy nem képződtek-e rajta horpadások, amelyekben az esővíz megállhat. Öt-het hét múlva megkezdhetjük a besavanyított répa etetését, az állatok fokozatos szoktatásával.

ADÓ ÜGYEK.

Rovatvezető: Kenézy Endre.

Gazda adó-naptár.

Ismeretli: Kenézy Endre.
December.

1. Az egyénileg megállapított borfogyasztási adó-átglány összegét havi előzetes részletekben kell megfizetni.

15. Azokat az adózókat, akiknek a K. K. H. Ö. 31. § (1) bekezdésének 2. pontja értelmében a kamatmentes havi részletfizetésre van igényük (berhátulajdonosok), megilleti a 2%-os kamattérítés is abban az esetben, ha a folyó adótervezéseiket december 15-ig kiegyenlítik.

15. A még nem esedékes közadók évnegyedi részletének vagy részletének befizetése esetén a befizetett összeg után évi 6%-os kamattérítés jár a hó 16-tól, illetve ha a befizetés később történik, a befizetést követő hó elsejétől — a naptári évnegyed második havának 15. napjáig. A múlt év végén az adózó javára mutakozó túlfizetést a folyó évben az esedékesség napját megelőzően teljesített előrefizetésnek kell tekinteni.

15. A mezőgazdasági cselédekre és adóköteles bér munkásokra, valamint feles dohánkertészekre általános összegben megállapított — s a hó első napján esedékes — kereseti adórészletet a községi pénztárba be kell fizetni.

25. A munkaadó az alkalmazottak kereseti- és különadóját, illetményjegyzék beszolgáltatásával, a községi pénztárba tartozik befizetni.

31. Házadóbevallás beadására halasztás kérhető a m. k. r. adóhivataltól december végéig terjedő időre.

31. Végromlás címén az általános kereseti-, jövedelem- és vagyonadó elengedésére irányuló folyamodványt a m. k. r. adóhivatal útján a pénzügyigazgatóságig az adóév végéig kell benyújtani.

31. A gazdasági cseléd után járó öregségi biztosítási járulékot az elmúlt naptári évnegyedre le kell róni.

31. A keleti és erdélyi országrész területén: a rokkantellátási kedvezményre, illetve a hadirokkantakat, hadiözvegyeket és hadiárvaakat, valamint a vitézségi éremtulajdonosokat és tűzharcosokat megillető adómérséklésre irányuló igényjogosultság végső bejelentési határideje a községi előjáróághoz (városi adóhivatalhoz).

— Az elemi kárt, a káreset megtörténtét követő 8 nap alatt a községi előjáróághoz kell bejelenteni. Az árvíz kárt az árvíz megszűnését követő 8 nap alatt kell bejelenteni. Az erdőkben okozott károkat a káresettel szemelt 30 nap alatt kell bejelenteni.

Hogy aránylik az őszi szántás a talajvédelemhez?

Ista: Dóry Béla.

Hol az igazság? — kérdi Kovács László dr. a „Köztelek” november 16-i 46. számában megjelent, az őszi mélyszántásról szóló írásában, amelyhez kiindulásul az „Első a föld” című könyvemnek kiragadott sorát választotta. Mint írja: könyvemben az előbbi „megdöbbentő” sort olvastam: „... a tavasziak alá már ősszel végzett szántás rossz szokása csak újabb keletű és szerencsére jelentősen van”. Ugy látszik, mintha más sorokat nem is olvasott volna Kovács a szövegfordító műből, mert akkor megértette volna, mi a kitépőzett mondat értelme, jelentősége. Tanulmányában legalább is egyetlen szóval sem említi, hogy olyan keretből ragadott ki szavakat, olyan áttörő munkából, amelynek minden szava, mondata egy kérdést szolgál: a talajvédelem kérdését. Könyvemben minden kifejtett gondolatnak hátterében a talajvédelem, a talaj életének lehető örökossége áll, és minden rossz minősítést kap, ami a talaj ellen merényletet követ el. Így kapott rossz osztályzatot a bírálóm által tanulmányom delgozott őszi mélyszántás is. A tavasziak alá ősszel végzett mélyszántásról lehet elismerni beszélni, de ha már tudatában vagyunk annak is, amit a talajpusztulásról lejtelt rántó „Első a föld” elmond és még azután is csak dícséretet mondunk az őszi szántásról, hibát követünk el, amit csak az a kisebbik rossz menthet, hogy bírálót olyan munkáról mondtunk, amelyet nem ismerünk.

A „Köztelek”-ben többször szölkék már a lap olvasóhoz a talajpusztulásról, illetve ennek orvos-szeréről, a sáncelásról. Nem új tehát előtünk, hogy a csapadéknak a talajról lefolyó hányada erősen mossa, elhordja a termőföldet. A talaj mindenkor állapotaól nagyban függ e romlás mértéke. Ha a talajon erdő áll, vagy ha az feltöretlen gyp, rét, legelő, akkor a talajvesztés annyira jelentéktelen, hogy azt még a szálló por lerakódása is bőségesen pótolja. Még a kalászosok fedett terület is túrhető védelmet élvez a lemosó csapadékkal szemben, mert a sűrűn növe termény mintegy megszűri a lefolyó vizet. Ugyanilyen hatást fejt ki a kalászosnak még a tarlója is. Ha viszont a tarlót feltörjük, ezzel ideig-óráig akadályt gárdítottunk a vízlefolyás útjába, hiszen a szántás teremtette apró hepe-hupák erős fékezést jelentenek. Így a nedvesség eleinte a nedvtárolóbbá tett talajba szivódik, de a már vízzel telített talajról lefolyó víz sokkal nagyobb pusztítást végez a talajban, mint a tarlóról lefolyó vízmennyiség. Később pedig, amikor felszántott rétegeink már kissé összetömrődött, felületének egyenlenségei enyhültek, vagy éppen jagos a földünk, már erősen növekedhetik a lefolyó nedvesség és vele az elhordott talajanyag mennyisége.

Ha vízszintesen haladunk az ekével, a vízszintes barázdák — tavaszig legalább is — fel tudják tartóztatni a víz nagy részét, és ekkor az őszi szántásnak semmiféle hátránya sem lenne. De hol haladnak vízszintesen a barázdák? Márpedig ha csak kicsit is lejt a barázdák, már rohamosan növekszik a vízlefolyás és vele a talajpusztulás. És hol lejtnek csak keveset barázdáink, hiszen kiserőgazdaságainkban tökéletes hegy-völgyben halad az iga? Még a közel vízszintes keresztben szántásnak sincs meg a lehetősége a borzalmasan elaprózott kiserőgazdaságoknál!

Az őszi szántás — mint látjuk — összevéve több nedvességet tart vissza a talajunkban, mint ha nem szántottuk volna, így a tavaszi vetemény több vízzel indul, mint ha tavaszi szántásba kerülne, de a talaj állagában szenvedhet, úgyhogy azt többé visszapótolni nem lehet. Ha ezt évről-évre folytatjuk, talajunk termékelenné válik. Eleink nem így cselekedtek, amit talán az őszi szántás hívei ma lekicsinyelnek, pedig hálaival kellene gondolnunk rég elporladt őseinkre, akik „tudatlanságukkal” megmentették számunkra a termőföldet. Ha a régiek nem szántottak ősszel, talán kevesebbet arattak, azonban tudták ránk örökséget hagyni.

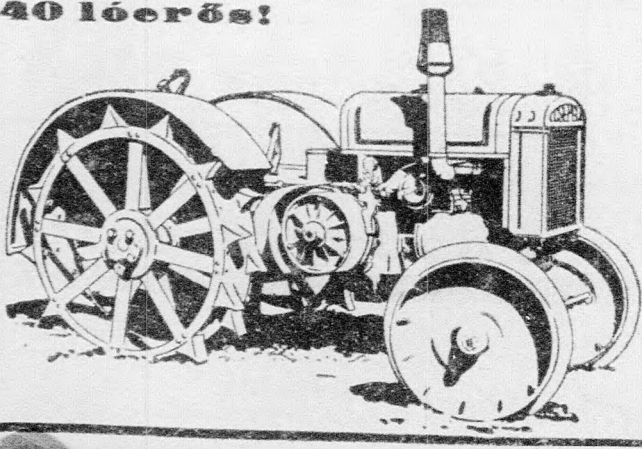
Valahogyan ilyen szemzőből kellett volna tekinteni a pellengérré állított mondatra is. Persze egy, a vonatkozó hatalmas gondolatösszeghez viszonyított vékony könyvben nincs még a lehetőség arra, hogy minden mondatához használati utasítást mellékeljen az író, különösen azok számára, akik egyetlen mondat elolvása után ismertnek tekintik az egész munkát. Nem hiszem ugyan, hogy a könyv anyagának ismeretében is bírálót kapjon az indexre vett kitélő. Az őszi szántásnak magában vett, mindentől elvonatkoztatott jelentőségét — bármily hihetetlen — magam is ismerem. Szakkönyvek régóta ajánlják nedvességároló jelentőségét, minden más szempontnak eléjt tétel. A visszatartott csapadéktöbblet természetesen a termésteleletben érezhető jó hatását. Fokozottan áll ez olyan csapadékszegény ország részére, mint az 520—540 milliméter csapadékatárat átvető ama tiszajohbparti terület, amelyen a miskolci mezőgazdasági kamarának az őszi mélyszántásra vonatkozó kísérleti folytak. Én azonban a talajvédelem tükrében az őszi szántásnak a túlsó oldalát is látom, amit nem ismerhetnek azok, akik azt a tükröt még nem tették a kérdés mögé. Az őszi szántással az első évben, sőt években elérhető eredmények természetesen elhomályosítják látásunkat, s ha a talajromlásról mit sem tudunk, nem fogunk arra gondolni, hogy a jobb termést a talaj szarolása árán értük el, amibe az rövid idő alatt belepusztulhat. Sőt mivel a jobb termés fokozott műtrágyázást is megfizet, esetleg még évek múlva sem fogjuk észrevenni talajunk járadását.

Az „Első a föld” szerény szerzőjének nemcsak a jelen, hanem a jövő is lelki szemel előtt lebegett. A távoli jövő, sőt az örök Magyarország. Különben az őszi szántást sem kívánom ósárolni. Nem arról akarom beszélni, hogy milyen szűrvél előnyösebb mérni a bort, olyannal-e, amelyiken 100 nyílás van, vagy inkább olyannal, amelyikből csupán 20 lyukon át szökik meg a bor, hanem arról, hogy ne szűrvél mérjük a bort. A talaj erejéből semmit sem szabad pusztulni engedni, mert a termőföld pusztulását az ország is követi. Ime, ez az a „bűn”, amit könyvemmel a magyar mezőgazdasággal szemben elkövettem!

Az őszi szántásnak persze nemcsak a nedvesség visszatartása adott pelegárjogot, hanem a gyomirtás is. De ha az ilyen gyomirtás talajpusztuláshoz vezet, akkor inkább hagyjuk a tarlót érintetlen, mert ebből kisebb kárunk származik, mint a talaj szegényedése. A kalászosok terjedés körülmények között követő kapásnövény kapálása alkalmával a gyomot úgyis pusztítani tudjuk. A hasznos növény elől a táplálóanyagot elszívó gyom letarolása után a testében felhalmozott anyagokat — a nedvességet kivéve — úgyis visszaadja az anysföldnek, a gyom által elpazarolt nedvességet pedig minden következő év csapadéka adja vissza. A talaj beérésének elősegítése, a táplálóanyagok fellárasa is gyakori érvként szerepel az őszi szántás megoklásában. Ámde mit is jelent a táplálóanyagok feltárni? A növény számára felvehetőbb, eldlatóbbá tenni. Nos, az oldhatóbbá tett táplálóanyagot — nemde — a lefolyó téli és tavaszi csapadé-

CSEPEL-TRAKTOR

40 lóerős!

Rendkívül csekély üzemeltetés!

Hosszú élettartam!

Legkiválóbb kipróbált nemes anyagokból!

Legminimálisabb alkatrészszükséglet és alacsony beszerzési árak!

Nagy teljesítőképesség minden talajon. Több éves referenciákkal szolgálunk.

Gyártja: WEISS MANFRED Acél, Fémművei R.T., Csepel

Eladási központ:

„AGRARGLOBUS” Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.T.

Budapest, V. ker., Szent István-körút 12. szám — Telefon: 126-681 — Sürgőnycim: Agrobudapest

40 lóerős!

627

hanyagolnak van módjában előbb oldani és elvinni, mint a csak nyáron következő növénynek felhasználni?!

Hogy mégis hol az igazság? Úgy tartani vissza a nedvességet, úgy irtani a gyomot, úgy lenni kevésbé érettebbé, úgy lelegeztetni a talajt, hogy az ne pusztuljon! Először védjük meg talajunkat, sáncoljunk, vagy legalább szántunk vízszintesen, hogy a nedvesség és vele a trágya, sőt a talaj el ne távozzék termőföldünkéről. Ha ezzel végeztünk, azután megfontolás tárgyává tehetjük, hogy vajon fokozza-e még a sáncolással elért eredményeket is az őszi szántás? De azon már most is elmélkedhetünk, miként adhatunk előnyt az esetenként újból elvégzendő őszi szántásnak a csak egyszer, de mindenkorra elvégzett, a mélyszántásnál többre nem kerülő, azonban annál sokkalta nagyobb eredményekre képes sáncolással szemben?!

Ime az igazság!

LEVÉLSZEKRÉNY.

Mi okozza a szagosbükkyö gyenge magtermését?

Kérdés: Szíves válaszukat kérem arra vonatkozóan, mi lehet az oka, hogy a szagosbükkyö (Lathyrus odoratus) még akkor sem köt és nem hoz felégitő magtermést, ha nem túl bújja földbe kerül. A vetés időpontja és módja, úgyszintén a műtrágyázás terén rendelkezésre álló gyakorlati tapasztalatok közlését is kérem.

Válasz: Tapasztalataink szerint a szagosbükkyö (Lathyrus odoratus) jól köt magot és annak, hogy a felmerült kérdésre okot szolgáltató esetekben gyenge magtermést adott, valami különös oka lehet.

A túlbúja, vagyis nitrogéndús talaj okozhatja ezt, de miként a kérdésben említett, kevésbé bújja földben sem adott kielégítő magtermést. A rovarjárás hiánya sem lehet ennek oka, mert a szagosbükkyö virágja külső beavatkozás nélkül is jól képes magot kötni és ebben nincs annyira a rovarjárásra utalva, mint pl. a szőszbükkyö (Vicia villosa), amelynek virágai főként csak rovarnyitás útján termékenyülnek. Az nem valószínű, hogy a szagosbükkyönek valamely újabb túltényeztetett változata az, amely a panasozott módon rosszul köt magot. A régi változatok magkötése jó.

A rossz magkötés egyik oka az lehet, hogy az ilyen szagosbükkyöt nem támasznövénnyel, vagy nem olyan támasznövénnyel vetették, amely azt főként a magkötés idején és lehetőleg az aratásig megóvjaa attól, hogy a földön henyeljen. Ez azért fontos, mert ha a szagosbükkyöt a borsóhoz hasonlóan támasznövény nélkül vetik, akkor az jobb minőségű talajokon már virágzás előtt is elhenyél a földön és akkor a magkötése nem lehet kielégítő.

Mivel a felmerült esetben a szagosbükkyönek nem kerti termesztéséről, hanem szántóföldi vetőmagszaporításáról van szó és ez a növény tavasszal vetendő, támasznövényként a bükkyövetőmag 20-25, legfeljebb 30 térfogat %-ban erős szálmájú zabot lehet használni. Ennek magját a bükkyö terméséből jó rostákkal könnyen el lehet távolítani. A kelő fokú magtermés érdekében a sortávolság ne legyen túlságosan nagy. Gyomosságra hajló területen 20-25 cm lehet, hogy a vetést szárbáradulásig fogatosan kapálni lehessen, kevésbé gyomos és nem bújja területen a sortávolságát 12-15 cm-re lehet beállítani.

Ha nem a támasznövény hiánya okozza a szagosbükkyö gyenge magtermését és nem a talaj nitrogénbősége, akkor a talaj másztartalmát is érdemes megvizsgálni (sósav reakcióval), mert mészhány esetén és savas kómbatású talajon nem jól fejlődik s így nem adhat jó magtermést. Túlságosan sovány, rosszul művelt talajban és homokban, de ezt mint okot — ebben az esetben — fel sem tételezzük. Ha a talaj nitrogénkészlete nem túlkeves, akkor kat. holdankint 150 kg szuperfoszfáttal lehet a bükkyö jó magtermését elő-

segíteni, sok esetben az ezzel együtt adott 60-80 kg 40%-os kális is fokozza az eredményt. A műtrágyákat az őszi szántás nyers borsózára kora tavasszal kell kiszórni és bemunkálni. Azok termésfokozó hatása az utóveteményen is érvényesül.

A szagosbükkyö gyenge magtermésének okát mindenesetre érdemes felderíteni, mert ennek a növénynek sikeres magtermesztése külföldi szerződés alapján fejlődőképes, ha kellő magtermések útján jól jövedelmez. Habár az Anglia felé irányuló régebbi jelentékeny ilyen vetőmagkivitelünk most nem lehetséges, mégis nagyon fontos, hogy ennek a növénynek vetőmagszaporítóját kelő fokú terméssel jól jövedelmező színvonalon tartunk, hogy amikor a nagyobb arányú külföldi értékesítése ismét lehetségessé válik, az minél eredményesebben történhessenek.

G. E.

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: Mutschenbacher Emil dr.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok betöltése tárgyában kiadott kormányrendelet végrehajtása.

Folyó hó 21-én jelent meg a hivatalos lapban a 2100. számú pénzügyminiszeri rendelet, amely a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokban a vezető állások betöltése tárgyában kiadott és legutóbb máj 18-án módosított 7140. M. E. számú kormányrendelet 4. §-a értelmében a közzétett véleményező bizottságok szervezeti és működési szabályait tartalmazza. A rendelet értelmében a véleményező bizottságok (elnökei a pénzügyminiszter kezébe, alelnökei és tagjai pedig az egyes bizottságok elnöke kezébe fogadalmat tesznek. A bizottság alelnöke az elnök, akadályoztatás esetén az alelnök elnököl. Ha az elnöki teendők az alelnökötől ismét, a bizottság tagjai között hivatástól az elnök helyetteseként kijelölt polgár, az alelnök vagy egyes tagok akadályoztatása esetén pedig mindgyökük helyett a kijelölt polgár hivatástól be. Az elnököt az elnök a bizottság tagjai közül jelöli ki, a tárgyalás helyét és időpontját ugyancsak az elnök állapítja meg. A határozatképességhz legalább a tagok felének jelenléte szükséges, beleértve az elnököt vagy helyettesét is. A tárgyalásról jegyzőkönyvet kell vezetni, a döntés szöveggel történik. A jegyzőkönyvet az elnök és az alelnök által írták s azt a bejelentés kézhezvételétől számított 10 nap alatt meg kell küldeni a vállalat tárgya szerint illetékes miniszternek és a pénzügyminiszternek. A kormányrendelet értelmében bejelentésre kötelezett vállalat a bejelentést az illetékes miniszterhez négy példányban posta útján, vagy közvetlen benyújtással tartozik megtenni. A döntésre megadott 30 napos határidő a beadvány postai átvételétől, illetve az iktatás napjának időpontjától veszi kezdetét. A rendelet részletesen előírja, hogy a bejelentésnek milyen adatokat kell tartalmaznia és ahhoz milyen személyi lapot és esetleges irattapasolatokat, könyvkiadványokat, vagy nemerleget, nyereség-vesztésgazimutatást stb. kell csatolni. Majd részletesen körülírja, hogy milyen alkalmozást vagy megbízást kell az üzlet vezetésére vagy irányítására szólnak tekinteni, továbbá, hogy azt a körülményt, hogy a bejelentésre kötelezettek 60. életévüket betöltik, mindig zokra nézve, akiknél ez 1942 február 15. előtt áll be, folyó évi december 31. napjáig bezárólag, azontúl pedig legalább 45 nappal a 60. életév elérése előtt kell megtenni. Be kell jelenteni a javadalmi záras emelését abban az esetben is, ha az alkalmozott vagy megbízott évi javadalmazása 24,000 pengőt már a 7140. M. E. számú kormányrendelet hatálybalépése előtt elérte, vagy meghaladta.

A len, lenkőc és lencszalma legmagasabb eladási ára.

Az árelőírás országos kormánybiztosa 52,400. számú rendeletével megszabta folyó hó 21-én kezdődő hatállyal az 1941. évi ártatú az utóttól köröböl előállított egészséges rostanyagú tölött len-osttályozását és az egyes osztályekba tartozó minőségek legmagasabb eladási árat, amelyek métermázánkat 347-60 és 249-10 pengő között változnak. Egyidejűleg megállapította a rendelet a tepsőkőc és tölöttkőc osztályozását és legmagasabb eladási árat is minőség szerint métermázánkat 140 és 107 pengő között változó összegben. A hulladéklenkőc legmagasabb eladási ára métermázánkat 35 pengő. A kszált és csépiet métermázánkatól készült, legfeljebb 15% idegen anyagot (pózdorja, hulladék) tartalmazó áztított lenkőc legmagasabb eladási ára métermázánkat 120 pengő. Emlyet az idegen anyagtartalomban mulatózó minden egyes százléknyi eltérés 1.5%-kal emel vagy csökkent. Végül a kszált és csépiet maglen-szalmából készült tört lencszalma legmagasabb gyári eladási ára métermázánkat: I. oszt. világos törtlen szalma 22 pengő, II. oszt. sötét tört lencszalma 19 pengő.

Minden olyan termelő, kikészítő, kereskedő és tovább felolgozó, akinek folyó hó 21-én az 1941. évet megelőző évi ártatú lenköröböl 10 métermázát meghaladó, az ezekből gyártott féltermékekből pedig 5 métermázát meghaladó készlete van, köteles azt 8 napon belül az árelőírás országos kormánybiztosának bejelenteni.

A közvetlenül termő amerikai szőlőkből szűrt borok termelői irányára.

Az árelőírás országos kormánybiztosa 55,000. számú folyó hó 21-én életbeléptetett rendeletével a közvetlenül (direkt) termő amerikai szőlőkből (Ottello, Noch, Delaware, Jacques, stb.) szűrt boroknak termelői irányára a következőképpen állapította meg: a közvetlenül termő Ottello szőlő-ajtából szűrt borok termelői irányára hi-kint 70 pengő, az egyéb közvetlenül termő szőlő-ajtákból szűrt borok irányára pedig hi-kint 35 pengő, amíhez a borkereskedők költségeik fedezésére hi-kint a rendeletben meghatározott összeget, borkereskedői tisztázásanként pedig az önköltségi árak legfeljebb 7%-át számíthatják fel. A vendéglátó iparosok az említett borok termelői irányárahoz hiteremként legfeljebb 16 fillért számíthatnak hozzá az önköltségi áron felül. Tekintettel arra, hogy az 1936. évi V. t.-c. XIV. §-a a közvetlenül termő amerikai szőlőből szűrt bornak — az Ottello bor kivételével — hazai szőlőből szűrt borral való hazaszállítását tilja, az ilyen hazaszított borokért semmiféle eladási ár nem számítható, ellenben a legfeljebb 10% Ottello borral hazaszított bor eladási ára a hazaszítási arány szerint számítható ki.

Ezenkívül intézkedik a rendelet arra vonatkozóan is, hogy a keleti és erdélyi vármegyékben, továbbá a visszacsatolt, illetve visszafoglalt déli országrészekben borkereskedői költség gyanánt közönséges forgalmi borok után és minőségi borok után mily összegű borkereskedői költség és szállítási költség számítható fel. Végül kimondja a rendelet, hogy a tömegforgalmazásra alkalmas közönséges (commers-) borok és a minőségi borok esetenként mi gállyított termelői irányára a Barasati Lapot, Helygődségi Szemle és a Magyar Szállodás és Vendéglős című szakképek közlik.

A lakásügyi kihágások illetékes hatósága.

A Budapesti Közlöny folyó hó 21-én 8210. M. E. szám alatt kormányrendeletet közölt, amely szerint a lakásügyi kihágások miatt folyamatba tett rendőri büntető eljárásra Budapest székesfőváros területén elsőfokban kizárólag a m. kir. rendőrség budapesti V. kerületi kapitányzágának vezetője, vagy helyette a helygymnizster által megbízott rendőrségi tisztviselő az illetékes.

Országos Ifjúsági Egészségügyi Bizottság szervezése.

A honvédelmi miniszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve 135,265. szám alatt elrendelte, hogy az ifjúság honvédelmi nevelésével, a testneveléssel és a sporttal kapcsolatos egészségügyi intézésére központi tanácsadó és irányító szerveként egészségügyi bizottságot kell felállítani.

A bizottság elnöke a honvédorvosi tisztikar mindkötöri főnöke.

Központi irányítás a lábbelilosztásnál.

A hivatalos lap folyó hó 23-án 8280. M. E. szám alatt kormányrendeletet közölt, amelynek értelmében a közellátásügyi miniszter szabályozhatja és ellenőrizheti a polgári lakosság lábbeliosztású ténec ellátására fordítható bők, bőrhulladékok és lábbeliosztásúhoz közvetlenül felhasználható anyagok forgalmát, elosztását, felhasználását, továbbá a lábbeliforgalmát.

A közellátásügyi miniszter a fenti feladatokkal kapcsolatos teendők ellátására lábbeliosztáspontot alakít. A központi közellátásügyi miniszter irányítása és felügyelete alatt áll, szervezetiének és működésének szabályait az iparügyi és a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterrel egyetértőleg állapítja meg. A központos az érdekelt szakmak képviselői is helyet foglalnak. Fenntartásának költségeit az érdekelték viselik.

A rendelet célja az, hogy a lábbel előállításához szükséges anyagok takarékos felhasználásával kikészült lábbel elosztása egységes és központi irányítás alá kerüljön.

Ugyanakkor a közellátási miniszter a kereskedelmi és iparkamarához intézett leírásban rendezte a ki nem jelölt cipőkereskedők által átadandó börtalpa lábbelik átvételét. E rendelet értelmében az esetleg selejtes cipők átvételénél felmerülő vitákat az illetékes kereskedelmi és iparkamara által alakított szakbizottság dönti el, amely az átvételi árat végérvényesen állapítja meg az esetben, ha az átadó kereskedő a beszerzési árat hiteletkérdésben igazolni nem tudja. A bizottság hatádektálanul megalkul az érdekelt közegek és szaktestületek részvételével és működése folyamán az átadandó cipőkészletek minősítése tekintetében eddig kiadott magyarázatok tárgyalanná váltak.

NEO-ARKKO D-VITAMIN

ÁLLATI TÁPSZER

Biztosítja a csontozat erőteljes fejlődését. Fokozza a szervezet ellenállóképességét és ezzel növeli a súlyfelvételt.

A NEO-ARKKO forgalombahozatalát a M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium 166.897/1939. sz. engedélyezte. (Műszaki sz. 101.)

Gyártja és a D-vitamin tartalmát garantálja: **Vitamin Laboratorium, Budapest**
(Tulajdonos: Dr. Diener E.)
II. ker., Retek-utca 3. sz. Telefon: 167-402.

A mezőgazdaságban három vasárnapra felfüggesztették a munkaszünetet.

A földművelésügyi miniszter a vasárnapi munkaszünetet a burgonya és répa kiszedésével és behordásával, valamint szállítással kapcsolatos munkák végzésére vonatkozóan ez év november 23-án és 30-án, valamint december 7-én az egész ország területére a belügy-, valamint a villamos- és közlekedési miniszterekkel egyetértéssel felfüggesztette. Erről az intézkedésről a földművelésügyi minisztérium a rádió útján is értesítette a hatóságokat, az érdekelt munkaadókat és munkavállalókat.

A közszolgálati alkalmazottak költséjegyzése.

A folyó hó 23-ai 8030. M. E. számú kormányrendelet lehetővé teszi, hogy a közszolgálati alkalmazottak egy havi törzsfizetésük erejéig részt vehessenek az erdélyi nyereségekkel szembeni jegyzésben. A kötvények árát havi 25 pengős egyenlő részletben törleszthetik. A törlesztés 1942 február 1-én kezdődik. Ez a kedvezmény a honvédség és csendőrség rangosztályba sorozott havidíjasaira és hivatalos tisztelhelyetteseire, egyéb legénységi állományú egyenre és a rendőrszemélyzet tagjaira is kiterjed. Hasonlóan csak a Postakapcsolatnál lehet jegyezni a hivatalon kívüli kért megrendelői példányok. A megrendeléseket legkésőbb december 12-ig be kell küldeni. Ez a rendelet a fővárosi tisztviselőkre és egyéb alkalmazottakra nem vonatkozik, de a polgármester megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy ezek is hasonló feltételek mellett vehessenek részt a jegyzésben.

Az 50, 20 és 10 filléres nikkelérméket bevonják.

A 3690/1941. M. E. számú rendelet alapján acélból vert 20 filléres érméket a Magyar Nemzeti Bank november 24-től hozza forgalomba. Az erről szóló 191.907. számú pénzügyminiszteri hirdetményt a hivatalos lap vasárnapi száma közölte.

Az új 20 filléres érme közepén lyukasztva van. Az érme egyik lapján a lyuk felett a magyar szentkorona, a lyuk alatt pedig a verés évszáma és ez alatt a „Magyar királyság” köriratban; az érme másik lapján a lyuk felett az értékelés, a lyuk alatt pedig a Pénzverő „BP”. Jelzés és ez alatt körívben a „fillér” felirat olvasható. Az acél 20 filléres átmérője 21 milliméter, súlya 3-6 gramm.

A hivatalos lap vasárnapi száma közölte egyúttal a pénzügyminiszter 191908. számú rendeletét az 50, 20 és 10 filléres nikkelérmék bevonásáról. A rendelet szerint a nikkelérméket átvesztés végett 1942 április 30-ig kell a Magyar Nemzeti Bank intézeteihez beszolgáltatni. Az 50, 20 és 10 filléres nikkelérméket magánosok 1942 február 28-ika, az állami és egyéb közpénztárak pedig 1942 március 31-ike után fizetésül elfogadni nem kötelesek.

Új állategészségügyi vizsgálati díjak.

A földművelésügyi miniszter 245.000. számú rendeletével folyó hó 24-től kezdve az Országos Állategészségügyi Intézetben végzett egyes vizsgálatoknak 1929-ben megállapított díjazását újonnan szabályozta. A rendelet értelmében említsésként hullájának vizsgálata 1-10 pengőbe, baromfi hullájának vizsgálata 50-200 pengőbe, serolofiai vizsgálat említsésként 50-200 pengőbe, serolofiai vérvétel 10 pengő vérvétel 10 pengő. Mikroszkopikus vizsgálatok díja 1-4 P. bakteriológiai vizsgálat, tenyésztés és áztatás 3-6 P-be, parasitológiai vizsgálat 4-10 pengőbe, állategészségügyi szempontból végzett vizsgálat 4-10 pengőbe, takarmányvizsgálat 4-10 pengőbe, vitamintartalom vizsgálat 25-50 P-be kerül. A boncolási jegyzőkönyv szerkesztésének díja a bélyegilletékek kivételével 5-10 P. levélmásolatok és vizsgálati eredmények több példányban való közlése drb-kint 50 P. fertőtlenítőszer hatásának vizsgálata 50-200 pengő és végül oltóanyagok vizsgálata magánfel érdekében 5-10 pengő.

Új postabélyegek kibocsátása honvédeink karácsonyára.

A kereskedelem- és közlekedési miniszter 264.792. számú rendeletével a bolsevizmus ellen határozottan küzdő honvédeinknek karácsonyi szeretetadományban való részvételére céljából indított segítőmozgalom támogatására december hó 1-től kezdve 8 filléres címletű és 12 filléres felárú, 12 filléres címletű és 18 filléres felárú, 20 filléres címletű és 30 filléres felárú és 40 filléres címletű és 60 filléres felárú bélyegekből álló 300.000 bélyegszortot és a sorozaton kívül korlátlan példányszámban 20 filléres címletű és 40 filléres felárú bélyegbet bocsát forgalomba. Az első négy bélyeg csak sorozatban árusítható, egy-egy sorozat névértéke 80 fillér, eladási ára pedig 1-20 P. felárúval együtt 2-20 P. Az ötödik 20 filléres bélyeg drb-kint 60 fillért korlátlan mennyiségben és külön is vásárolható. Valamennyi bélyegnek felül fehér betűkkel a következő felírás látható: „Honvédeink karácsonyára 1941.” A bélyegek bárholváltó postai küldemények bérmentésére felhasználhatók december 1-től 1942 június 30-ig, de természetesen csak névértékük erejéig.

A Lábbeli Központ működésének szabályozása.

A közellátási miniszter folyó hó 26-án kiadott 604.200. számú rendeletével szabályozta a Lábbeli Központ működését, amely a fentebb ismertetett 8280. M. E. számú kormányrendelet értelmében a polgári lakosság lábbeliszerelésének ellátására fordítható kikészített bőrök, bőrhulladékok és a lábbeliszereléshez, valamint javításához közvetlenül felhasználható más anyagok forgalmának, elosztásának és felhasználásának, továbbá a kész lábbeli forgalmának irányításával kapcsolatos igazgatási feladatok elvégzésére alakított. A Központ ügykörébe tartozó ügyek intézésére intézőbizottságot kell alakítani, amely az elnökön és az ügyvezetőn kívül legfeljebb 14 tagból áll. Az elnököt és ügyvezetőt, valamint a tagokat egyévi megbízatással a közellátási miniszter nevezi ki. Az elvi kérdéseket és nagyobb jelentőségű ügyeket az intézőbizottság ülésben tárgyalja, egyébként az ügyvezető intézkedik. Az ügyvezető vezetése alatt áll a Központ irodája. A központ működése a közellátási miniszter irányítása és felügyelete alatt áll.

A termelők közvetlenül is eladhatják burgonyájukat a fogyasztóknak.

Azok a közellátási rendelkezések, melyeket újabban a burgonyaellátás szabályozásával kapcsolatban adtak ki, a burgonyatermelők körében olyan téves feltevést eredményeztek, mely szerint a termelők közvetlenül fogyasztók részére „nem adhatnak el” burgonyát.

Ez az alaptalan tévhitnek megszüntetése érdekében az Országos Közellátási Hivatal felhívja a burgonyatermelőket figyelmét arra, hogy a burgonya legmagasabb termelői árát megállapító 132.660/1941. sz. árkormánybiztosi rendelet, mely október 12-én jelent meg, lehetővé teszi, hogy a termelők a fogyasztók részére közvetlenül is — házhoz szállítva vagy nyílt piacon — adhassanak el burgonyát a rendeletben meghatározott ártablett felszámításával.

Ezek szerint tehát semmi akadály sincs annak, hogy a termelők a fogyasztók részére történő közvetlen eladással a burgonyaellátás helyzetét megkönnyítsék.

A denaturált szesz kereskedelmi ára.

A denaturált szesz kereskedelmi eladási árát az árkormánybiztos a hivatalos lapban folyó hó 25-én megjelent 112.319. számú rendeletével az egész ország területére egységesen állapította meg. Eszerint nyílt edényben eladásra kerülő legalább 91,5% szesztartalmú áru legmagasabb elosztói ára abszolút hektoliterenként, legalább 700 liter vételenél, vevő saját hordójában 165-20 P. kölesön hordóban 166-20 P., 100 liter et ennél nagyobb mennyiség vételenél 168-20 P., ennél kisebb mennyiség vételenél 171-20 P. A 96% szesztartalmú denaturált szesz ára legfeljebb 7-50 a kb. 100% szesztartalmú denaturált szesz ára legfeljebb 15-50 pengővel lehet magasabb az itt felsorolt áraknál. A legmagasabb nagykereskedői eladási ár mennyiségre való tekintet nélkül 91,5% szesztartalom esetén hektoliterenként 167 pengő. A legmagasabb fogyasztói ár a vevő edényében literenként 1-82 pengő. A p. l. szesz árát legmagasabb elosztói ára hektoliterenként 171, fogyasztói ára 1 literes palackban 1-94 P., 1/2 literes palackban —97 pengő.

Az Erdélyi Nyereségekkel szembeni jegyzés elvadászása.

A pénzügyminiszter folyó hó 27-én kiadott 200.000. számú rendeletével a 4%-os Erdélyi Nyereségekkel szembeni jegyzést a törzsei jegyzés elvadászása névértékben, attól kezdve pedig törzsei árfolyamterekben felvette az övedékes értékpapírok és az üzleti biztositékek és bantpénzül elfogadható értékek jegyzésébe. Ugyanezzel a rendelettel módosította az időközti változásoknak megfelelően a Pénzügyminiszteri Központ egyes kúriába sorozott pénzügyi intézetek névjegyzékét.

A közalkalmazottak 25 havi részletfizetésre jegyezhetnek Erdélyi nyereségekkel szembeni jegyzést.

A hivatalos lap november 23-ai számában közzétett 8030. M. E. számú rendelet lehetővé teszi, hogy a tényleges szolgáltatásban álló közszolgálati alkalmazottak egyhavi törzsfizetésüknek megfelelő összeg erejéig ekként vehessenek részt az úgynevezett Erdélyi Nyereségekkel szembeni jegyzésben, hogy az általuk jegyzett nyereségekkel szembeni ellenértéküket illetményeikből való levonás útján 25 havi egyenlő részletben törleszthetik. A törlesztő részletek levonása 1942 február 1-étől kezdődik.

KÖNYVISMERTETÉS.

„Az ördöglovas” címen most jelent meg Lestyán Sándor könyve Sándor Móricz gróf, a híres lovas életéről és kalandjairól. A szerző érdekesen, eleven formáló erővel mondja el művében mindazt, amit az ördöglovasról elmulasztottak megírni. Könyvében meglevenedik a buravári Sándor gróf pelota, Pest-Buda és a bécsi Práter akkori élete. Sándor Móricz gróf nem mindennapi életének nevezetes kalandjaival, saját feljegyzéseivel és naplótöredékeivel ismerteti meg a könyv. Híres lovai, ezek között is legfőképpen kedvencével, Tatárral és ugyancsak nagy hírű hatosfogatával végrehajtott hajmeresztő lovasbravúrai megárazzák, hogy miért hívták Sándor Móricz grófot ördöglovasnak. A szép kiállítású könyv, amelyet Prestel müncheni festő egykorú festményeinek 38 művészi reprodukciója tesz még értékesebbé, nemcsak a lovasportot kedvelők körében számíthat éreklődésre, de élvezetes olvasmány is mindazoknak, akik nem ismerik a híres lovas csupán a rajtuk merész kalandjait. A könyv dr. Vajna és Bokor kiadása (Budapest, IV., Váci-u. 28.), ára 8-60 P.

A gazdaközönség köréből.

Hozzászólás az ország bőrellátásának kérdéséhez. Naponként hallunk panaszokat a gazdaközönség köréből, hogy az általuk átadott dögbőrök ellenértékül nemcsak a mai árakhoz mérten aránytalanul keveset kaptak, hanem a rossz eredmény oka főként a bőrök átvételkor leminősítése volt. Ha mézárókkal beszélünk, ugyanezt halljuk. A napokban viszont alkalmam volt bőrfeldolgozó iparosokkal beszélni, akik amint panaszokadtak, hogy a magyar bőrből semmilyen tudnak kellő arányban jóminőségű készáru előállítani, mert a bőrök már a gazdákról és mézárókról tönkremennek a kezelétség, illetve rossz kezelés miatt. Nem tudom, hogy a húsparasok, elsősorban a mézárók szakmájuk kitanulása alkalmával

kellő tájékozódást szerezhetnek-e a nyersbőrök kezelését illetően, de hogy a gazdaságokban teljes tájékozatlanságban vagyunk tekintetben, nem szégyellem bevallani. Mert semmiképpen sem megbíshetem elegendőnek azt a tudást, amit a hazai nyersbőrkereskedőktől szereztünk — a magunk kárán — és amit azután a bőrokat kezelő magán vagy tanyagazda tovább ad utódainak, és aminek rendesen annyira ellenmondók, hogy ember legyen a talpán, aki itt kilismeri magát. Többféle módszert megpróbáltam, az eredmény úgyszólván változatlan. A gazdaság dögbőrei a legjobb esetben átöosztályként értékesülnek. Mivel a bőrök kezeléséhez nem értünk, azt sem tudjuk elbírálni, hogy a vevő a tényleges értéket ígérte-e, vagy egyes hibákat alaposan túloz. Hogy azonban lényeges hibákról van szó és az átvétőknek a legtöbb esetben igazuk van, azt láttam a bőrfeldolgozó iparossal való beszélgetésem alkalmával.

Más körülmények közt ez a kérdés csak egyeseket érdekelt volna, most azonban országos ügy, egyike a legjelentékenyebbeknek, mert nincs mód idegenből hozott nyersáruval pótolni azt a hiányt, ami az ipar szükségleteinél mutatkozik a magyar nyersbőrök rossz minősége miatt. Igazán nem közömbös, hogy mennyi tolp, gépszij, stb. állítható elő hazai nyersanyagból!

Lehet, hogy az illetékes szervek már adták ki tájékoztatást a nyersbőrök kezeléséről és csak én nem tudok róla. Ez esetben azonban igen szűk körben törtéhetett annak a hírverése. Azt hiszem, hogy tekintetben semmi, vagy annál még több történt csúján és itt lenne az ideje, hogy ezt a fontos ügyet illetékesek kellő figyelemmel részesítsék: rádió, plakát, kisebb füzetes kiadványok útján országosan közismertté tenni a nyersbőrök kezelése körül szükséges tudnivalókat éspedig tekintettel arra, hogy a központoktól távolfekvő tanyákról sürgős munkaidőben sokszor csak hetek, hónapok múltával kerülhet be a bőr a gyűjtőtelepre, annak a termelőnél kell kiszáradnia. De nyugodtan kezdődhetik az ismeretterjesztés már a nyugás technikájának ismertetésével, mert a legtöbb hibát már itt szokták elkövetni. Állapfajonként is nagyok a különbségek. Most az a cél, hogy minél több, minél jobb minőségű nyersáru tudjunk előállítani, így bizony megfontolandó az is, hogy a szőröstől-bőröstől megsemmisítésre írt, fertőtlenítőbe elhullott állatok bőreit nem lehetne-e bizonyos övátossági rendszabályok betartása mellett, a köz számára megmenteni.

Hogy a bőrellátás milyen fontos egy országban, az csak ilyen nehéz időben tűnik ki. Eppen azért nem ártana a mezőgazdasági szakoktatás keretében beleilleszteni a nyersbőrtermelésről, gondozásról, kereskedelméről és feldolgozásról szóló legelőbb ismereteket.

Valódi Béla.

A zsirellátás nehézségeinek leküzdése.

Mint a „Köztelek” régi olvasója, látván a zsirellátás körüli nehézségeket, legyen szabad ennek leküzdését célzó elgondolásmat közölni. Azért írtam rövid cikkemet a „Köztelek” számára, mert a kérdés elsősorban mezőgazdasági termelési probléma, másodsorban pedig e lap által propagált eszmék a kormányzatnál mindig meleg megértésre találtak.

A sertés hizlalás jelenleg ki nem fizetődő volta csökkenti a hizlalás iránti érdeklődést, márpedig az általános árpoltika nem engedheti az árak emelkedését. E két ellentét összehangolását az irányított gazdaságok szemlélésében előzhatja a következő javaslatom: Létesítsen a földművelésügyi kormányzat egy „zsirellátási alapot”, amelyből minden, a SERMA, MÁSZ, vagy más hivatalos szervezetek feletjárótt 160 kg-ról súlyosabb hizott sertés után a zsirellátási alap a következő prémiumokat fizesse: 165-199 kg után 45, 200-219 kg után 50, 220-250 kg után 60, 250 kg feletti után 65 pengőt. E prémium — amilyenre már volt a közelmúltban is példa — kifizetődővé tevé a hizlalást, erőteljesen fokozni fogja a hizlalási kedvet.

Ezután még az kérdés, hogy a zsirellátási alap e kétségkívül magas igénybevételének mi legyen a fedezete? Erre nézve javasolom, hogy mindazok az egyének, akik saját vagy gazdasági szükségülettük fedezésére sertést hizlalnak, súlyra való tekintet nélkül köteleztesse a vágási engedély kiállításával egyidejűen arra, hogy a zsirellátási alapba 50 pengőt befizessenek. Kivétel képeznének ez alól az olyan mezőgazdasági foglalkozók, akik a sertés hizlalásukat a gazdasági szükségülettük fedezésére végzik.

*) A bőriánnal kapcsolatban szükségessé vált intézkedésekről a folyó évi október 18-án (236. sz. Budapesti Köziönyben megjelent) 64.400/1941. Ip. M. rendelet intézkedik. Ez a rendelet részletes utasításokat tartalmaz a nyersbőr feldolgozó timárok és bőrgyárak részére a bőryananyag gazdaságos kihasználása érdekében. Helyes volna azonban, ha az Anyaggyártóügyi Bőripari Bizottság a gazdasági szaktörvény útján részletes tanácsokat és útmutatásokat is közölné a kényszerlevágást végrehajtó gazdák és falusi húsparasok részére a nyersbőrök mikénti helyes kezelésére.

Szerk.

nyersbőrök... kérésű egyének, akiknek legálább is 2 gyermekük van, illetve ingatlanuk kataszteri tiszta jövedelme nem haladja meg a 40 koronát, beleértve ebbe a házárdólap 30%-át is.

Ezzel egyidejűen kívánatos lenne a süldőárak rendezésével is előmozdítani a hizlalási tevékenységet olyan módon, hogy a jelenlegi süldőárak a következőképpen maximáltságosnak: süldő, illetve választott malac 15 kg-ig 4—, 20 kg-ig 3-80, 25 kg-ig 3-60, 30 kg-ig 3-40, 40 kg-ig 2-80, 50 kg-ig 2-60, 65 kg-ig 2-40, 80 kg-ig 2-20 pengő (szimultánórási és ivartelárási felár darabonként 3—5— pengő), azonfelül már a hivatalos ár.

Tessék az általem között adatok alapján kalkulációt végezni, hogy a hizlalás, illetve a süldőnevelés ez alapon milyen eredményeket fog kihozni, s meg vagyok győződve, hogy a hizlalás is, de a tenyésztés is új lendületet fog kapni.

Felmerül az a kérdés is, hogy a kisegyzistenciák miképpen tudnák a vágási prémiekat befizetni. A megoldás egyszerű: természetben 50— pengő értékű húst vagy zsírt szolgáltatnak be a hatóságok által kijelölt szövetkezetnek, vagy hatósági hűszeknek, hivatalos fogyasztói áron.

Célhoz vezetne másrészt a süldőáraknak degresszív, a hizdóárak progresszív ármegállapítása is, bár ez a hús- és fehéraruk kalkulációját nehezítené meg.

Amidőn elgondolásomat közlöm, remélem, hogy — ha nem is a számokat, de az elvet — használni lehet, s talán e mód közelebb visz a közelítési kérdések gyorsabb megoldásához.

Nagykőrös. Gellér Brunó.

Az őstermelők zsiradéküksége.

A gazdacember egy évben egyszer öl disznót, rendszerint télen és akkor egy egész évi zsiradékigletéről kell gondoskodnia a következő disznótlésig. Egy egész évre pedig a 11 kg fejadag úgy nem elég, ha abba bele van számítva a szalonna is. Köztudomású, hogy az őstermelő emberek egyik legfontosabb élelme éppen a szalonna. Rendszerint az a reggelijük, sőt ha lakásuktól távol dolgoznak, akkor ebédjük és más étkezésük is. Ennélfogva méltányos volna, hogy a rendelet szerinti fejadagba ne számítassék bele a füstölt szalonna, hanem ennek méltányosan megállapítandó fejadagja azon felül legyen készletben tartható.

Tekintve, hogy a disznótlések már nem egy helyen elkezdődtek, a kellő időben való intézkedés érdekében kívánatos volna, ha a szerkesztőség a lehető legrövidebb idő alatt eljárna az ügy érdekében.*)

Felöttre fejenként és naponként 5 dkg füstölt szalonna volna — mint legszűkebben számított adag — engedélyezendő, de nehéz testi munkát végzők részére akár 20 dkg is nyugodtan engedélyezhető volna. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az őstermelőknek sokkal hosszabb a munkaidéje még télen is, mint másnak és a téli hidegben sok fűtőanyagra van szükség, az aratás pedig a legnehezebb emberi munka.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

A Kiskunhalasi Gazdasági Egyesület november 16-án Kiskunhalason Medveczky Károly dr. m. kir. gazdasági főtanácsos elnöklésével választmányi diszgyűlést tartott. Elnök kiemelte, hogy a

*) Teljes mértékben osztjuk ebben a kérdésben kifejtett nézetét. Az OMGE elnöksége a földművelésügyi, valamint a közellátási miniszternél nyomatékos lépéseket tett a mezőgazdasági lakosság zsír- és szalonnaadagjának emelése érdekében. Szerk.

szegedi szakértők megállapítása szerint a Duna-Tiszaközének 30 évenként megismétlődő veszedelme a talajvíz, amelynek megszüntetésére nagyarányú csatornázások vannak folyamatban. E munkát Telesi Mihály gróf volt földművelésügyi miniszter indította meg. A továbbiakban rámutatott a gazdaságtársadalom sérelmeire. Ezt követően id. Paczoly Győző ismertette a káocsai kiállítás nyertes gazdájának névsorát. Telesi Mihály gróf hangsúlyozta a mezőgazdasági munkások kitüntetésének jelentőségét, majd átnyújtotta a kitüntetett mezőgazdasági munkásoknak a földművelésügyi miniszter jutalmát és arany oklevélét. A gazdákat az okszerű állattenyésztésre bűzította, az egyesület vezetőségét pedig kérte a Kiskunhalason rendezendő állatkiállítás megtartására. Medveczky Károly elnök végül rámutatott, hogy Kiskunhalason nagy szükség lenne szőlőgazdasági iskolára.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEL.

Az OMGE igazgatóválasztmányának, ügyis mint a GEOSz végrehajtóbizottságának V. rendes gyűlése.

(1941 november 20.)

Jelen voltak Somssich László gróf elnök elnöklése alatt vitéz Purgly Emil, felsőbéri Nagy Pál és Fodor Jenő elnökök, továbbá vitéz Bartol Iván, Beniczky György dr., Borhy Miklós, Csündes László dr., Darák József dr., Desseuffy Aurél gróf, Ecsedy Ferenc, Erdőhegyi Lajos dr., Faber György, felsőbéri Farkas Géza, Fiath Tibor báró, lovag Floch-Reyhersberg Alfréd dr., Forster György, Geist Gáspár, Geist Gyula, Gubicza Ferenc, Gyárfás József, Gyömöréy György, Halász Ágoston dr., Hámos László, Hankó Ernő, vitéz Heitlendy Miklós, Hisingay-Heinzelmann Béla, Hungady Ferenc gróf, Hungady Imre gróf, Jeszenszky József báró, Jókay-Ihász Miklós dr., Kadocsa Gyula dr., Kárdicsányi Sándor, es. Károlyi István, Kertész Kálmán dr., Kenyér Endre, Kornfeld Mária báró, Kőrös János, Krieger Au Ottó, Krády Ferenc, Kuska István dr., Martonffy Berné, Mayer Károly dr., Medveczky Károly dr., Mesterházy Ernő dr., Montenuovo Nándor herceg, Novotny M. Károly, Nyáry Kálmán, Osztrólszky Miklós, Ormándy János dr., Peták Ferenc, Pangrácz Jenő gróf, Puhl Pál, Reichenbach Béla dr., Schandl József dr., Schandl Károly dr., Schramm Ede, Serbán Iván dr., Simon Géza, szárdi Somssich Miklós, Szalay Gyula, Szapáry Gyula gróf, Szechenyi Domokos gróf, Szentjóbly-Staub Elemér dr., Sitty Márton, Szolnoky Dező dr., Szomjas Lajos dr., Szungogh Gáspár, Telesi Mihály gróf, Thassy Kristóf dr., Tóth Jenő dr., Várjas Zsigmond, vitéz Walla Ferenc dr., Wampetich Károly, Wellmann Oszkár dr. és Zsitvánovits Béla.

Az OMGE tisztikara részéről: Mutschbacher Emil dr. ügyvezető-igazgató, Fabricius Endre dr. h. igazgató, Konkoly Thege Sándor dr., Rege Károly dr., Rédy Gyula főtitkár, Gaár Jenő dr., egyesületi ügyész, Horodék Sándor dr., Toldy Miklós, Withten Béla, Horn Artúr dr. titkárok, Szent-Gályi Faur Géza dr., Vermes András s. titkárok, Mike János főpénztáros és Kovachik György gyakornok.

Távoztatásuk kimintését kérték: Manninger G. Adolf elnök, Balogh István, Bárányos Károly dr., Baragovits Rezső, Beliczey Miklós, Beretócs János, Besenbák Alton, Biró István, Brokes Ede dr., Burinkay János, vitéz Darányi Béla dr., Debreceni Sándor dr., Demel Aladár dr., Desseuffy István gróf, Dobos László, eneszi Dorner Béla, Dóry Gyula, Elek István dr., Erdődy Rudolf gróf, Eszterházy Mór gróf, ináresi Farkas Ferenc, farkasfői Farkas Géza, Gosztonyi Andor, Grábner Emil, Hadik Béla gróf, Hoffner Ferenc, Hardy Dréher Béla, Jankovich Béla József gróf, Jaross Vilmos, Jekey Ferenc, Jeszenszky Pál, Kammerer Andor, Károlyi Gyula gróf, Kégl János dr., Kemencsy Ernő, Láng József, Láng Lénárd, Legány Ödön, Lenck Jenő dr., Lossonczy Elemér, Malatinszky Ferenc, Markovits Kálmán, Mihályffy Ernő dr., Michelli Mihály, Mocsáry Dénes, Nicsovics György, Nirsze Pál, vitéz Oláh Gyula, Pallavicini Alton Károly úrgróf, Papp Szász Tamás dr., vitéz Poroschegyi Károly, Rázgha Károly, Róck Béla dr., Schell Péter báró, Szabó Gusztáv dr., Szalánczy Ferenc, Szigeti Pál dr., Szinygy Mersé Jenő, Tardy György, Tarányi Ferenc, Telbisz Imre dr., Telesi Béla gróf, Telbisz Miklós dr., Tóth Arisztid, Vértessy Ferenc dr., Vuchetich György, Waldbott Klemén báró, Weiser István, Withten Lajos dr. Somssich László gróf elnök megnyitja a gyűlést, üdvözlő a megjelent végrehajtóbizottsági tagokat, majd a napirend előtt kegyeletes szavakkal emlékeztik meg a napokban elhunyt Koós Mihály dr. ny. államtitkár, az igazgatóvá-

lasztmány buzgó tagjának érdemeiről. Koós Mihály dr. egész életművét keresztül a mezőgazdaság érdekeit szolgálta. Mint köztisztviselő hosszú időn át a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének volt a vezetője és ebben a beosztásban igen sokat tett az erdélyi mezőgazdaság fejlesztéséért. A háborút követő időben az Országos Mezőgazdasági Kamara igazgatói székében küzdött a mezőgazdaság érdekeinek érvényrejtéséért s a működése során mindig állta az Országos Mezőgazdasági Kamara és az OMGE közötti együttműködést. A Megboldogult temetésén az elnökség képviseltette magát és özvegyéhez részvét-iratot intézett. Indítványozza, hogy Koós Mihály dr. emlékéit és érdemeit a végrehajtóbizottság mai gyűlésének jegyzőkönyvében örökítse meg.

A végrehajtóbizottság jelen volt tagjai helyükről felállva halgatták végig az elnök kegyeletes megemlékezését és Koós Mihály dr. emlékéit a végrehajtóbizottság jegyzőkönyvében örökítette meg.

Szövetségi ügyek.

Elnök bemutatja a múlt végrehajtóbizottsági ülés jegyzőkönyvét, amelyet — mivel az a Köztelek lapban teljes terjedelemben megjelent — a végrehajtóbizottság felülvizsgáltnak tekinti és hitelesíti. A mai gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére felkéri Geist Gáspár dr. és Mesterházy Ernő dr. végrehajtóbizottsági tagokat.

Üdvözlések, részvétnyilvánítások, köszönőlevelek.

Mutschbacher Emil dr. ügyvezető-igazgató bejelenti, hogy a legutóbbi végrehajtóbizottsági gyűlés óta üdvözölték az elnökség, illetve az egyesület igazgatósága Somssich Gyula grófot, az egyesület tanácsának tagját, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete alelnök-vezérigazgatóját m. kir. titkos tanácsosá történt kinevezése alkalmából. Ugyancsak üdvözölték Dömötör László dr.-t, az egyesület igazgatóválasztmányának tagját, a Hungya elnökét, akit a szövetkezet igazgatósága — magas kora miatt az elnöki székéből távozó Bernát István dr. helyére — a Hungya elnökévé választott m. kir. legén üdvözölték az egyesület ügyészt, Gaár Jenő dr.-t, a Budapesti Ügyvédi Kamara alelnökévé történt megválasztása alkalmából. Üdvözlő irattal fordult továbbá az elnökség Rozsda János sz. k. v. hadbiztos vezérőrnagyhoz az Árellenőrzés országos kormánybiztosság történt kinevezése és Láng Józsefhez, az igazgatóválasztmány tagjához, a Gazdák Biztosító Szövetkezete vezérigazgatójához, a Magyar Erdemintő Középkeresztjével történt kitüntetése alkalmából. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének 50 éves jubileuma alkalmából előlépett tisztviselők sorából üdvözölték Zlinszky György dr. ügyvezető-igazgatót, aki vezérigazgató-helyettesé, Kallmann László és Csáky Ferenc igazgatókat, akik ügyvezető-igazgatókká léptek elő. Üdvözölték Wütscher Frigyes dr.-t, a Hungya vezérigazgatóját a debreceni Tudományegyetemen magántanárul való fogadása alkalmából. Üdvözölték továbbá vitéz Gyulay Tibor dr.-t, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara főtitkárát az Országgyűlés Felsőházának tagjává történt kinevezése, végül Kocza Mihály Budapesti Székesfőváros pénzügyigazgatójává történt kinevezése alkalmából.

Ezután ösztönözés részvét hangján emlékezett meg az ügyvezető-igazgató előterjesztésére a végrehajtóbizottság Juhász Andor dr. m. kir. titkos tanácsos, a kúria ny. elnökének elhunytáról, akinek özvegyéhez az elnökség részvétiratot intézett. Elhunyt még a legutóbbi végrehajtóbizottsági gyűlés óta Vajna Ede ny. székesfővárosi tanácsnok igazgatóválasztmányunknak hosszú éveken át volt tagja, akinek temetésén az egyesület ugyancsak képviseltette magát és özvegyéhez részvétiratot intézett. Fialalon, alkotó tevékenységének teljében hunyt el Tassanyi Ernő dr. földművelésügyi miniszteri osztálytanácsos, a termelési ügyosztály vezetője, egyesületünk több szakosztályának és bizottságának tagja, akinek családjához szintén részvétiratot intéztünk. Részvétirattal fordult végül az elnökség Thüringer Vilmos m. kir. jóságfelügyelőhöz, a „Köztelek” rovatvezetőjéhez édes atyja elhunytá alkalmából.

Ügyvezető-igazgató bemutatja végül az üdvözlésekre és részvétnyilatkozatokra válaszként érkezett köszönő leveleket, amelyet a végrehajtóbizottság jóváhagyólag vesz tudomásul.

Az idei szövetségi nagygyűlés időpontjának és tárgysorozatának megállapítása.

Ügyvezető-igazgató javasolja, hogy a GEOSz ezévi nagygyűlése az OMGE közgyűlése napján, december 14-én tartassék meg d. u. 1 órai kezdettel és a szokásos tárgysorozattal.

A végrehajtóbizottság a bejelentést jóváhagyóan veszi tudomásul.

Az idei közéleti öszl gazdabét tervezete.

Ügyvezető-igazgató indítványozza, hogy az ezévi öszl gazdabét a közgyűlést megelőző és követő napokon tar-

TENGERICSUTKÁT minden mennyiségben vásárolunk.

Ajánlatot kérünk. Central Beszerző Szövetkezet, Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 9. Tel.: 380-185, 189-692

Kellauer Gábor okl. gazda

V., Visegrádi-u. 48. Tel.: 298-131. Sürgőnycim: Kellauer, Budapest.

Tenyész- és vágóállatnagyerkeskedő Budapesten. • Foglalkozik mindennemű tenyész- és vágóállat vételével, eladásával és bizományi értékesítésével.

Mielőtt jóságát értékesítené, kérjen ajánlatot.

Jármos és beállítani való ökröket előnyös feltételek mellett szállít.

Gyors és szak-szerű lebonyolítás.

Süldőket legmagasabb áron vásárol.

tassék meg december 7—17-ike között. E gazdák keretében az egyesület szakosztályai és állandó bizottságai tartanak majd gyűléseket. E gyűlések előadónak felkérése már folyamatban van és reméljük, hogy mezőgazdaságunk legidősebb kérdéseinek megvitatása iránt az ország minden részéből egybeseregő gazdák általános érdeklődést fognak tanúsítani. E gazdákhoz kapcsolódóan fogja megtartani az Országos Mezőgazdasági Kamara is közgyűlést, továbbá számos, a gazdák érdekeit művelő rokonegyesület is, úgy, hogy a gazdák közönség minden rétege módot és alkalmat talál majd az időszerű kérdések megvitatására és hasznos tanulságok és ismeretek szerzésére. Kéri mindehhez a végrehajtó bizottság jóváhagyását.

A GEOSZ Idel naggyűlése az OMGE képviselőiben 30 tag kiküldése.

Ügyvezető-igazgató javasolja, hogy a szövetségi naggyűlésre az OMGE képviselőiben vitéz Baskay Gyula dr., Baranyos Rezső, Bellezy Miklós, Bud János dr., Csizmadia András, Czettler Jenő dr., vitéz Darányi Béla dr., Desseffy Aurél gróf, enesei Dorner Béla, Dömötör László dr., Erdődy Rudolf gróf, inárcsi Farkas Ferenc, Geisz Gyula, Groffits Gábor, Kégl János dr., Haggy-Kovács Gyula, Jankovich Bésán József gróf, Legány Ödön, Liptay László, Mesterházy Ernő dr., Papp Szász Tamás dr., Radó Lajos, Reichbach Béla dr., Somssich Gyula gróf, Serbán Iván dr., Schandl Károly dr., Teleki Tibor gróf, Wekerle Sándor dr., Welmann Oszkár dr. és Wänscher Frigyes dr. küldessenek ki.

A végrehajtó bizottság a felsoroltak kiküldéséhez hozzájárul.

Előterjesztés a dohánybevételek és a beváltási árak szabályozására.

Toldy Miklós titkár jelenti, hogy az OMGE dohánytermelési bizottsága a Dohánytermelők Országos Egyesületével, a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarával, és a debreceni Gazdasági Egyesülettel sikerült naggyűlést rendezett Debrecenben. Ez a naggyűlés egyhangú határozatot hozott és sürög előterjesztést tett a pénzügyminiszterhez, kérve a dohánybevételek árának a termelési költségeivel arányban álló emelését, továbbá a beváltási szabályzatnak a kor igényeinek megfelelő változtatását és a fuvarpótlék megállapított díjának ugyancsak a változott viszonyoknak megfelelő emelését. Mindezekre a kívánásokra vonatkozó előterjesztést az OMGE, a DOE-vel együtt már megtette és azokról a tárgyalások már folynak. Kéri bejelentés jóváhagyó tudomásulvételét.

A végrehajtó bizottság a bejelentést jóváhagyóan veszi tudomásul.

Jelentés a mezőgazdasági helyzetről, beszámoló az újabb mezőgazdasági vonatkozású törvényhozási és kormányintézkedésekről, közlést a közlést leiratok és társasági hírek bemutatására.

Mutchenbacher Emil dr. ügyvezető-igazgató: Valamikor illetégségnek tartották társaságban az időjárásról beszélni, de manapság a gazdák nézve talán semmi sem olyan fontos, mint az időjárás, amelynek a gazdálkodást annyira károsan befolyásoló kihatásai miatt ügyesülvén két esztendő óta ki sem fogynak a panaszból. Most ősszel is hátráltatta az ország legtöbb részében a rossz idő a szántást és vetést, úgyhogy az őszi vetések jelentős része novemberre maradt, vagy éppen teljesen lehetetlenné vált, s a nem kellőképpen előkészített talajon majd tavaszzal kell valamiképpen pótolni. A kukorica törése még mindig folyamatban van és a kollón be nem érett, nedves kukorica eltartása komoly gondot okoz. A korábban vetett őszi kalászosok egyenletlenül keltek és hiányosan fejlődnek, ugyancsak visszamaradt a takarmányművek fejlődése, gyenge volt a sarjhozam minősége, a legelőkn pedig már alig talál a jószág elegendő táplálékot. Még legelőkn két heti melegebb időjárás sokat segíthetne, a kilátások azonban nem valami biztatók. A magyar gazda természetesen erejének teljes megfeszítésével dolgozik és iparkodik költségeinek eleget tenni, ami a háborús helyzetre való tekintettel erősen felfokozott és mindenképpen megnehezült feladatot jelent. Az egész nemzet megértő lelkesedése és együttérzése fogadta azokat a szép szavakat, amelyekkel Kormányzó Urunk Nyiregyháza az Oroszországból hazatért huszárokhoz, s rajtuk keresztül egész hadseregünkhöz intézett. A magyar gazdák is örömmel, szeretettel és büszkeséggel köszöntik vitéz katonáinkat, s az ő példájukat követve töreksenek a termelő munka mezején minél eredményesebben teljesíteni honvédelmi kötelezettségüket. (Helyeslés.)

Nincs a magyar gazdaságszociológusok körében nézeteltérés arra vonatkozóan, hogy a háborús helyzet és számos nélkülözhetetlen nyersanyagból való elzártságunk termelésünknek a lehetőség végső határáig való fokozását követeli meg, s hogy a háborút követő időkre való átmenet előkészítése céljából a mezőgazdaság valamennyi ágazatában minőségi termelésre és minőségi tenyésztésre, úgyszintén állatállományunk számbeli és minőségi fokozására kell törekednünk. (Helyeslés.) De amidőn ebben teljesen egyetértünk, viszont oktatlan struccpolitika volna szemel hűnyű az előtt, hogy mezőgazdaságunk helyzete sem a múlt gazdasági év második felében, sem a mostani gazdasági év elején nem alakult kedvezően. Ezt elsősorban a mostoha időjárás viszonyok és az ezek miatt nem kielégítő terméseredmények

okozták, minek következtében nagyon megcsappantak a gazdák piacra hozható készletei és érzékenyen megszűnik a jószág takarmányellátása. Ezzel szemben a termelési költségei az iparcikkek drágulása és a napszembérek emelkedése következtében lényegesen megnövekedtek, az árvizek és belvizek kerekén egy millió kat. hold termőföldnek a kellő időben való rendes megművelését tették lehetetlenné. Mindezt nem egyenlíthette ki a mezőgazdasági terményeknek az új gazdasági év kezdetén, vagyis július hó elején történt új árszabályozása, melynek az volt a helyes vezérlő gondolata, hogy a termelési költségeket fedező és tisztességes pogári hasznot biztosító árak megállapításával helyre kell állítani a mezőgazdasági üzemek jövedelmezőségét. A mezőgazdasági érdekeltség helyesléssel fogadta az ezen az elven alapuló átlátszó és arányos árszabályozás gondolatát, amit a maga részéről évek óta sürgetett. A mezőgazdasági termény- és állattárak rögzítését azonban oly módon kérte megváltoztatni, hogy az minden fontosabb mezőgazdasági terményre kiterjedjen, s hogy a termelési jövedelmezőségét biztosító árak egyrészt egymás között, másrészt pedig a külpiaci árak között arányos és helyes arányban legyenek, végül, hogy ez az arány az árrögzítés egész tartama alatt ne változhassék meg. Mert a rögzített mezőgazdasági terményáraknak termelési szempontból helyes és kívánatos rendszere csak addig tartható fenn, amíg a rögzített árakat kiaknárt valamennyi ártenyező, tehát a termelési költségek, munkabérek, közterhek, fuvardíjak, termelő eszközök ára, stb. is rögzítve maradnak. (Helyeslés.) Ebben az esetben és ezzel a feltétellel a mezőgazdasági érdekeltség késznek nyilatkozott a háborús viszonyok között várható rendkívül áremelkedések konjunktúrális előnyeiről lemondani, mert tudtuk, hogy ezzel egyrészt a termelő munka folytonosságát és biztonságát, másrészt a társadalmi békét és nyugalmat szolgáljuk. (Ügy van) Sajnálatos, hogy az azonban megállapítottunk, hogy az egységes árendszernek általunk elvben helyesített terve a gyakorlatban eddig egészen másképpen alakult, mint ahogyan azt elgondoltuk és mint azt az illetékes kormányzati tényezőkkel folytatott tárgyalások annak idején kilátásba helyezték. Mi történt ugyanis? 1939 őszén a mezőgazdasági termény- és állattárakat rendkívül kedvezőtlen színvonalon rögzítették. Ezen az szinten azután 1941-ig csak részleges javítások, felfokozások történtek, míg végre a kormány az 1941/42. gazdasági évre a mezőgazdasági termelés részére általában „kifizetődő” árak megállapítását határozta el és ebből a szempontból figyelembe vette — ha nem is minden tekintetben — az Országos Mezőgazdasági Üzem- és Termelési Költségvizsgáló Intézet költségvetésének. A kiinduló pont a búza árának 30%-os, a rozs árának 35—40%-os emelése volt, míg általában a többi mezőgazdasági cikknek 10—15%-os emelésre 10—15%-os emelésre történt. Ezzel az ár megállapítással a mezőgazdasági érdekeltség általában meg is lett volna elégedve, csupán azt kifogásolta, hogy az árszabás számos hiányt és aránytalanságot mutat. Még pedig — sajtóságság módon — éppen azoknál a terményeknél, amelyeknek fokozott felkarolását közéleti érdekből a kormány nyomtatékosan hangsúlyozta és erőteljesen propagálta, csak éppen a propaganda leghíresebb és leghatásosabb eszközei, a termelésre serkentő előnyös ármezőállapított mulasztotta el. (Ügy van) A gyarlóval, dühöngvél, repentén és több más terménnyel szerzett tapasztalatokra hivatkozva, az OMGE és a mezőgazdasági kamarák állandóan sürgették az új árendszert mezőgazdasági oldalán mutatkozó hiányainak és hibáinak pótlását, illetve megjavítását, de a javasolt intézkedések többnyire csak késedelemesen és akkor sem kielégítő mértékben következtek be. (Ügy van) Evidenséleg azonban azt kellett tapasztalunk, hogy míg egyfelől a mezőgazdasági termény- és állattárakat a kormányzat a folyó gazdasági év egész tartama rögzítette, addig az ezeknek az áraknak a megállapításánál irányadó ártenyezőket tekintetben egyre erősebb eltérések következtek be. Emelkedtek időközben az állami adók és illetékek, a vasúti fuvardíjak és a postadíjak, az árrendezés országos kormánybiztos emelte számos fontos termelőeszköz árát. Lényegesen emelkedtek a mezőgazdasági munkabérek, s végül nagymértvű áremelkedést mutatnak olyan közszükségleti cikkek is, amelyek eddig nem estek hatósági árszabás alá. Ha most még ehhez hozzávesszük, hogy a közléstási miniszter az ipari árak újabb szabályozását kívánja megvalósítani, s majd csak ezeket az árakat szándékozik az idei nyáron megszabott mezőgazdasági árakkal párhuzamosan rögzíteni; egészen világos, hogy így módon egységes és arányos árendszert semmiképpen sem fog kialakulhatni, hármennyire hangsúlyosak is egyesek, hogy az 1941 június végén kiszámított mezőgazdasági termény- és állattárakba az akkor már valóban terbe vett vasúti fuvardíjmelleslen kívül minden egyéb adó-, munkabér- és ár emelés be lett volna számítva, aminek akkor még a terve sem volt meg, nemhogy a százalékos arány ismeretes lett volna. (Ügy van) Ezért a mezőgazdasági érdekeltség átlál szót emelt az egységes árendszernek az eredeti elgondolás szerint való megoldása, vagyis az időközben bekövetkezett eltéréseknek a mezőgazdasági árakba való beszámítása érdekében. (Helyeslés.)

De nemcsak az árak megállapításában, hanem a termelési irányításában, valamint a fogyasztás szabályozásában is egyre erősebb korlátozásban is fokozatosan érvényesül a hadigazdálkodás. Az ezzel kapcsolatos kérdések foglalkoztatják most elsősorban az OMGE-t, amely minden

igyekezetével azon van, hogy összegyeztesse a közléstási érdekeit a termelés folytonosságának biztosításával. Mert hiszen, hogy ez a két sorsdöntő fontosságú érdek egyáltalában nem ellentétes, hanem teljesen párhuzamos egymással, az talán nem is szorul bizonyításra. (Ügy van) A „Köztelek” hasábjain esetről esetre ismertették — amennyire a cenzura megengedte — az OMGE részéről előterjesztett javaslatokat és kérelmeket a gazdasági termények és szükségletek elszámolásának végrehajtására, a terményfeleletek megállapítására és a termelői részére biztosított javorsolatra vonatkozóan. Ismertették a közléstási miniszternek erre vonatkozó, átlátszóan megnyugtató válaszleírát, valamint az OMGE és az Országos Mezőgazdasági Kamara előkelő előtt tett kijelentéseit is. Mindezekkel szemben annál váratlanszerűbb jött és annál meglepőbbben hatott a kormányzat vasárnap kiadott rekvizitációs rendelete. (Mozgás.) Az OMGE mindent el fog követni, hogy a gazdasági termények és feleletek elszámolásánál a szakszerűség intézményesen érvényesültesse, hogy a gazdák részére a birtokon belüli való jogorvoslati lehetőség biztosítottassék, hogy az állattartás céljára annyi termény visszatartása engedélyeztesse, amennyit a múltban rendszeresen elvettek, hogy a falusi népesség részére a személyn kívüli zsíradékvesztet legalább 18 kg-ra emeltesse és hogy a mezőgazdasági terményárakhoz legelősebb bizonyos (pl. tej, szőlő, hízott sertés, dohány, olajosmagvak stb.) sürgősen pótolassanak a kívánatos arány és egyensúly biztosítása céljából. Eppen ezért arra kéri az OMGE az igazgatóválasztmányt, tájékoztassa az adatszolgáltatás gyakorlati tapasztalataikat s azokból levont javaslatokat, hogy illetékes helyen mindezekre valóban lehessen. (Helyeslés.)

Az OMGE igazgatóválasztmánya mai ülését közvetlenül megelőzően folyt az országgyűlés képviselőházában a földművelésügyi tárcza költségvetésének tárgyalása, amelynek során Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter nagyon gazdag és részletes tervet ismertelt a mezőgazdaságunk fejlesztéséről. Amit a gazdasági szakoktatás és képzésügyi kiépítéséről, a földi gazdasági iskolák és tanfolyamok szaporításáról, valamint a gazdasági akadémiáknak négyéves tanfolyamú főiskolákká való átszervezéséről mondott: mind az OMGE régi kívánásainak valóra váltását jelenti és a legteljesebb mértékben helyeselték. (Ügy van) Nagy jelentősége van annak is, hogy a földművelésügyi tárcza kiadást előirányozta 103.000.000 pengével emelkedett az idejébe képest, ami még akkor is több, mint megduplázódás. s jelenti a mezőgazdasági célokra rendelkezésre bocsátott eszközöknek, ha leszámítjuk a folyó év végével megszűnő boletta-alap 43 millióját. Tegyük hozzá, hogy ezekre a fokozott állami áldozatokra nagyon nagy szükség van, mert mezőgazdasági termelésünk színvonala különféle körülmények összehatása következtében olyan csökkenést mutat, amelyet feltétlenül helyre kell állítanunk, mellette továbbfejlesztésről beszélünk. Már pedig erre is rendelkezésről bennünket, ha más nem, egy a statisztikai tény, hogy az ország szántóföldjének mindössze 1/4 része, állatállományának pedig 1/4 része kizsákdók kezén van s a folyamatban lévő földbirtok reform is állandóan növeli a kisbirtokok arányát, tehát a földbirtok elaprózódásának a termelést csökkentő hatását idejében és hatékonyan kell ellensúlyoznunk. (Általános helyeslés.) A földművelésügyi tárcza költségvetése a mezőgazdaság fejlesztésére irányuló milliárdos program első részét jelenti s behát az OMGE agrárpolitikai és törvényalkotó bizottsága a földművelésügyi miniszter által szigorúan bizalmas tanulmányozás céljából megküldött törvénytervezet vonatkozó észrevételeiben ki is fejezte azt az aggályát, vajon a jelenlegi viszonyok és a jövő kialakulásának bizonytalansága alkalm-e egy évtizedre szóló gazdasági terv részleteinek a költségvetésnek foglaltására s ha a javaslatnak egyes költségvetésének rendelkezései nem is tartottak elfogadhatónak: a mezőgazdaságunk fokozott erővel való fejlesztését és a mezőgazdasági értékesítés elősegítését csak áttérrel és helyesléssel fogadjuk meg, hiszen egész gazdasági fejlődésünknek, megerősödésünknek és jövőnknek ez az alapja. (Helyeslés.)

Ezután összehasonlított tesz az ügyvezető-igazgató az első és a mostani világháború folyamán beállott hadigazdálkodási helyzet között. Hangsúlyozza, hogy a múltban szerzett tapasztalatokat hasznosítani kell, főként azt, mert a mostani helyzetet súlyosbítja az, hogy két év alatt az elemi csapatok sorozata szűnt meg és romlott le terméseredményeinket, amely kiséresek nélkül nemcsak a h. h. h. fogyasztási szükségletek ellátása és az árendezés ismételt országgyűlési követelésekben előállt tábléltérnyek kielégítése lett volna jóval könnyebb, hanem fokozottabb mértékben tehetünk volna eleget a szövetségeseinkkel, fegyvertársainkkal szemben közzéval vállalt kötelezettségeinknek is. A mezőgazdasági érdekeltségekkel teljes mértékben átérzik azt a súlyos felelősséget, amely az eddigi viszonyok között rájuk nehezedik és ennek a tudatában oly módon igyekeznek a hatósági rendelkezések felett tárgyilagos és szakszerű bírálatot gyakorolni, hogy ezzel elősegítsék és támogatassák a kormányzat nehéz munkáját. (Ügy van) A két világháború összehasonlításánál szembevetendő különbségek közül felméri még az ügyvezető-igazgató azt is, hogy míg az első világháború kijdásainak túlnyomórészt kölcsönök igénybevitelével fedezte a Magyar-Osztrák Monarchia, addig most felerészben a mai nemzedék terhelő adók és egyéb közterhek s csak felerészben a következő nemzedékekre is reánehedő kölcsönök fede-

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

TELEFON: 111—310, 112—914

Sürgőny cím: MEGALER, BUDAPEST

Foglalkozik: Mindennemű tenyész- és haszonállat vételével és eladásával, beállítási anyag szállításával és beszerzésével, **hizlaltási hitelek nyújtásával.** Gazdatársadalmi Intézmény. Mindennemű állatkiáltott fogelönyösebben lebonyolítunk. Meghívásra a szakértőket a helyszínrre küldjük.

ÁLLATSZÁLLITMÁNYOK CIMZENDÜK: BUDAPESTRE: szarvasmarha, borjú, és juhoknál: Budapest - Ferenováros - Marhavásártér Sertéscknél: Budapest - Ferenováros - Sertésckszártér

zik a háborús kiadásokat. Most először tesz a kormány kivételt, amikor közvetlenül az egyes polgárokhoz fordult Erdély megsegítése céljából kölcsönért. Összesen 100 millió pengőt tesz ki az az összeg, amelyet a kormány Erdélyben kiván használni befektetésekre fordítani s amelyek bizonyára az egész országra nézve előnyösek lesznek, míg a nyeresi esélyt is biztosító kötvények 4% os kamatozással nagyon kedvező tőkeelhelyezésnek mondhatók. Habár a gazdasági társadalmi közvélemény szerint a legkevésbé forgatókével rendelkezők s éppen ezért nehezebben tudják értékpapír vásárlására készpénzt előteremteni; mégis javasolja, hogy az igazgatóságok minden máj üléseiből hívja fel az OMGE minden egyes tagját és valamennyi magyar gazdát, hogy anyagi erejük szerint vegyék ki a maguk részét az Erdélyi Nyereménykölcsön jegyzéséből, ami egyrészt hazafias kötelesség, másrészt pedig visszatérülő adozatot, sőt nyeresi lenetőséget is jelent. (Helyesítés.)

Ezután megegyeztetten az ügyvezető-igazgató a közéleti időszerű kérdéseire és beszámoló a mezőgazdasági kamarákkal ezekre vonatkozóan folytatott tárgyalásokról, úgyszintén a miniszterelnökhöz, a földművelésügyi és közlekedési miniszterekhez intézett együttes felterjesztésekről, valamint az azokra adott miniszteri válaszokról. Részletesen ismerteteli a mezőgazdasági népesség ruhá-, fehérnemű- és lábbeli ellátása érdekében előterjesztett javaslatokat, valamint a közlekedési miniszter részéről a tárgyalás telt ígértéket. Foglalkozik a petroleum- és kenőolajelosztás terén mutatkozó aránytalanságokkal és hibákkal, majd pedig kifejti hogy amikor a mezőgazdasági érdeklődés az egységes és arányos árrendszer megvalósítása érdekében egyes mezőgazdasági árak kiegyenlítését, vagyis megjavítását követeli, ezzel egyáltalában nem kíván inflációt felidézni, mint ahogyan ezt egyesek állítják. Mert, hogy a természetes folytonossága és természetessége szempontjából az infláció és a pénz értékállandóságának megszűnése milyen veszélyt jelent, az a gazdák az előző világháború és különösen az azt követő gazdasági és hitelválságok szomorú tapasztalatai eléggé megmutatták. A jövődelmező termelési biztosító, állandó árak követelése éppen úgy nem jelentheti az infláció veszélyének felidézését, mint ahogyan nem tekinthetjük az infláció ellen való védekezés egyedül növekvő módjának és eszközének az olyan adópolitikát, amely csak az egyes kereső osztályok megadókedvét vásárlóképességének lecsapolását tartva szem előtt, a teherbíróképességet meghaladó s így a termelés folyamatosságát veszélyeztető közterhekkel terhelné túl, egyéni és gazdasági körülmények figyelembevételével nékül az adókat. (Helyesítés.)

Ismerteti ezután az ügyvezető-igazgató a múlt igazgatóságát választmányi gyűlés óta az OMGE-hoz érkezett kormány-eljárásokat és gazdasági egyesületi átiratokat s végül egyes termények helyesbített árszabására, valamint arra nézve tett javaslatot, hogy milyen esetekben kell a november 1. után felajánlott gabonamennyiségekre vonatkozóan érvénybe lépett 10%-os késedelmi árcsökkentéstől eltekinteni az olyan gazdákkal szemben, akiknél utólagosan saját nyilvántartásukon kívül külső kényszerítő hatások következtében, pl. az időjárási viszonyok miatt állottak elő bizonyos feleslegek. Idetartozik pl. az az eset, midőn a gazda őszi vetésre előkészítette vetőmagját, vagy annak egy részét nem tudta elvetni s így decemberben „feleslegge” válik az, ami addig nemcsak a gazdának, hanem az egész országra nézve elsőrendű „szükséglet” volt. (Úgy van!) Emiatt csak nem szabad az amagyi is karossult gazdát 10%-os árcsökkentéssel büntetni? (Helyesítés.)

Sokan foglalkoznak ma az átmeneti gazdálkodás kérdéseivel, amit a szólo szerint kettő kell választani. Idetartozik ugyanis egyfelől a „ma” és a „holnap” tömörked megoldásra váró kérdése, amelyeket mind el kell intézni a jövőre való átmenet biztosítása érdekében, másfelől pedig idetartoznak a távolabbi jövő feladatai és tervei is. A ma szigorú napiparancsa azt követeli tőlünk, hogy minden téren törekedjünk önállósításra, alkalmazzuk a viszonyok megkövetelte megszorításokat és — ha mindjárt a rendes viszonyok között okszerű és helyes gazdálkodás elveinek s egyes lételeinek séréme árán is — igyekezzünk a termelésben minél kevesebb áldozattal minél több eredményt elérni. De emellett egy percre sem szabad megfeledkeznünk a távolabbi jövőről sem. Igyekezzünk keli, amit csak lehetséges, arra az időre átmenteni, hogy majd egykor úgy alapozhassuk meg ezt a jobb jövőt, hogy az minden fejlődési és gyarapodási lehetőséget megadjon ennek az országnak. Magyarországon ez az alap most és mindenkor csak a mezőgazdaság lehet! Ebben a távolabbi jövőben azonban már nem csupán mennyiségi, hanem elsősorban minőségi többletermelésre lesz szükségünk a növénytermelés terén éppen úgy, mint az állattenyésztésben. Hiszen tulajunk, éghajlatunk, napfényünk, természeti adottságaink főképpen minőségi termelésre utalnak és a második világháborút követő új gazdasági elrendezésben, amelynek egyelőre csak a körvonalait sejtjük, egészen bizonyosan csak minőségi árukkal biztosíthatjuk versenyképességünket a piacokon s viszont csak a saját termőerejének fokozott visszaforgatásával és növelésével alapozhatjuk meg nemszólló időre minőségi termelésünket. A mezőgazdasági érdekvépviseleti szervezetekre fontos szerep és nagy jövő vár ennek a fejlődésnek az előkészítése, kitervezése és gyakorlati megvalósítása terén. Arra hívja fel tehát az előadó az OMGE-t, valamint a GEOSZ-ban tömörülő valamennyi gazdasági egyesületet, szövetséget és egyéb gazdasági szervezetet, ántsák jövő munkásságukat ennek a célnak a szolgálataiba. S ami feladatok a ma vagy a holnap kényszerűen állít eléjük: lássák mindannyiban a pillanatnyi kényszerűségeket vagy célszerűségeket túl a magyar föld örök és a jövő nemzedékek számára átmentendő értékeinek megvédésére, gyarapítására mindnyájunkat örökletesen kötelező törvényszerűségeket. (Általános elnök helyesítés, éljen és hosszantartó taps.)

Elnök felkéri a végrehajtóbizottság tagjait, hogy az ügyvezető-igazgató beszámolójához való hozzászólásukat 10 percre korlátozzák. (Helyesítés.)

vitéz Purgly Emil felszólalásában az ügyvezető-igazgató méltó elhangzott beszámolójának abból a megállapításából indul ki, hogy a mai háborús idők által szükségessé vált kényszergazdálkodás következtében szinte alig marék el

nap anélkül, hogy valamely mezőgazdasági vonatkozású rendelet napvilágot ne látna. A szólo elismeri, hogy a folyton változó viszonyoknak megfelelően szükség van újabb és újabb rendelkezések kiadására, de hangsúlyozza, hogy sokkal nagyobb megnyugvással venné a gazdasági társadalom ezeket a rendelkezéseket tudomásul, ha részletesen ismerné minden egyes esetben azokat az okokat, amelyek a rendelkezések kiadását szükségessé teszik. Sajnálatos, hogy olyan rendelkezések is látnak napvilágot, amelyekről nyilatvanó, hogy aligha lesznek végrehajthatók. A szólo ezután a földművelésügyi miniszter költségvetési beszédére tér vissza. Nem ismari ugyan a beszéd hiteles és teljes szövegét, s így csak az erről szóló hírtapi közlésekre van utalva, de örömmel állapítja meg, hogy a földművelésügyi miniszter a beszédében a mezőgazdaság egyetemes érdekeinek védelmére és a mezőgazdasági termelés általános fejlesztésére hívta fel legelső sorban is a figyelmet. Teljes mértékben helyesli az agrárkérdéseknél nyomdon való beállítást, mert hiszen az ország külpolitikai helyzete a honvédelem biztosítása és sok más egyéb szempont szintén kötelezően írja elő a mezőgazdaságból származó nemzeti jövedelem minél nagyobb mérvű fokozását. Nézete szerint a földművelésügyi miniszter is ebbe az általános célkitűzésbe belőlen kell irányítani és nem szabad azt a napi politika játékszerévé tenni. A szólo felveti ezután a kérdést, vajjon helyes és célravezető-e a mai bizonytalan időben hosszú időre szóló mezőgazdaságfejlesztő tervet kidolgozni és nem volna-e talán helyesebb ennek végrehajtását nyugodtabb, békésebb időkre halasztani? Hiszen sok oly égetően sürős időszerű kérdés vár megoldásra, amely bőven ad lehetőséget a kormány alkotó tevékenységének kifejtésére. Rámutat ennek kapcsán arra, hogy a mezőgazdaság egyes ágai az elmúlt évekhez viszonyítva visszafelé fordított mutatókat mutatnak. Így van ez például a juhászatnál. Junálománynak és gyapjatermelésnek annyira visszaesett az utóbbi két évben, hogy ezzel megsemmisült a szervezett értékesítés által elért három év minden eredménye. Felhívja továbbá a figyelmet az Alföld elpusztulására, amin világezerter árkok árszáma nem lehet segíteni. Ennek tudható be, hogy a búzavetést szánt területnek mind mostanáig, tehát késő őszig, alig 50%-a van elvetve. Meg kell keresni az Alföld elpusztulásának valódi geológiai okait és ezeknek az okoknak ismeretében kell a megfelelő intézkedéseket megtenni. Addig is mindenképp fontosabb, hogy a kormány előre gondolkodjék megfelelő mennyiségű tavaszi búzavetést megfelvevéséről és azt majd idejében és olesó áron bocsássa a gazdákhoz szükséges rendelkezésekre.

Közlekedési kérdésekre áttérve, óva inti a kormányt a bürokrácia túltengésétől és kéri a közlekedési minisztert, szívelel meg a mezőgazdasági érdekvépviseletek részéről felmerülő, mindig tárgyilagos észrevételeket. Ismerteilen hangsúlyozta már, hogy az ipari növények termelése érdekében a megfelelő ár biztosítása a legjobb propaganda. A rimenus termelését különben sem lehet erőltetni, mert ez a növény hosszú tenyészideje és egyenlőtlen érése miatt inkább a kert termelvények sorába kívánkozik és csak palántázással volna sikeresen termelhető. A szólo ezután a mezőgazdasági és az ipari termékek árának aránytalanságára mutat rá és nem tartja kielégítőnek illetékes helyről-éről kapcsolatban tett azt a kijelentést, hogy majd az ipari árakat is rögzíteni fogják. Szerinte ennek a rögzítésnek a mezőgazdasággal azonos időpontban és színvonalon kellett volna megtörténnie. Sokan vetik a szemé, hogy a mai kötélti gazdaságoknak annak idején ő volt a kezdeményezője. Nem győzi ezzel szemben eléggé hangsúlyozni, hogy nagy különbség van irányított gazdaságokkal között. Az általa javasolt irányítást ugyanis a gazdák saját érdekvépviseleti szerveinek kellene végrehajtanók. Az állami gyarmkodás szerinte csak azoknál a gazdáknál indokolt, akik közlekedéssel juttatják önállósághoz, s leginkább rászorúknak a támogatásra. Az érdekvépviseleti törvény módosítását a mostani bizonytalan időkben nem tartja időszerűnek. A gazdasági egyesületeket azonban oly módon kell megerősíteni, hogy azok közel száz éves múltjuknak megfelelően továbbra is megőrizhessék teljes függetlenségüket. Befelezésül arra kéri a gazdákat, hogy hazafias öntudattal a nehéz viszonyoknak megfelelő szorgalommal és takarékosággal mentsek át a rájuk bízott értékeket a remélt jobb időkre. (Élénk helyesítés, taps.)

Karácsonyi Sándor a végrehajtóbizottság ülését kéri, hogy az alföldi gazdák különleges panaszait feltárhassa. Teljes mértékben osztja az előtte szóló véleményét az ipari árszínvonalnak a mezőgazdaságra nézve egyre sérelmesebb alakulását illetően. Amennyiben szociális szempontok vezették a kormányt akkor, amikor a nyár elején az akkori termelési költségek pontos mérlegelésével állapította meg a mezőgazdasági termények árszínvonalát, úgy miért nem érvényesítették mindjárt akkor ezeket a szempontokat az ugyancsak elsőrendű életszükségletet jelentő iparcikkekre árának megállapításánál? A szólo ezután a legújabb terményigénybevételi rendelkezéseket bírálja és feleslegesnek tartja, hogy ezeket az igen szigorú igénybevételi intézkedéseket olyan terményekre, mint például a ciroka is kiterjesztették, holott igazán nem képezhető el, hogy a gazdák ezekből a terményekből készleteket halmozzanak fel. Sokkal inkább arra kellene a kormányt gondot fordítania, hogy a ruházati cikkeket egyes rosszszemű kereskedők ne halmozhassák fel. Ezeknek a cikkeknak a forgalomból való elvonásánál nyilvánvaló az árdrgáltási szándék és ennek tudható be, hogy a falusi lakosság alig tud a legelémibb ruházatközi cikkekre hozzájutni. Kitért ezután a szólo az Alföldi gazdák árvízakkal kapcsolatos panaszaira és sürős intézkedéseket kíván az ármentesítés gyors és gyökeres megoldására. Felszólalásának befejezésében a termelői gyapjáról ki nem elégitó voltát sérelmezi és kéri az elnökséget, legyen szószóloja illetékes helyen az alföldi gazdák panaszainak.

Jókay Imásh Miklós dr. abból indul ki felszólalásában, hogy nem lehet a kenyérmagvakban hiány, ha a készletek elosztása helyesen és célszerűen történik. Megtörtént eseteket sorol fel annak igazolására, hogy sok felesleges fuvarozás terheli ezeket a készleteket, amit meg lehetett volna takarítani, ha lehetővé tették volna a gazdák egymástól való vásárlását. A szólo indokolatlanul soknak tartja a Hombár által felszámított jutalékokat és azt is sérelmezi,

hogy olyankor is felszámít fuvarköltséget, amikor az tényleg fel sem merült. Sajnálatos állapotja meg, hogy az idel árpatermes a fontos közérdek ellenére nem áll teljes mértékben az ábraköltséget fedezésére, rendelkezésre és különösen rosszul jártak azok a gazdák, akik szerződéses alapon termeltek vetőmagárpát, mert ezek a kötelezőleg leszállított vetőmagárpáért nem kaptak cserébe takarmányozásra szoiáló árpát. Helyteleníti továbbá a szólo, hogy a kukoricára vonatkozó vásárlási igazolványok csak 30 napra szólnak és azok kiállításáért 10 fillér illetéket kell fizetni. Tekintettel a kukoricabeszerzés nehézségeire, állig lehet 30 nap alatt a vásárlást lebonyolítani s így ismételteti kell vásárlási igazolványt kérni és a 10 filléres illetéket újból megfizetni. Arra kéri tehát az Elnökséget, hasson oda, hogy a kukoricavásárlásra vonatkozó igazolványok hosszabb érvényességi időre és díjtalanul legyenek kiállíthatók. Szólo ezután a sertésértékesítés ügyében közreadott rendelkezéseket bírálja, amelyek nem juttatták nyugvópontra ezt a fontos kérdést. Sereimes, hogy a tőkeerősebb ipari hízalók vásárolják fel a kukoricát a tenyésztő gazdák elől. Ennek a legújabb rendelkezésnek sem tudnak majd a gazdák eleget tenni, amely szerint minden levágott sertés után 3 kg zsir beszállítására vannak kötelezve. Az a gazda, aki munkásai részére hízal sertéseket és így a vágásból származó minden zsírra szüksége van, nem tehet máj ennek eleget, illetve kénytelen lesz ezt a leadni kívánt zsirt nagyban áron beszállítani és helyette — ha egyáltalában tud — sokkal drágábban vásárolni. A munkáskérdésről szólvá, elismeri, hogy a munkásság megéltetése nehéz, mégsem lát lehetőséget arra, hogy a munkabérek emellessenek, mert azok máris a termelési költség felső határán állnak. Arra kéri továbbá az Elnökséget, hasson oda, hogy a bórniány miatt előidézett nehéz helyzetben legelső sorban a falusi lakosság legyen börtalpu lábbelivel ellátva, mert hiszen ezek hóban, sárban járva, az erős lábbelit nem nélkülözhetik. Befelezésül a szólo a sajtóközönségre eljárást kifogásolja, hogy nem enged meg a „Köztelek”-ben sem közölni az itt elhangzott felszólalásokat, holott a Köztelek falai között ígató, nemzetellenes beszédek sohasem hangzottak el. (Úgy van!)

Wellmann Oszkár dr. a sertésértékesítés és általában véve a hízalítás kérdéséhez kíván hozzászólni. Ha azt vizsgálja, hogy milyen okok idézték elő a jelenlegi helyzetet, akkor azokat három csoportba tudja foglalni. A legfőbb ezek közül, hogy a hízó sertések ára túl alacsonyan van megállapítva, a második ok, hogy az ármegállapítás a sertéseknek csak egy csoportjára van kiterjesztve s így a sovány sertésárak túlzottan magasak, a harmadik ok pedig abban keresendő, hogy a kukorica nem azoknak a gazdáknak a kezében van, akik azt sertéséltetésre a legokosabban tudják felhasználni. Rejtélye előtt, hogy miként valálja meg a számítását az a hízaló gazda, aki a sülőt a mai magas áron vásárolja. Több példát sorol fel ennek az állításnak az igazolására. Ennek a helyzetnek az a következménye, hogy a sertéseket alacsonyan hízalási súlyban hozzák piacra. Szerinte páronként 90 kg-os súlyig kellene a sülők árát megállapítani. A 120 kg-on felüli hízó sertések árát pedig a termelési költségek teljes figyelembevételével magasabban kellene megállapítani, hogy ösztönözést nyújtsanak ezáltal a hízalóknak minél nagyobb hízalási súly elérésére.

Medveezky Károly a háborús gazdálkodás nehézségeit látva, szükségesnek tartaná, hogy azokat a szakembereket vonják be újra a gazdasági élet irányításába, akik a múlt világháború tapasztalataival már rendelkeznek. Pest vármegye déli részén általános szokás, hogy a szőlőmunkások terményben kapták munkabéruket. Sajnos, a szőlőgazdák nem tudják az ehhez szükséges kenyérmagvakat megtermelni és a mai rendelkezések szerint nincs lehetőségük arra sem, hogy azt megvásárolhassák. Fontos volna továbbá a szőlőmunkások ezizma- és lábbeliszükségletéről is gondoskodni. A bórniány enyhítése céljából biztosítani kellene, hogy a külföldre kivitt élő állatok bőre mind újra visszakerüljön az országra. A mezőgazdaságfejlesztő törvény keretében eszközölni kívánt beruházások sorában gondoskodni kellene a szólo- és gyümölcstermelő egyesületek székházainak felépítéséről is. Ha tényleg napirendre kerül az érdekvépviseleti törvény reformja, úgy oda kellene hatni, hogy az ármentesítő társulatok és közbirtokosságok földterületek után szintén képviselést kapjanak a mezőgazdasági kamarában. A maga részéről is fontosnak tartja, hogy a gazdasági egyesületek függetlensége továbbra is fenntartassék.

Novotny Károly arra a mindinkább terjedő gazdaságtelen hangulatra kívánja a végrehajtóbizottság figyelmét felhívni, mely a városi lakosság körében kezd elterjedni. Ezekben a körökben túlzottan tartják a gazdák részére biztosított terményárakat és nem veszik figyelembe, hogy menayi minden teherrel és nehézséggel kell a gazdáknak a mai időkben megküzdeniök. E terhek sorában kénytelen újból felhívni a végrehajtóbizottság figyelmét a felvidéki gazdák aránytalanul sujtó és még a cseh időből visszamaradt szociális terhekre, amelyeket valóban legfőbb ideje volna megszüntetni. Kéri ehhez az elnökséget támogatását. (Helyesítés.) Sajnálatos kell megállapítania, hogy az idej jövedelem- és vagyonadókvetések tekintetében is mostoha elbánásban részesültek Hont és Bars megyék visszatért gazdái. Az adóhivatalok túlzott jövődelmi adóalapokat állapítottak meg, amelyeket az adóelszámolási bizottságoknak sem sikerült leszállítanók. Befelezésül a szólo a Bur patak szabályozásának szükségességét hangsúlyozta. Az illetékes hatóságok megértéssel kezelik a kérdést, az érdekelt gazdáközönség is befizette hozzájárulását, most már csak az államsegély kiutalása késsik. Kéri az elnökséget, hasson oda, hogy ez az államsegély mielőbb kiutaltassék.

Fiáth Tibor báró csak néhány szóval kívánja Wellmann Oszkár dr. fejtegetését kiegészíteni. A képviselőházban ugyanis többen interpelláltak a kukorica hatósági árának felemelése érdekében. Ha a kormány valóban helyt ad e kérésnek és a kukorica árát felemeli, úgy természetesen figyelembe kell ezt a körülményt venni a sertések árának megállapításánál is.

Miután az elnöki széklet Somssich László gróftól vitéz Purgly Emil elnök vette át, elnök köszönetet mond az elhangzott értékes felszólalásokért és biztosítja a felszólalókat, hogy a felhozott panaszok és sérelmek orvoslása érdekében el fognak járni az illetékes hatóságoknál. Ezután határozatilag kimondja, hogy a végrehajtóbizottság tuda-

másul vette az ügyvezetőigazgatónak a mezőgazdasági helyzetéről, az újabb mezőgazdasági vonatkozású kormányintézkedésekről, a közellátási ügyekről, a miniszteri leiratokról és társesületi átiratokról előmondott beszámolóját. Felhívja végül az O. GE valamennyi tagját és az ország egész gazdatársadalmát, hogy az Erdélyi Nyereménykölesön jegyzésében a tehetsége szerint vegyen részt.

Az 1942. évi országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár előkészítése.

Konkoly-Thege Sándor dr. főtitkár bejelenti, hogy az országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár rendezőbizottsága gyűlést tartott és egyhangúlag elhatározta, hogy a jövő évi országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásárt március 21—29-ike között fogják megtartani.

A végrehajtóbizottság a bejelentést jóváhagyóan veszi tudomásul.

Az OMGE belügyei.

A múlt igazgatóválasztmányi gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása, hitelesítése és két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése.

Elnök bemutatja a múlt igazgatóválasztmányi gyűlés jegyzőkönyvét, amelyet — minthogy az a „Köztelek” lapban teljes terjedelemben megjelent — az igazgatóválasztmány felolvasottnak tekint és hitelesít. A mai gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére felkéri **Fidát Tibor** báró és **Wellmann Oszkár dr.** igazgatóválasztmányi tagokat.

Tagsági ügyek.

Ügyvezető-igazgató javasolja a következő tagoknak az egyesületi tagok sorába való felvételét: **Évdiás** tagul: **Bársony Kálmán**, **Nagygyégyfalvi bérgazdaság**, **Fejérvári Sándor**, **Jakab Bálint dr.**, **Just Miklós** és **Lugossy** testvérek balatonvilágosi gazdasága. Az igazgatóválasztmány a felvételre ajánlott tagokat az egyesületi tagok sorába felveszi.

Jelenti továbbá az előadó, hogy meghalt az alapító tagok sorából: **Áldóssy Dénes** gróf; az évdiás tagok sorából: **Bátky Gyula**, **Dörner Andor**, **Gröber Jenő**, **Jakabfalvy Gyula**, **Koós Mihály**, **Petrovich Béla**, **Schwetz István** és **Vajna Ede**. Az igazgatóválasztmány részvétének jegyzőkönyvébe iktatása mellett törli az elhunytakat.

Tagsági kötelezettségük lejártával kiléptek az egyesületi tagok sorából: **Aigner Gusztáv**, **Bányay Gábor dr.**, **Benkó Pál**, **Cselkó Tibor**, **Csohány Zsigmond**, **Endrőd közszeg előjárósága**, **Fried Manó**, **Haas Mór**, **Hegyi Dezső**, **Jankovich Béla**, **Jurenák Lajos**, **Krausz Károly**, **Majsmiklósnár közszeg előjárósága**, **Makkos Ferenc**, **Oroszvári uradalom** és **Oszbach Antal**.

Jelenti továbbá az előadó, hogy a mai taglétszám 139 alapító tag, 4019 évdiás tag, továbbá a trianoni békeparancs által annakidején elszakított, de időközben visszacsatolt országrészekben és kizsámban az utódállamok területén még jogfolytonossági alapon nyilvántartott 3980 tag, akik tagsági jogainak és kötelezettségeinek felújítása folyamatban van.

Az egyesületi tanács javaslatai.

Ügyvezető-igazgató javasolja az egyesületi tanács nevében, hogy **Vermes András** segédtitkár részére, aki a legteljesebb megelégedésre négy éve teljesít már szolgálatot a „Köztelek” szerkesztőségében, s aki az utóbbi hónapokban **Dörschug Tibor** felelős szerkesztő katonai kiképzésre való bevonulása alatt különösen ügybuzgó tevékenységet fejt ki, a segédszerkesztői cím adományoztassék. Ezt a cím adományozást a sajtókamarának is be fogják jelenteni és a jövő év elejétől kezdődően **Vermes András** segéd szerkesztői minőségét a lap élén is feltüntetik. Javaslja továbbá az ügyvezető-igazgató a személyi ügyek kapcsán az egyesületi tanács nevében az egyesületi tisztviselői és alkalmazottjai részére téli beszerzési segély folyósítását havi illetményük 25—30%-a erejéig, összesen 6400 pengő összegben, a legszükségesebb téli beszerzések, főként fűtőanyag bevásárlásának lehetővé tételére. Jelenti továbbá az ügyvezető-igazgató az egyesületi tanács nevében, hogy **Blantz Jenő**, aki az OMGE-nek 54. az igazgatóválasztmányának 30 év óta buzgó tagja és általában elismert kiváló gyakorlati gazda, személtárgyának elvesztése miatt lemondott az igazgatóválasztmányi és valamennyi szakosztályi tagságáról. Indítványozza az egyesületi tanács nevében, hogy amidőn **Blantz Jenő**nek az igazgatóválasztmányi tagságról való lemondását a felhozott szomorú indokra való tekintettel sajnálattal kénytelen tudomásul venni, **Blantz Jenő**nek hosszú évtizedeken át kifejtett buzgó és eredményes munkásságáért az igazgatóválasztmány mai gyűlésének jegyzőkönyvében mondjon köszönetet. (Helyeslés.)

Az igazgatóválasztmány tudomásul veszi az ügyvezető-igazgató előterjesztését és **Blantz Jenő**nek az egyesület és a mezőgazdaság érdekében kifejtett működéséért jegyzőkönyvileg mond köszönetet. Javaslja továbbá az ügyvezető-igazgató az egyesületi tanács nevében, hogy az igazgatóválasztmány a nyugdíjalap készpénzvagyonából az erdélyi nyereménykölesőre 10,000 pengőt jegyezzen és bejelenti végül, hogy **Kovachich György** műegyetemi mezőgazdasági korai szigorlót díjtalan gyakoronoki minőségben háromhavi próbaidőre 1941 november 15-től 1942 február 15-ig alkalmazta, amely idő eltelté után javaslatot fog majd tenni az üresedésben lévő fogalmazói állás betöltésére iránt.

Az igazgatóválasztmány a bejelentéseket jóváhagyólag veszi tudomásul.

Ügyvezető-igazgató bejelentése alapján tudomásul veszi az igazgatóválasztmány, hogy az Országos Mezőgazdasági Kamarának egy önálló haszonbérleti törvény alkotása tárgyában kiküldött albizottságába az egyesület képviselőiben az elnökök **Eszterházy Mária gróf**, **Prónay György báró**, **Szolnoky Dezső** és **Debrezzeni Sándor dr.** tagokat jelölte. Jelenti továbbá, hogy az 1941. évi X. t. c. 1. §-a értelmében alakítandó földművelésügyi szakbizottságba az OMGE képviselőiben **vitéz Purgly Emil** alelnök és **vitéz Baskay Gyula dr.** egyesületi tanács tagokká, **Papp Szász Tamás dr.** és **Witthen Lajos dr.** igazgatóválasztmányi tagok pedig póttagokká jelöltette. Jelenti továbbá az ügyvezető-

igazgató, hogy a Falu-Gazdaszövetség Kaposvárott rendezett Széchenyi ünnepélyen **Somssich László** gróf elnök, a Magyar Mérnök- és Építészegylet ünnepi közgyűlésén **Szabó Gusztáv** egyesületi tanács tag, a Falu-Gazdaszövetség székesfehérvári Széchenyi ünnepségén **Nedeczky-Griebisch Viktor** végrehajtóbizottsági tag, a „Hangya” Szövetkezet által rendezett gyöngyösi tanulmányi kiránduláson, az OMBI gyűlésén, a Magyar-Német Társaság előadógyűlésén, a Magyar Statisztikai Társaság, a Darányi Ignác Agrártudományos Társaság, a Magyar Filozófiai Társaság előadógyűlésén, a MFTR Széchenyi István emlékére tartott díszgyűlésén, a „Falu” Gazdaszövetség Széchenyi ünnepi igazgatóválasztmányi ülésén, a magyarországi olasz kultúrintézetben tartott előadó ülésén, a Magyar Közgazdasági Társaság, a Magyar Jogászegylet, a Magyar Külügyi Társaság előadó ülésén **Mutschenbacher Emil dr.** ügyvezető-igazgató, a legújabb szerkesztő tengeri csiréltanító berendezés bemutatón **Rédly Gyula** főtitkár és **Tazner Károly dr.**, a Tejtermelők Országos Szövetségének választmányi gyűlésén **Herodek Sándor dr.** titkár és a Kalocsán rendezett mezőgazdasági kiállításán és lovasmérkőzésen **Toldy Miklós** titkár képviselték az egyesületet.

Ügyvezető-igazgató bejelenti, hogy az Országos Magyar-Sajtókamara azzal a kérrrel fordult az egyesülethez, hogy a Magyar Sajtó Könyvtára részére az egyesületi kiadványokból megfelelő számú példányt bocsásson rendelkezésre. Az egyesületi tanács nevében bejelenti, hogy az OMGE évkönyveit és jubileumi kiadványait, az Országos Mezőgazdasági Kiállítás katalógusait és a népies gazdálkodás fejlesztése érdekében tartott ankét beszámolóját a Sajtókamara könyvtára részére felajánlották.

Az igazgatóválasztmány a bejelentést tudomásul veszi. **Ügyvezető-igazgató** az egyesületi tanács nevében előterjeszti ezután az év rendes közgyűlésre vonatkozó javaslatát és kéri, hogy járuljon hozzá az igazgatóválasztmány, hogy azt december 14-én, vasárnap délelőtt 10 óra körül tartassák meg a szokásos tárgyzórával és az arra szóló meghívót az alapszabályok értelmében két héttel a közgyűlés előtt a „Köztelek”-ben nyilvánosságra hozhassák.

Az igazgatóválasztmány az előterjesztéshez hozzájárul.

Ügyvezető-igazgató bemutatja ezután az OMGE és a tápiószélei gazdaság 1940. évi vagyonszerlegét és zárszámadását. Ennek kapcsán rámutat arra, hogy az egyesület vagyonszerlegében lényeges változás nincsen. Az egyesület vagyona 3555-18 pengő jövedelemmaradvánnyal, a nyugdíjalap vagyona pedig 30,707 pengő jövedelemmaradvánnyal gyarapodott. A nyugdíjalap készpénzből az elmúlt évben vett Bakács-utca 6. számú bérház vásárlásával kapcsolatban a Fővárosi Községi Takarékpénztártól felvett kölcsönből az év végén még 1957 pengő tartozás állott fenn, amelyet azonban 1941-ben már teljes összegben visszafizettek. A költség- és jövedelemzámlára vonatkozóan megemlíti, hogy a kiadások a jövőhöz költésvesztés keretében folyósították. Az állami tisztviselők fizetésének emelésével kapcsolatban az egyesületi tisztviselőknek és alkalmazottaknak a fizetését is emelni kellett. Ez a fizetési többlet 6858-54 pengőt tett ki, amiképpen a kiállítás jövedelméből 8255 pengő külön segélyt fizettek ki. A személyi kiadásoknál más változás az előirányzatokhoz képest nem volt. A dologi kiadások többlete az előirányzathoz képest 14,455-91 pengőt ért el. Ebből az árvtákarosultak javára 1000 pengőt, a székház tartozására és az épületek karbantartására 6511 pengőt fordítottak. A fizetések emelése folytán természetesen magasabb volt az alkalmazottai kereseti adó, betegsegélyezési és nyugdíjalapjáruléka is. A tápiószélei gazdaság zárszámadását előterjesztve, bejelenti az ügyvezető-igazgató, hogy a szóbanforgó 1940. évben már **ifj. Lakos István** haszonbérleti gazdálkodott a gazdaságban, aki a szerződésben vállalt kötelezettségeinek mindenben megfelelt. Az év folyamán tükör következtében leeggett dohánypajta helyett egy új dohánypajta kellett építeni, amely 9751-32 pengőbe került, biztosítás révén azonban 5785 pengő megtért. Az alapítványi gazdaság 1940. évi jövedelemmaradványa végeredményben 6254-16 pengő volt.

Az igazgatóválasztmány a bejelentést jóváhagyóan tudomásul veszi és pártolón terjeszti a közgyűlés elé.

Ügyvezető-igazgató előterjeszti ezután az 1942. évi költségvetési előirányzatot, amelyet takarékos és előrelátó gondoskodással igyekezett összeállítani. Ebben az előirányzatban már figyelembe vette az állami tisztviselők részére 1940. és 1941. években érvényesített fizetési helyreállítását, mert kétvázdeszes gyakorlat szerint az egyesület tisztviselőinél és alkalmazottainál mindenkor az állami illetményszabályokat érvényesíti. Az egyesületi tanács előterjesztésére javasolja, hogy **Toldy Miklós** és **Witthen Béla** titkárok a VII—3. fokozatból a VI—3. fokozatba, **Horn Artúr dr.** titkár a IX—1. fokozatból a VIII—1. fokozatba, **Vermes András** és **Szentgály Faur Géza dr.** s-titkárok a X—2. fokozatból a IX—2. fokozatba léphessenek elő 1942. január 1-től kezdődőleg. A rendes fokozatos előléptetések során **Vörös István** könyvelő a X—3. fokozatból a X—2. fokozatba, amonkivül **Réti Mária** gépirónő és az altisztok is egy fokozattal lépnek elő. Egy újonnan alkalmazandó fogalmazó részére az állami X—1. fokozat szerint 2400 pengőt, egy kisegítő altiszt részére pedig 1200 pengőt irányoztak elő. Ezek az előléptetések és fizetésemelések a jövő évre 11,294 pengő költségtöbbletet jelentenek. Ezek kivül természetesen magasabb lesz a fizetések után adó, OMBI- és OTI-járuléka is. A dologi kiadások a változott viszonyoknak megfelelően ugyancsak emelti kellett. Mind e változások figyelembevételével az előirányzat szerint tagsági díjakból 100,262-41 pengő kiadás többletet kellene fedezni. Reméli, hogy a gazdatársadalom teljesíteni fogja az egyesülettel szemben önként vállalt kötelezettségeit, mert ha e kötelezettségeknek eleget tesz, akkor az OMGE további közérdeklő működése, szerény keretek között bár, de biztosítva lesz.

Az igazgatóválasztmány az előterjesztéshez hozzájárul és pártolón terjeszti a közgyűlés elé.

Ügyvezető-igazgató ezután az ügyrend 15. §-a értelmében bemutatja az év végevel kilépő, lemondott, illetve elhunyt igazgatóválasztmányi és számvizsgálóbizottsági tagok névsorát.

1941. év végevel megbízatásuk lejártával az igazgatóválasztmányból kiléptek, de újra megválaszthatók: **ösv. Biró Albertné**, **Czobor László**, **Desscaffy Aurél gróf**, **Elek István dr.**, **ifj. Esterházy László gróf**, **Fidát Tibor báró**, **Geist Gáspár dr.**, **Graeffl Károly**, **Hardy Dréher Béla**, **Hayos József gróf**, **Koos Zoltán dr.**, **Lenek Jenő dr.**, **ifj. Leopold Lajos**, **Meeser Endre**, **Pallancini Alfonz Károly** örögróf, **Papp-Szász Tamás dr.**, **Pongrácz Jenő gróf**, **Prónay József saárdi Somasch Miklós**, **Subik Károly**, **Széchenyi Domonkos gróf**, **Vértessy Ferenc**, **Weiser István dr.**, **Witthen Lajos dr.** és **Wünscher Frigyes dr.** Elhunytak s így helyük betöltendő: **Festetics György herceg**, **Koós Mihály dr.**, **Péchy Tibor dr.** és **Törley Bálint**. Igazgatóválasztmányi tagságáról lemondott, s így helye szintén betöltendő: **Blantz Jenő**.

A számvizsgálóbizottság elnöke és tagjai évente kerülnek megválasztásra, így kiléptek, de újra megválaszthatók: **Tóth Jenő dr.** elnök, **Kapus Géza**, **Kélemen Pál**, **Marek Lóránt** és **Zimlinsky György** rendes tagok, továbbá **Hampel Gábor** és **Gömöry Géza dr.** póttagok.

Az igazgatóválasztmány a bejelentést tudomásul veszi. **Ügyvezető-igazgató** bejelenti, hogy az egyesületi tisztviselők összeállítását az egyesület elmúlt évi működéséről szóló jelentést, az egyesületi tanács nevében kéri a hozzájárulást annak kinyomtatásához, kiadásához és a tagdíj fizetési kötelezettségüknek eleget télt egyesületi tagok részére posta útján való szétküldéséhez.

Az igazgatóválasztmány az előterjesztéshez hozzájárul. **Konkoly-Thege Sándor dr.** főtitkár bejelenti, hogy a földművelésügyi miniszter két rendelettervezetet küldött meg véleményezés céljából az egyesületnek, amelyek bár szorosan véve nem mezőgazdasági tárgyúak, de azok egyes rendelkezéseinek mezőgazdasági vonatkozásaira az egyesület a véleményét nyilváníthatja. Az egyik rendelettervezet az állatorvosok kamarai testületbe való tömörítéséről, a másik pedig az állati hullák feldolgozásáról kíván intézkedni. Az igazgatóválasztmány a bejelentést tudomásul vette.

Más tárgy nem lévén, az elnöklő alelnök a gyűlést berekeszti.

Gazdanapok a Közteleken

december 9-től 18-ig.

- 9-én (kedden) délelőtt 11 órakor a Cukorrépatermelők Országos Szövetségének választmányi gyűlése. (Tanácssterem.)
- 9-én (kedden) délután 5 órakor az OMGE egyesületi tanácsának gyűlése. (Tanácssterem.)
- 10-én (szerdán) délelőtt 10 órakor a Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesületének igazgatóválasztmányi gyűlése. (Tanácssterem.) Ezt követően 11 órakor az egyesület közgyűlése. (Nagyterem.) Utána 12 órakor **Ivány István dr.**, a M. Kir. Erjedéstan Állomás vegyész-mérnökének előadása: *Bezároló a mezőgazdasági szeszfeldők üzemellenítéséről.* (Nagyterem.)
- 10-én (szerdán) délelőtt 11 órakor a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének igazgatóválasztmányi gyűlése az OMBI dísztermében. (V., Akadémia-utca 3.)
- 10-én (szerdán) délután 5 órakor az OMGE adó- és pénzügyi bizottságának gyűlése, 1. az idei újszerű adóbevallások és adókövetési eljárások tanulságai. 2. A gazdasádotzatás Németországban és annak tanulságai. (Nagyterem.)
- 10-én (szerdán) délután 1/2 órakor a Szeszfinomító és Vízellenítő Vállalatok Országos Egyesületének igazgatóválasztmányi, majd ezt követően közgyűlése. (Tanácssterem.)
- 10-én (szerdán) délután 6 órakor a Szövetkezetek Szövetségének közgyűlése a Falu Gazdaszövetség nagytermében. (V., Báthory-u. 24.)
- 11-én (csütörtökön) délelőtt 10 órakor az OMGE földművelési és növénytermelési szakosztályának a Talajtani Szakemberek Értekezletével karöltve tar-

- landó gyűlése. 1. **Kreybig Lajosnak**, a központi Talajtani Bizottság elnökének előadása: *Talajvizsgálatok szerepe a növénytermelésben.* 2. **Mados László dr.** műegyetemi tanársegéd előadása: *A talajok vizsgálatkódása.* 3. **Prethenhoffer Imre m. kir.** fővegysz előadása: *Az okserű műtrágyázás alapelvei.* (Nagyterem.)
- 11-én (csütörtökön) délelőtt 10 órakor a Szarvasm. hatenyésztő Szövetkezet Országos Szövetségének választmányi gyűlése hivatali helyiségében. (V., Báthory-u. 7.)
- 11-én (csütörtökön) déli 12 órakor a Hüssertényésztők Országos Egyesületének igazgatóválasztmányi gyűlése. (Tanácssterem.)
- 11-én (csütörtökön) délután 1/2 órakor az OMGE mezőgazdasági ipari és kereskedelmi szakosztályának és juhtenyésztő bizottságának, valamint a Juhtenyésztők Országos Egyesületének együttes gyűlése. **Vitéz Baskay Gyula dr.** felsőházi tag, jászágazgató előadása: *Juhtenyésztésünk és gyapjártermelésünk fejlesztésének eszköze.* (Nagyterem.)
- 11-én (csütörtökön) délután 6 órakor az OMGE közgazdasági és valamennyi többi szakosztályának együttes gyűlése. **Pataky Ernő dr.** földművelésügyi miniszteri osztálytanácsos előadása: *A gazdatársadalmi szervezetek hivatása a mezőgazdasági közfeladatok ellátásában.* (Nagyterem.)
- 12-én (pénteken) délelőtt 1/2 órakor az Országos Törzskönyvelő Bizottság gyűlése. (Nagyterem.)
- 12-én (pénteken) déli 12 órakor az OMGE zsemstatistikai bizottságának gyűlése. (Tanácssterem.)

- 12-én (pénteken) délután 3/5 órakor a Gazdasági Egyesületek elnökeinek és ügyvezetőinek értekezlete. (Nagyterem.)
- 12-én (pénteken) délután 5 órakor az OMGE üzemi és számtartási szakosztályának gyűlése. 1. Farkas Árpád dr. m. kir. gazd. akad. tanár, a kolozsvári üzemi tanácsok vezetőjének előadása: Az erdélyi gazdaságok üzemi viszonyai és időszéri kérdései. 2. Adorján János előadása: A hadigazdálkodás üzemi kérdései. (Tanács terem.)
- 13-án (szombaton) délelőtt 10 órakor az OMGE összes szakosztályainak együttes gyűlése: Időszéri közlekedési kérdések megvitatása. (Nagyterem.)
- 13-án (szombaton) délután 1 órakor az OMGE igazgatóválasztmányi gyűlése. (Tanács terem.)
- 13-án (szombaton) délután 5 órakor az OMGE állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályának gyűlése. 1. Beszámoló a XIII. országos tejelési és tenyésztési díjazás eredményeiről. 2. Reichenbach Béla dr. egyetemi tanár előadása: Miképpen alkalmazkodjék állattartásunk és takarmányozásunk a háborús viszonyokhoz? 3. Hozzászólások. 4. Mergőfényképek a szakosztály kiskisalföldi állattenyésztési tanulmányjáról. (Magyar Film Iroda és Bedics József dr. felvétel.) (Nagyterem.)
- 13-án (szombaton) este 9 órakor „Köztelek” társaságosora a Dunapalota-szálló éttermében.
- 14-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor az OMGE közgyűlése, majd ezt követően a GEOSz nagygyűlése. (Nagyterem.)
- 15-én (hétfőn) délelőtt 11 órakor az OMGE lötenyésztési bizottságának gyűlése. 1. Nagy Ernő m. kir. gazdasági tanácsosnak, a Makói Lötenyésztő Egyesületi ügyvezető-elnökének előadása: A lötenyésztő egyesületek jelentősége az országos lötenyésztés fejlesztésében. 2. Székely Imre György dr. m. kir. honvéd főállatorvos előadása: A lötenyésztés helyes irányelvei. (Nagyterem.)
- 15-én (hétfőn) délután 5 órakor az OMGE tejjgazdasági bizottságának gyűlése. 1. Vitéz Sáfány Géza m. kir. gazdasági felügyelő, a Szarvasmarhatenyésztő Szervezetek Országos Szövetsége igazgatójának előadása: A szarvasmarhatenyésztés és tejtermelés fejlesztésére alkalmazott eszközök Németországban. 2. Löcherer Béla m. kir. gazdasági főtanácsos, az OMYK vezérigazgatójának előadása: A tejjgazdaság szervezése Németországban és annak tanulságai. (Nagyterem.)
- 15-én (hétfőn) délután 5 órakor az OMGE dohánytermelési bizottságának gyűlése. 1. Rátky Frigyes uradalmi főintéző előadása: A virginiai dohány termelésénél szerzett tapasztalatok. 2. Juhász Árpád m. kir. gazdasági főtanácsos, ny. gazdasági akad. tanár előadása: Az olajnyerés céljaira termesztett dohánymag. (Tanács terem.)
- 16-án (kedden) délelőtt 10 órakor az Országos Mezőgazdasági Kamara igazgatóválasztmányának gyűlése. (V. Szabadság tér 10.)
- 16-án (kedden) délelőtt 11 órakor a Mangalicatenyésztők Országos Egyesületének közgyűlése. 1. Wagner Ferenc, az egri főkapitányi uradalom jószágigazgatójának előadása: Az uradalom sertésenyésztésében szerzett tapasztalatok. 2. Csukás Zoltán dr. gazd. akad. r. tanár előadása: A mangalica szaporítását befolyásoló tényezők. (Nagyterem.)
- 17-én (szerdán) délelőtt 10 órakor az Országos Mezőgazdasági Kamara közgyűlése. (Nagyterem.)
- 17-én (szerdán) délután 3 órakor az Országos Mezőgazdasági Kamara közgyűléseinek folytatása. (Nagyterem.)
- 18-án (csütörtökön) délelőtt 11 órakor a Cukorrépatermelők Országos Szövetségének közgyűlése. (Nagyterem.)
- 18-án (csütörtökön) délután 3/5 órakor az Országos Halászati Egyesület gyűlése. Unger Emil dr. egyetemi magántanár előadása: Tógazdasági halaink és a haltenyésztés biológiai alapjai.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1941. évi

rendes közgyűlésére,

amelyet 1941. évi december 14-én (vasárnap) délelőtt pontosan 10 órakor tartunk meg az OMGE székháza nagytermében (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz., II. emelet).

Napirend:

- 1. Elnöki megnyitó.
- 2. Jegyzőkönyvhitelesítők és jegyző kijelölése.
- 3. Írói jutalomdíjak kiosztása a rendeltetésszerű alapítványok kamataiból. Kiosztásra kerül a Rubinek Gyula emlékdíj, az Elek Henrik alapítványi pályadíj és a Meskó Pál-féle alapítványból „Köztelek” cikkek jutalmazására szánt három írói jutalomdíj.
- 4. Az alapszabályszerűen kilépő, illetve lemondott igazgatóválasztmányi tagok helyére hat évre (1947-ig) 25, egy évre (1942-ig) 1, két évre (1943-ig) 1, három évre (1944-ig) 1, négy évre (1945-ig) 1 és öt évre (1946-ig) 1, összesen tehát 30 igazgatóválasztmányi tag választása, valamint a számvizsgálóbizottságba 1942. évre elnök, négy tag és két póttag választása. (Alapszabályok 24. § e) és g) pont, 27., 34., 35. és 62. §.)
- 5. Az igazgatóválasztmány jelentése az 1940/41. évi egyesületi működésről. (Alapszabályok 24. § a) pont.)
- 6. Hozzászólások.

- 7. A szövetségi tagok végrehajtóbizottsági küldöttjei sorában évközben beállott változások bejelentése. (Alapszabályok 24. § f) pont.)
- 8. Jelentés az egyesületi tagok létszámáról. (Alapszabályok 24. § b) pont.)
- 9. Az OMGE és a tápiószélei tangazdaság 1940. évi vagyommérlegének és zárószámadásának előterjesztése; beszámoló az egyesületi nyugdíjalap állásáról; a felmentések megadása. (Alapszabályok 24. § c) és n) pont.)
- 10. Az 1942. évi egyesületi költségvetési előirányzat bemutatása. (Alapszabályok 24. § d) pont.) Ennek kapcsán Toldy Miklós titkárnak és Wittchen Béla tanácsjegyző titkárnak a VI—3. fokozatba, Horn Artúr dr.-nak titkári címmel a VIII—1. fokozatba, Vermes Andrásnak és Szent-Gály Faur Gézának segédtitkári címmel a IX—2. fizetési fokozatba való előléptetésének jóváhagyása. Dörschug Tibor titkár részére szerkesztő-titkári címmel a „Köztelek” felelős szerkesztői tisztjével történt megbízásának és Vermes András részére a segéd-szerkesztői cím adományozásának, továbbá a rendes fokozatos előléptetések megerősítése.
- 11. A Gazdák Biztosító Szövetkezetek által az egyesület részére tett 25.000— pengős alapítvány jóváhagyó tudomásul vétele.
- 12. Az egyesületi tagoknak a közgyűlés elé terjesztett, irásbafoglalt esetleges indítványai. (Az alapszabályok 25. §-a értelmében az egyesületi tagoknak csak olyan beadványai vagy indítványai terjeszthetők az igazgatóválasztmány útján a közgyűlés elé, amelyeket a közgyűlést legalább 10 nappal megelőzően az elnökséghez, vagy az igazgatósághoz írásban beadnak.)

Budapest, 1941 november 28.

Somssich László gróf s. k. elnök.

Figyelmeztetés: Az alapszabályok 7. § a) és 8. § c) pontja értelmében az egyesület tagjai a 7. §-ban megjelölt tagsági jogukat (szavazás, felszólítás, indítványozás) csak akkor gyakorolhatják, ha tagdíjfizetési kötelezettségüknek eleget tettek és ezt a folyó évre érvényes tagsági felmutatásával kívánatra igazolni tudják.

Meghívó

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének

1941. évi december 14-én (vasárnap) délután, az OMGE közgyűlését követően, 12 órakor az OMGE székháza nagytermében (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz., II. em.) tartandó

XXXVI. nagygyűlésére.

Tárgysorozat:

- 1. Elnöki megnyitó.
 - 2. Jegyzőkönyvhitelesítésre két tag kiküldése.
 - 3. Jelentés a szövetség 1940/41. évi működéséről.
 - 4. A szövetségi tagok esetleges indítványai.*
- Budapest, 1941 november 29-én.

Somssich László gróf s. k. elnök.

* A GEOSz alapszabályai 23. §-a értelmében a szövetségbe lépett egyesületek indítványai (tehát nem egyéni indítványok) legalább 10 nappal a nagygyűlés előtt írásban nyújtandók be és a szövetség végrehajtóbizottsága útján terjesztendők a nagygyűlés elé.

Az alapszabályok értelmében a nagygyűlésen — a hivatalos kiküldötteken kívül — hallgatóként a szövetség köteleibe tartozó valamennyi társasági tagjai részt vehetnek.

Kedvezményes utazás az OMGE közgyűlésre és a gazdanapok alkalmából.

A m. kir. kereskedelemügyi minisztérium az OMGE közgyűlése, a GEOSz nagygyűlése és a velük kapcsolatos gazdanapok alkalmából felterjesztésünkre a MÁV és a kezeletében lévő helyierdekű vasutak vonalain, bármely vonatnem és kocsiosztály használatánál mintegy 33%-ot kitevő azt az utazási kedvezményt engedélyezte a december 9-től december 18-ig terjedő időben, hogy az illető vonatnem alacsonyabb kocsiosztályára váltott menetjeggyel a következő magasabb kocsiosztályon, illetve III. osztályon való utazásnál az illető vonatnem II. osztályára váltott féléjegyvel lehet utazni.

A kedvezmény a fel- és visszautazásra vonatkozó minden korlátozás nélkül december 9-én 0 órától december 18-án 24 óráig érvényes, tehát ez időhatáron belül korlátozás nélkül lehet fel- és visszautazni.

Az utazási kedvezmény az OMGE titkári hivatalánál beszerezhető igazolványok alapján vehető igénybe. Az igazolványokat minden OMGE tagnak, valamint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége tagjai által a GEOSz nagygyűlésére kiküldött képviselőknek, továbbá a közgyűléssel kapcsolatos gazdasági előadásokra és gyűlésekre felutazó gazdákknak megküldjük, amennyiben eziránt az OMGE titkárságát (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz.) megkeresik és levélüköz egyidejűen az igazolvány díja és költségei fejében személyenként 1 pengőt pénzben vagy postai értékpapírokban mellékelnek. A megkeresésben az igazolványt igénybevenni óhajtó nevet és azt is közölni kell, hogy az illető mely állomásról kíván Budapestre utazni. Az igazolványokat Budapestre érkezés után az OMGE bélyegzőjével le kell bélyegeztetni, mert különben visszautazásra nem használhatók.

Tekintettel arra, hogy az utazási kedvezményre jogosító igazolványok csak korlátozott számban állnak rendelkezésre, kérjük a felutazni szándékozókat, hogy igazolványigénylésüket mielőbb bejelenteni szíveskedjenek.

Az OMGE gazgatósága.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a m. kir. földművelésügyi miniszter 88.849/1929., 99.314/1930., illetve 229.178/1941. számú rendelete alapján a budapesti M. Kir. Állami Felsőipariskolán

mezőgazdasági gépkezelő tanfolyamot

rendez.

A tanfolyam célja, hogy a résztvevők az okszerű talajművelés és a géperejű szántás alapvető ismereteit, valamint a motor, a traktor és a traktorekék szerkezetét, a mezőgazdaságban használt traktorok működését, helyes gyakorlati kezelését, üzemi karbantartását és leggazdaságosabb kihasználását elméleti és gyakorlati oktatás útján megismerhessék. A tanfolyamon a traktorra vonatkozó tananyagot kívül ismertetni fogják a cséplőgépek üzemi karbantartását, a veszteségmentes cséplés előfeltételeit, a vetőmagtisztító-gépek kezelését és az elsősegélynyújtásra vonatkozó tudnivalókat. A tanfolyam elvégzése a 22.933/1939. I. M. számú rendelet értelmében a bérésépléshez szükséges iparigazolvány megszerzésére jogosít.

A tanfolyam 1942 január 7-én reggel 8 órakor kezdődik a M. Kir. Állami Felsőipariskolán (Budapest, VIII., Népszínház-utca 8. sz.). A tanfolyam megnyitását fel kell mutatni a felvételtől szóló értesítést és valamely, a személyazonosság és életkor igazolására szolgáló okmányt (születési anyakönyvi kivonat, vagy munkakönyv, vagy iskolai bizonyítvány).

A tanfolyam időtartama 20 tanítási nap, egésznap (delelőtt 8-tól 12-ig és délután 2-től 6-ig tartó) oktatással. Az oktatás előadásokból és gyakorlatokból áll. A tanfolyam végeztével a résztvevők vizsgát tehetnek, akik sikerrel vizsgáztak, bizonyítványt kapnak.

A tanfolyam hallgatója lehet minden 18. életévét betöltött egyén, aki a traktorok kezelésével vagy vezetésével kíván foglalkozni.

A hallgatók lakásról és ellátásról maguk gondoskodnak.

A jelentkezés levél formájában, okmányok csatolása nélkül, az OMGE titkári hivatalához (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz.) intézendő. A jelentkezés alkalmával 15 pengő beiratási és tandíj küldendő az OMGE pénztárába, mert a hallgatókat csak a pénz vétele után vesszük fel a tanfolyamra. Megokolt és méltányos esetben az OMGE korlátozott számú egész, illetve fél tandíjmentességet engedélyezhet. A tandíjmentességet levélben kell az OMGE titkári hivatalától kérni. A jelentkezőket a felvételtől a jelentkezési határidő lejártával értesítjük. A bizonyítvány kiállítás díja 2-10 pengő, amely a vizsga alkalmával fizetendő.

Vidéki hallgatók részére a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a Budapestre és vissza utazáshoz 50%-os menetkedvezményt biztosított. Akik a kedvezményt igénybe kívánják venni, közöljék a lakóhelyük vasútállomását és a tandíjjal együtt küldjenek 1— pengőt az OMGE titkári hivatalához.

Jelentkezési határidő 1941 december 29. A résztvevők száma korlátozva van. A felvételnél a tandíj befizetésének sorrendje mérvadó. A tanfolyamot csak keő számú jelentkező esetén tartjuk meg. Amennyiben a kitűzött határidő lejártáig nem jelentkezik keő számú résztvevő, a tanfolyamot későbbi időpontban tartjuk meg. A hiábavaló költség elkerülése végett tehát csak azok utazzanak Budapestre, akiket a jelentkezési határidő lejártá után a felvételtől értesítettünk.

Budapest, 1941 november 26.

Mutschenbacher Emil dr. s. k.

Felhívás.

Az ideai jövedelem- és vagyonadó kivetésnél a gazdák panaszaikat a jövedelem- és vagyonadóalap megállapításánál az adófelszámolási bizottságok most tárgyalják.

Felhívjuk a gazdák figyelmét arra, hogy amennyiben jogos panaszuk méltánylásra nem találtak, a Közigazgatási Bírósághoz beadandó panaszuk kellő alátámasztásképpen hitelesített és ellenőrzött mérlegük elkészítése céljából mielőbb forduljanak az OMGE üzemi és számtartási osztályához, Budapest, IX., Köztelek-utca 8., mert jogos panaszuk különösen az értékelés és a konjunkturális jövedelem kiküszöbölése tekintetében így nyerhet orvoslást.

Üzemi és számtartási osztály.

A köleskása szerepe népünk élelmezésében.

Írta: Tangl Harald dr.

Mindnyájan szorongva olvastuk tavasz folyamán, hogy hazánkban milyen nagy területek kerültek víz alá. A földművelésügyi minisztérium jelentései szerint hozzávetőlegesen egymillió holdat öntött el az árvíz vagy a belvíz. A megindult lecsapolási munkák ennek nagyrészt ugyan mentesítették a víztől, de még így is hatalmas terület teljesen kiesett a növénytermelésből. Azonban még a lecsapolási munkákat sem végezték el egyszerre, hanem fokozatosan, ahogyan a viszonyok engedték. Így igen nagy területek csak májusban, sőt júniusban válhattak művelhetőkké. Ezzel egyidejűen felmerült az a kérdés, hogy az ilyen késői művelésre kerülő területen mi a lehető legalkalmasabb vetemény.

Az ideai gazdasági helyzet súlyosságát még az is növelte, hogy maull összszel a kedvezőtlen időjárás következtében nem lehetett elég búzát vetni, minekfolytán a bevetésre szánt búzaterület is megkisebbedett. Az őszi búzának tavaszival való helyettesítése alig jöhető számításba, egyrészt azért, mert csak kevés és drága vetőmag állott rendelkezésre, másrészt pedig azért, mert a gyakori esőzések miatt tavasszal sem lehetett vetni. A vetésterület csökkenése és az átlagos közepes termés mellett tehát a megnagyobbodott ország csak kevéssel beosztással tudja majd szükségletét fedezni.

Ezért olyan gabonaféleséget kellett keresni, amely későn vethető, s kedvező terméseredmény mellett a népelelmezési viszonyokat kedvezően befolyásolja. Zabra, vagy árpara nem lehetett gondolni, mivel ezeket csak akkor érdemes vetni, ha még áprilisban sorra kerülhetnek. Ezért a legtöbb szakértő figyelmé a köles felé terelődött. Ugyanis a köles egész tavasszal és nyáron bármikor vethető, akár mint tavaszi fővetemény, akár pedig mint a kipusztult vagy korán lekerülő ősziak követője. A földművelésügyi miniszter rendelkezése tavasszal, kedvező feltételek mellett el is látták a gazdákat kölesvetőmaggal, s így azok is kezdtek segítséghez jutottak, akik földjüket a késői lecsapolás miatt csak május-júniusban művelhették meg.

Felmerült a kérdés, hogy a természet milyen módon lehetne népelelmezésünkben a lehető legcélszerűbben hasznosítani. A köles emberi táplálkozásra való felhasználása ugyanis igen régikeletű, mondhatnók az ősidőkre nyúlik vissza, hiszen kőkorszakbeli leleteken is megtalálható a nyoma. A nomád népek kedvelt étele volt, mivel vándorlásuk közben, amikor egyik vagy másik helyen megálltak, elvethették, learathatták különböző földművelés nélküli. A kölest általában kása alakjában fogyasztották, vagy lepényt készítettek belőle. A múlt században azonban a köles jelentősége erősen csökkent, s már sokkal ritkábban került asztalra a hajdanában annyira közkedvelt étel. Csak egyes vidékeken iktatják az étrendbe, de újabban rizspótlónak is használják, disznóélekor hurkába töltik, vagy hagymás kását készítenek belőle, vagy tejben főzve édességgé készítik. Mindezek az elkészítési módok azonban egymagukban nem elegendők arra, hogy ezt a terményt nagy mennyiségekben, néptáplálékként is felhasználhassuk.

Meg kellene tehát találni annak a módját, miként lehetne a kölest mindennapi ételünk közé valamilyen módon beiktatni. Ezzel kettős célt érhetnénk el, egyrészt így a kölesből nagyobb tömeg fogyna, másrészt általa egyéb fontos élelmianyagokból nagyobb mennyiséget megtakaríthatnánk. Ezek a megfontolások indították arra az elhatározásra, hogy kikütsük, vajjon nem lehetne-e a kölest mindennapi kenyérünkbe felhasználni. A számos munkatárssal megindított vizsgálatok során kitűnt, hogy a köleskásából őrlött liszttel igen jó és ízletes kenyeret lehet sütni. Az ilyen kenyérnek azonban sajnos van egy nagy hibája: nem tartós. A kölesliszt ugyanis csak rövid ideig áll el. Mivel aránylag nagy a zsírtartalma, hamar megkeseredik. Így a köleslisztből csak akkor tudunk élvezhető kenyeret sütni, ha a lisztet az őrlést követő néhány napon belül felhasználjuk. Ugyanez jellemző a kukoricalisztre is, az is ha előzőben nem távolítottuk el belőle az avasodásra hajlamos kukoricaolaj nagyrésztét a csíráltatás segítségével, hamarosan meg-

romlik. A kölesen hasonló művelet nem hajtható végre, mert csírája nem távolítható el olyan könnyen, mint a kukoricáé. A köleslisztet tehát csak a nagyüzemek tudnák kenyérsütésre felhasználni, ahol az őrlés és a sütés után rövid idő múlva már el is fogyasztják. Kis háztartásokban, ahol a liszt hosszabb-rövidebb ideig áll, bizony nem sokáig lenne dagasztásra alkalmas.

Ezért elvettük a liszt fogyasztásának gondolatát és a további kísérletekben magát a kását próbáltuk a kenyérsütésben felhasználni. A hántolt őrletlen köleskását hosszú ideig tárolhatjuk, mivel az ép, hántolt kölesszemet egy kis vékony hártya borítja, amely meggátolja a benne lévő tápanyagok romlását. A köleskásának a kenyérsütéshez való felhasználása még azzal az előnnyel is jár, hogy az őrlést megelőzhetjük és így olcsóbbá tehetjük a kölesből készült kenyeret. Hosszú ideig tartó kísérletezés után sikerült valamennyi elének tornyosuló nehézséget legyőznünk, s ízletes kenyeret előállítanunk. Kiderült ugyanis, hogy ha a köleskását péppé főzve keverjük a készítenő tészta lisztjébe, igen jóízű kenyeret kaphatunk. Ha a pépet helyesen főzzük meg, akkor sikerül olyan kenyeret sütnünk, amelyben hústól negyven százalékgig van kölespép. Még azt is megállapítottuk, hogy igen ízletes lesz a kenyér akkor is, ha a tésztaába a kölesen és liszten kívül még burgonyát is keverünk. Takarékoság céljából a köleskását nemcsak kenyérsütéshez, hanem különféle tészta készítéséhez is felhasználhatjuk. Például igen jó kifőtt tésztát csinálhatunk belőle.

Mindnyájan tudjuk, hogy a magyar nép egyik legfőbb tápláléka a kenyér. Éppen ezért különös gondot kell fordítanunk arra, hogy ez a legfontosabb táplálék a lehetőség szerint a legjobban szolgálja egészségünket. Az utóbbi időkben azonban igen megváltozott a kenyér minőségére és értékére vonatkozó felfogásunk. Míg általában, különösen a vidéki lakosság, a fehér kenyeret tartotta értékesebbnek, az utóbbi évek vizsgálati eredményei kiderítették, hogy egészségünk megóvása céljából sokkal célravezetőbb, ha minél barnább kenyeret fogyasztunk. Ugyanis szervezetünk épségbentartása érdekében nemcsak a test építőköveit szolgáltató fehérjékről, a fűtőanyagot szolgáltatató szénhidrátokról és zsírokról kell gondoskodnunk, hanem arról az egyéb számatalan táplálkozási tényezőről is, amelyek életfolyamataink fenntartásához feltétlenül szükségesek. Mivel a nélkülözhetetlen táplálkozási tényezők jelenléte megvédi szervezetünket bizonyos betegségekkel szemben, védőtáplálékoknak hívjuk őket. Ide tartoznak a különféle sók és a napjainkban olyan gyakran emlegetett vitaminok. A mostani felfogás szerint akkor táplálkozunk helyesen, ha étrendünk lehetőleg sokajta, kellő mennyiségű védőanyagot tartalmaz, vagyis ha nemcsak fehérje- és kalóriatartalom szempontjából, hanem biológiailag is értékes, vagyis sok védőanyagot tartalmaz. Ezek után mindnyájan megérthetjük annak a törekvésnek célszerűségét, amely szerint a népünknek nyújtandó kenyér akkor lesz biológiailag értékes, ha a sütéshez nem fehér, hanem lehetben sötét színű lisztet használunk. Németországban hatalmas mozgalom van folyamatban, amelynek az a feladata, hogy minél több hívet szerezzen a teljes búzaszeméből készült, tehát a korpa- és csírákatrészeit is tartalmazó kenyér fogyasztásának. Az ilyen kenyér ugyanis hiánytalanul magában foglalja mindazokat az értékes hatóanyagokat, amelyek a búzaszemben fellelhetők. Az e fajta törekvés valóban a legégszesebb irányba terelné táplálkozásunkat, de nehezen általánosítható, mert sajnos igen sok ember bélrendszere nem tudja legyőzni a sok korpaalkatrész izgató hatását, s a teljes búzaszeméből készült kenyértől csakhamar béhuratot kap. Lassú, óvatos szoktatással azonban még ez a nehézség, ez az akadály is legyőzhető.

Felmerült ezután a kérdés, hogy ha az említett szempontokat figyelembe vesszük, akkor vajjon a köleskenyer milyen mértékben felel meg a modern táplálkozástudomány követelményeinek. Megtalálhatjuk-e benne azokat a különféle védőanyagokat, amelyek jelenléte nagymértékben elősegíti egészségünk fenntartását? Mielőtt azonban erre rátérnénk, ismerkedjünk meg a köleskásának és a kenyérsütéséhez felhasznált fontosabb anyagoknak összetételével. Tekintettel, hogy sok helyen kukoricalisztet is kevernek a kenyérhez, összehasonlítás céljából ezt is megemlítem.

1. sz. táblázat.

100 gramm	Fehérje	Zsír	Szénhidrát	Kalória
	g r a m m o k b a n			
Búzaliszt	11'6	1'6	72'3	359
Kukoricaliszt	9'6	3'1	71'1	362
Köleskása	10'5	4'3	68'2	364
Burgonya, főtt	2'1	0'1	21'0	95

Az 1. sz. táblázat adatai alapján a köleskása összetétele nem nagyon különbözik a búza- és kukoricalisztétől. Lényegesebb eltérést csak a zsírtartalom tekintetében találhatunk. A köleskásában ugyanis kétszerannyi zsír van, mint a búzaliszttben. Sokkal nagyobb különbségekre bukkanhatunk azonban akkor, ha a kenyér fontosabb alkatrészeinek sórtartalmát hasonlítjuk össze.

2. sz. táblázat.

100 gramm	Kálium (K ₂ O)	Nátrium (Na ₂ O)	Mész (CaO)	Magnézium (MgO)	Vas (Fe ₂ O ₃)	Foszfor (P ₂ O ₅)	Chlor (Cl)
	g r a m m o k b a n						
Búzaliszt	0'224	0'0034	0'0033	0'0034	0'0027	0'2306	0'0021
Kukoricaliszt	0'170	0'0307	0'0074	0'0083	0'0089	0'2801	0'0408
Köles, hántolt	0'342	0'0495	0'0158	0'0290	0'0024	0'0800	—

Ha a mézstartalmat figyelmen kívül hagyjuk, a köleskása ásványanyagtartalma magán felette áll a kenyér alkotó lisztfeleséreké följött. Különösen a nátrium-, a vas-, a magnézium- és a foszfortartalom szembeszökken kiemelkedik (2. sz. táblázat). A sórtartalom mellett továbbá még a vitamintartalomra is tekintettel kell lennünk. Az ép búzaszemben tekintélyes mennyiségű A- és B₁-vitamin van, de fellelhetünk benne még B₂- és C-vitamirt is. Sajnos az őrlés következtében a vitamink nagyrésze eltávoztódik, csak a fekete lisztben marad B₁-vitaminról számottevő mennyiség. A hántolt kölessel viszont értékes vitaminok kerülnek kenyérünkbe, mert a hántoláskor a kölesszemek csírájának egy része, s vele együtt sok értékes vegyület még megmarad. Ha a kölest liszté őrljük, akkor a veszteségek sokkal nagyobbak. A köleskásában tekintélyes mennyiségben A- és B₁-vitamint találhatunk, de fellelhetünk benne még egy kevés B₂-vitamint is. Ezek alapján tehát minden kétséget kizáróan állíthatjuk, hogy a köleskenyer különféle sóval és vitaminnal mindennapi kenyérünk biológiai értékét számottevő módon emeli.

Pontos mérések segítségével még az is megállapítható, hogy a köleskenyer víztartalma nagyobb, mint a tisztán búzaliszttből süttötté. Ennek viszont ez az előnye, hogy a kenyér a tárolás folyamán frissességét több napon át igen jól megtartja. A magasabb víztartalomnak természetesen az is a következménye, hogy a köleskenyer tápértéke valamivel kisebb, ezt azonban könnyen ellensúlyozhatjuk azzal, hogy valamivel többet fogyasztunk belőle.

A mai nehéz háborús időkben senkinek sem áll annyi liszt rendelkezésre, mint a békevilágban. Az esetleges liszthiányon valamennyien segíthetünk olyan módon, hogy kenyérünkbe az egészségünknek is hasznosító köleskását keverjük és ezzel növeljük a rendelkezésre álló kenyér mennyiségét. Szerencsére a köleskenyer sütése nem nehéz mesterség. Bárki könnyen megtanulhatja a köleskása főzését, a kihűlt pépet pedig egyszerűen csak beledagasztja a kenyérliszttbe. Az a legjobb, ha minden kiló lisztre tíz deka köleskásából főtt pépet számíthatunk. Főzés közben a köleskása rendszerint majdnem ötszörösére duzzad. Ha kölespépet keverünk a liszthez, akkor a dagasztáshoz már alig, vagy csak igen kevés vizet kell felhasználnunk, máskülönben a tésztaiban túlságosan sok víz lesz és nem süthetünk belőle szép, jól tárolható kenyeret. Némi gyakorlatra van tehát csak szükség, s akkor bátran vállalkozhatunk a jóízű, tápláló, biológiailag értékes köleskenyer készítésére.

VEGYESEK.

A közellátási miniszter beszéde a képviselőházban a költségvetés tárgyalása alkalmával.

A közellátási költségvetés tárgyalása alkalmával a képviselőházban elhangzott felszólalásokra Gyöngyösi-Bengyel Sándor közellátási miniszter válaszolt. Beszédében rámutatott arra, hogy mindenekelőtt meg kell állapítania a szükségleteket és számba kell vennie az ország készleteit. Az ilyen módon nyert eredmények alapján részt kell vennie a termelési politika irányításában is. Második feladata a javak szétosztása. Végül a harmadik feladat, hogy megvédje az ország egyetemét azoktól a belső ellen-ségektől, akik a nehéz viszonyokat saját javukra akarják kihasználni. Az árak stabilitását feltétlenül biztosítani kívánja.

A miniszter beszédében kiemelte, hogy a gabona-termés elegendő ahhoz, hogy kellő beosztással az ország minden lakosa és az egész gazdasági élet kielégítően el legyen látva. Úgy intézkedett, hogy valamennyi gabonával rendelkező gazdaság kenyérgabona-, takarmánygabona- és kukoricakészletét elszámolják. Összeírják a gazdaságok zsír- és szalonnakészletét is. Arra törekszik, hogy a gazdaságok elszámoltatása igazságosan történjék és az igénybevétel az ellátatlanok hatalmas tömegének szükségletét biztosítsa az új gazdasági év kezdetéig.

A kenyérelállítás biztosítására bevezeti a kenyérváltójegyet, továbbá megváltoztatja a kiörlési arányt, hogy jobb kenyérlisztürk és jobb korpark legyen. A takarmánykérdés rendezésével foglalkozva kijelentette a miniszter, hogy minél több kukoricát kíván sertéshizletásra juttatni, elsősorban azok részére, akik sertéseiket hizlalási akció révén vagy bérlizlési szerződések útján a közellátás céljaira hizlalják. A korpa mennyiségét elsősorban a tejtermelés fokozására kívánja fordítani. A burgonyaellátás nehézségeinek áthidalására elrendelte az igénybevételt.

A súlyos zsirhelyzet megoldása érdekében rendezte el a magárcélú sertésvágások és a közfogyasztásra szánt vágások zsirbeszolgáltatási kötelezettségét. A fővárosban és környékén bevezeti a zsirváltójegy rendszert is, amellyel havonta Budapest 10 vagon zsirt takarít meg. Megszervezi az országos sertésbizletlást, ezt a célt szolgálja a szüldőáraknak a való élethez igazodó újbóli megállapítása. Minden körülmények között gondoskodik a tenyészsértések és malacok takarmányellátásáról. A baromfi-fizirokat, ételaját, olvasztott vaját és szalonnát bekapcsolják a zsirellátás egészébe.

A ruházatkérdésekkel kapcsolatban közölte a miniszter, hogy a honvédségtől kapott bakan-csokot a polgári ellátás céljaira használja fel. Erdélynek külön akció keretében juttat cipőt. A cipőjuttatás során az országban összesen mintegy 300,000 pár lábbelit osztanak szét. A mezőgazdasági és ipari munkásság és a kiszolgáltatott polgárság legszükségesebb téli és háztartási ruha-, illetve fehérműszükségletének kielégítésére népruházati akciókat kíván bevezetni. A meglévő jelentős anyag szétosztását a Hangya szervein keresztül végzetteti.

Győrffy-Bengyel Sándor ezután hangoztatta, hogy az árszabályozás legfőbb feladata a mezőgazdasági és ipari ágak egymáshoz való észszerű viszonyának kialakítása. Az egységesen kialakított mezőgazdasági és ipari árszintet minden erővel tartani kívánja, hogy az árspekulációnak véget vessen. Beszédének végén hangoztatta, hogy a háborús áru- és anyaggazdálkodással minden hadviselő államnak egyformán meg kell küzdenie.

A XVII. Nemzetközi Baromfiállítást Budapesten.

Eddig még egyetlen esztendőben sem tapasztalt széles keretek között nyílt meg november 26-án a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének rendezésében a XVII. nemzetközi baromfi-, galamb- és házinyúlkiállítás az országos tenyész- és haszonállatvásártélepen. A nagyarányú fejlődést beszédesen igazolja, hogy míg az elmúlt esztendőben a kiállításon bemutatott baromfiak létszáma mintegy 1700 darab volt, addig az idén kerekén 3000 állatot hoztak fel a tenyésztők.

A kiállítás a magyar tyúkfajták további erőteljes előretörését mutatja. Különösen ki kell emelni a fehér magyar-tyúkok csoportját, sok jóminőségű állattal. De kedvező képet nyújt különösen a kiegyenlítettesség javulása tekintetében a kendermagos és a sárga magyarfajta csoport is. A magyarfajták mellett szép számban szerepelnek a Magyarországon legjobban bevált kultúrfajták. Így elsősorban a vörös izlandi fajta, amelynek a hazai viszonyok között legmegfelelőbb gazdasági típusának kialakulása már valóban kedvező képet nyújt. Emellett igen szép számban és jó minőségben vannak képviselve még plimothok, leghornok és wyandotteok is. A magyar tenyésztő-társadalom ószinte örömmel üdvözölte a most már valóban nagyszámú és sok esetben kiváló tenyészanyaggal szereplő visszacsatolt területek tenyésztőit.

A kacskák csoportjában különösen erősen van képviselve a pekingi-fajta, amely még a hazai viszonyok között tisztavérben tenyésztve is egyike a legkiválóbban bevált külföldi kultúrfajtáknak. A ludak csoportjában a nemesített magyar lúdnak igen kiváló példányait láthatjuk a kiállításon. Ugyancsak szép példányokat látunk az emdeni ludak csoportjában is. A pulykák csoportja ugyancsak kizárólag a bronz-pulykákra korlátozódott. A fehér mexikói-fajta ezzel szemben háttérbe szorult.

Igen színes képet nyújt a galambkiállítás, amelyen különösen nagyszámú szerepelnek a felvidéki és erdélyi tenyésztők. A legnagyobb fejlődést ezidén a nyúlkiállításról lehet tapasztalni. A kiváló példányokkal felvonuló húsnyúltenyésztők mellett 753 angolnyúl került bemutatásra. A nagyszámú kiváló állat beszédesen igazolja azt a szűleskörű tenyésztő munkát, amely ennek a fajtának magyararányú felkarolása során megindult. Bár meg kell állapítani, hogy az árak ebben a fajtacsoportban sok esetben már túlzott magasságot értek el és bizonyos mértékben a spekuláció jeleit mutatják. A megokolatlanul magas árak ugyanis nem szolgálhatják hasznosan országos viszonylatban a tenyészés érdekeit. Külön állandó kiállítási csarnokban helyezték el azokat a vörös izlandi tyúkokat és angolnyulakat, amelyeket Németországból hoztak be a hazai anyag vérfelújítására. Ezek az angolnyulak december 1-én árverésre kerülnek.

A főcsarnokban rendezte be kiállítását a Kereskedelmi Hivatal, amely különösen a libatenyésztés fontosságát domborítja ki. Mellette a Hangya Szövetkezet mutatott be igen célszerű típusú keltetőgépeket és minta-órákat.

A tanulságos és szép fejlődést mutató kiállítás sok fáradságot és körültekintést igénylő munkáját Kovács Imre ügyvezető-igazgató és Keszegh László, valamint Koos Tibor dr. egyesületi titkárok irányítása mellett a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete végezte. A kiállítás, amelynek látogatottsága máris igen szépen alakult és amely nemcsak a szakemberek, hanem a laikus közönség számára is igen sok érdekes látványt nyújt, december 1-ig lesz nyitva.

H. A.

Március 21—29. napjain lesz az országos mezőgazdasági kiállítás.

Az OMGE kiállításrendező bizottsága legutóbb tartott gyűlésén elhatározta, hogy jövő évben március 21—29. napjain rendezi meg a tenyészállatvásárral kapcsolatos országos mezőgazdasági kiállítást, amely az ötvenedik lesz az egyesület által rendezett tenyészállatvásárok sorában.

„KÖZTELEK” TÁRSASVACSORA. Az idei gazdanapok alkalmából szokásos „Köztelek” társasvacsoránkat december 13-án (szombaton) este 9 órakor tartjuk a Dunapalota-szálló éttermében. Nagyon örvendénk, ha ez alkalomból az OMGE tagjai és a „Köztelek” olvasói minél nagyobb számban felkeresnek asztalunkat. Az étkezés étrend szerint; érkezés és távozás kötetlen.

„KÖZTELEK” SZERKESZTŐSÉGE.

Az Állandó Felülbíró Tanács elnökségének kinevezése. A m. kir. földművelésügyi miniszter a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. törvény cikk végrehajtása tárgyában kiadott 38.286.1896. F. M. számú rendelet 16. §-a alapján szerveztet Állandó Felülbíró Tanács elnökévé — a tanács megbízásának 1942. évi december 31-éig terjedő időtartamára — Kelecsényi Miklós dr. miniszteri tanácsost nevezte ki, a tanács titkárává Pekomándy Gyula dr. miniszteri segédtitkárt, jegyzőjévé pedig Zaránd Mihály miniszteri segédtitkárt jelölte ki. Kinevezés a m. kir. erdőmérnöki karban. A m. kir. földművelésügyi miniszter Hibbey Albert okleveles erdőmérnököt a m. kir. erdőmérnökök személyzeti létszámába ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökgyakornokká nevezte ki.

Széchenyi Gazda- és Szövetkezeti Nap Kaposvárott. A „Falú” Magyar Gazda és Földműves Szövetség november 23-án Kaposvárott rendezte a harmadik „Széchenyi Gazda- és Szövetkezeti Nap”-ot, amelyen a vármegye előkelőségei Széchenyi Endre gróf főispánnal és Kaposváry György dr. polgármesterrel az élükön nagyszámúban jelentek meg. A Vármegyei Gazdasági Egyesület, a Mezőgazdasági Kamara és az agrárszövetkezetek kiküldöttein és a természet zsűfőlétség megöltő gazdaközönségén kívül a kaposvári téli gazdasági iskola növendékei is megjelentek az ünnepségen. Mayer János v. földművelésügyi miniszter hódoló szavakkal emlékezett meg a Főméltóságú Úr budapesti bevonulásának 22. évfordulójáról; szeretettel és büszkeséggel szölt honvédeinkről, majd Széchenyi István gróf, a legnagyobb magyar tanítását méltatta. Krudy Ferenc országgyűlési képviselő, a Falu-Gazdaszövetség ügyvezető-elnöke „A gazdaszövetkezet mai feladatai” című előadásában a mennyiségi termelés fokozására, a minőségi termelésre való törekvése és egységes termények előállítására buzdította a gazdákat. Jankovich-Bésán József gróf hozzászólása után Szekeres László dr. ügyvezető-igazgató, gazdasági főtanácsos tartott előadást a belső honvédelem kérdéseiről.

A római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet legújabb jelentése az idei termésről. A római Mezőgazdasági Intézet októberi jelentése a következő jelentést adta ki az idei termésről: Bulgáriában szeptember elején befejezték az aratási munkálatokat. A kukoricatermés igen jó kilátásokkal bíztal. Szeptember elején a rizsnövény az érés időszakába jutott és jó rizstermésre volt kilátás. A burgonyatermés kilátásai szintén kecsesgtők. Dániában a legutóbbi becslések szerint a kétszeres vetésterülete 320,000 hektár; tavaly ugyanennyi, az előző öt év átlagában 315,000 ha volt. A burgonya vetésterülete 73,000 ha; tavaly 63,500, az előző öt év átlagában 76,000 ha volt. Finnországban a kétszeres vetésterületének becslése 8500 ha; a tavalyi 9800 ha volt. A termés becslése 108,000 q a tavalyi 126,500 q-val szemben. A burgonya vetésterületének becslése 78,000 ha (tavaly 80,700 hektár), a termésbecslés 10,410,000 q (tavaly 14,630,000). A franciaországi sajtóban közöltet nem hivatalos híradás szerint a búzatermés jó közepes. Romániában szeptember második felében az időjárás hűvös és esős volt, a mezei munkákat

azért serényen folytatták a munkáskéz és igazállat szűke általi megvont keretben. Szeptember végén az őszi gaborák vetése országsszerte folyt. Október derekán a vetési munkálatok be voltak fejezve és az általános mezőgazdasági helyzet jobb volt, mint tavaly ugyanebben az időben. Szeptember második felében hektáronként országos átlagban 12-3 q-ra lehetett becsülni a kukoricatermést. A románjai összes kukoricatermést 46 millió q-ra becsülik. Tekintve a rizstermés terén 1941-ben elért kedvező eredményt, a kormány erélyes propagandát fejt ki avégből, hogy 1942-ben a rizstermést tovább fejlessék. Szlovákiában a kukorica vetésterületének becslése 32,200 ha (tavaly 33,000, 1939-ben 31,000 ha) a burgonyaterület 181,000 ha (tavaly 185,000, 1939-ben 167,100 ha). Spanyolországban a burgonya vetésterületét az idén rendkívül nagymértékben növelték és a termés messze meghaladja az átlagot. Angliában az üzleti sajtó híradása szerint a burgonyaterület az idén kb. 400,000 ha (tavaly 325,000, 1939-ben 284,000 ha). Argentínában szeptemberben a búzavetések Santa-Fé, Cordoba és Santiago tartományokban fagy és szárazság okozta komoly fagykárokat szenvedtek. de az ország egészét tekintve, a vetések állapotát még mindig elég jónak jelzik. Az 1940/41. évi kukoricatermés harmadik becslése 102,380,000 q; ez az óriási termés a kiválóan kedvező időjárásnak köszönhető, csak 1-3%-kal kisebb a tavalyinál, de 29-7%-kal nagyobb az előző öt év átlagáról. Az 1940/41. évi rizstermést 560,000 q-ra becsülik (1939/40-ben 970,000, a megelőző öt év átlagában 515,000 q). Az USA-ban szeptember utolsó hetében különösen a nyugati államokban szárazság uralkodott, az északnyugati részeken pedig fagyok voltak; a mexikói öböl körül trópusi viharok dúltak, de az ország belsejében az időjárás kedvezett a mezei munkáknak. Az őszi kenyérmagvak vetésével a keleti részeken némileg megkéstek, de különben mindenütt jól halad a munka. A tavaszi búzával (durum) bevetett területet 1,068,000 ha-ra becsülik (1940-ben 1,263,000, az előző öt év átlagában 1,067,000 ha). A termés-becslése 12,108,000 q (tavaly 9,465,000, az előző öt év átlagában 7,319,999 métermázs). Az idei kukoricatermés becslése 666,904,000 q az előző évi 622,121,000 és az előző öt év átlagának megfelelő 590,647,000 q-val szemben. Az októberi jelentés szerint az idei rizstermést 11,825,000 q-ra becsülik (tavaly 10,768,000, az előző öt év átlagában 10,160,000 q). A jelentés a burgonyatermés becslését 101,933,000 q-ban jelöli meg (tavaly 108,244,000, az előző öt év átlagában 100,749,000 q).

A Kárpátaljai Mezőgazdasági Kamara őszi rendes közgyűlését december 2-án délelőtt 1/211 órai kezdettel Ungváron, a kormányzóbiztosi épület tanács-termében (főemelet) tartja. A tárgyszorozat a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Határozatképesség megállapítása, jegyzőkönyvvezető és 2 hitelesítő kijelölése. 3. A kamara zöldmező szakosztálya elnökének megválasztása és a szakosztály nem kemarai tagokkal való kiegészítése. 4. 1941. évi költségvetéssel kapcsolatos hitelátiruházások. 5. A kamarai illetékkules megállapítása 1942. évre. 6. Az 1941. évi költségvetés előterjesztése. 7. A kamarai szabályzatok bemutatása és elfogadása. 8. Választmányi határozatok bejelentése. 9. Személyi ügyek. 10. Egyéb bejelentések. 11. Irítványok. A kamarai gyűlések nyilvánosak, érdeklődőket szívesen látnak.

Tenyészbikabemutató Nyáradszeredán és Marosvásárhelyen. A Marostordavármegyei Állattenyésztő Egyesület december 10-én Nyáradszeredán, 11-én pedig Marosvásárhelyen tenyészbikabemutatót és vásárt rendez. Felhajtásra kerülnek 15 hónapot betöltött magyar tarka és szimmentáli bikák. A bikák vasúton való szállítása 80%-os kedvezménytel történik. A felvezetendő bikákat legkésőbb december 6-áig kell bejelenteni a Marostordavármegyei Állattenyésztő Egyesületnél (Marosvásárhely, Geese Dániel-utca 39.).

Megszervezik a juh- és baromfitenyésztő községeket. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a népies állattenyésztés gyorsabb útmutató és szélesebb körű fejlesztése érdekében a haladni-vágyó állattenyésztő kisgazdákat állattenyésztő községekkben tömörítette és a törzskönyvelés, valamint a termékelőzítés megszervezésével lehetővé tette, hogy a rendszeres állattenyésztő munkába a kisgazdák nagy tömege is bekapcsolódjék. Az állattenyésztő községekknek a szervezés elsősorban a szarvasmarhatenyésztés terén indult meg. A földművelésügyi miniszternek ez a teljesen új kezdeményezése a kisgazdatársadalom részéről olyan nagy érdeklődéssel találkozott, hogy 1941-ben ezeknek az állattenyésztő községekknek a száma már meghaladta az 500-at és kilátás van arra, hogy 1942-ben — különös tekintettel a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló milliárdos törvényjavaslata — ez a keret előreláthatóan 750 községe emelkedik, ami a népies gazdálkodás megszervezése terén európai viszonylatban is kimagasló eredményt jelent. A kisgazdák szarvasmarhaállományának törzsköny-

velése és tejlésellenőrzése mellett a földművelésügyi miniszter nagy súlyt vet a népies sertésenyésztés megszervezésére és rendszeres irányítására is, sőt újabb intézkedések történtek úgynevezett juh- és baromfienyésztő községek megszervezése érdekében is. A népies juh- és baromfienyésztésnek ilyen keretekben való megszervezése már folyamatban van. Tervezték ennek a kezdeményezésnek az egész ország területére való kiterjesztését. Az eddig elért eredmények alapján remélik, hogy 1942-ben a juhnyelésztő községeknek a száma 50-re, a baromfienyésztő községeknek a száma pedig 80-ra emelkedik.

Bernát Gyula cikke a részgazdálkodási rendszer birtokpolitikai jelentőségéről. *Bernát Gyula* egyetemi magántanár a „Kárpátmedence” c. folyóirat legújabb számába cikket írt a részgazdálkodási rendszer birtokpolitikai jelentőségéről. Röviden vázolja azokat a sikereket, amelyeket ez a rendszer a fontosabb nyugati országokban elért. A cikk rámutat arra, hogy a földbirtokok hasznosításának ez a módja a magyar birtokpolitikának is nagy jelentőségű eszköze lehetne. Szerző ezek előrebocsátása után részletes és tüzetes javaslatokat tesz, amelyek alkalmasak arra, hogy a részrendszer az állami birtokpolitika során földhözjuttatott gazdasági és szociális előrelépését szolgálja. A cikknek különös időszerezésű ad az a körülmény, hogy a kormány éppen most készítette el a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslatát.

Bulgária gazdasági megerősödése. A megnövekedett Bulgária az új Európa gazdasági rendjében a balkáni államok között vezető szerephez jutott. Bulgária mezőgazdasági jellegét a területváltozások után is megtartotta. A STUD közlése szerint a régi Bulgária lakosságának 73%-a mezőgazdasági termelésből élt. Az egykori jugoszláv Macedónia, ahol a népesség 78%-a foglalkozott mezőgazdasággal, Bulgária mezőgazdasági jellegét még jobban megerősítette. Macedónia egykori jugoszláv része különösen értékes a bulgár mezőgazdaság szempontjából. Területén az összes gabonaművelés, kertivetermenyek és gyümölcsök megerősödnek. A Vardar-bánságban az összes aurópai gyümölcsfajták, míg a déli részekben néhány déli gyümölcsfajta, mint a füge, mandula, gránátalma, stb. is megtalálhatók. A gyümölcstermelés legfontosabb termékei a szilva, alma és különösen a dió. Kiváló minőségük biztosítja az állandó külföldi keresletet. A gazdasági megerősödés egyik szintén jelentős tényezője a dohánytermelés növekedése. A régi dohánytermő vidékekhez újak járultak: Nyugat-Trácia, az Égei-tenger mellett a Marica és a Struma között Dél- és Kelet-Macedónia, valamint Nyugat-Macedónia (előbb Szerb-Macedónia) vidékei. A görög dohánytermő vidékek bekebelezése és különösen ezek értékes dohányfajtái — amelyek minőségben a bulgár dohányt is megelőzik — megerősítették Bulgária dohánytermelésének jelentőségét. Az úgynevezett keleti dohány évi termése körülbelül 112,000—150,000 tonna, Európa egész dohánytermelésének körülbelül a fele. Eddig Bulgáriára a keleti dohánytermés 26-67%-a, Görögországra 40%-a, Törökországra 33-33%-a esett. A három balkán állam jövő dohánytermése — a területi változások miatt — egészen más képet mutatni. Hivatalos számítás szerint ez a következő alakul: Bulgária 71,750 tonna (51%), Törökország 48,000 tonna (34%), Görögország 15,750 tonna (15%). A keleti dohánykivitel a következő: Bulgária 62,000 tonna, Törökország 35,000 tonna, Görögország 10,900 tonna. Eddig Bulgária mind a dohánytermelés, mind a kivitel tekintetében a harmadik helyen állott, most azonban az első helyet foglalja el.

Külföldi tej- és vajpiaci szemle. Mint a „Marktbericht des Reichsnährstandes” jelenti, *Dánia*ban az abraktermékek hiánya miatt tovább csökken a tejtermelés. *Hollandiában* a kóvér gondasajtok gyártását megszüntették. A hűtőházi vajkészletek olyan nagyok, hogy számítás szerint a szükségletet ki lehet elégíteni. *Svédországban* a tejnek 3%-ra történő kényszerfölösztését rendelték el. Ezzel körülbelül 15%-kal több tejet biztosíthatnak a fogyasztás részére. *Olaszországban* az esőzések után a legelőket kiszáradt, így a tehének téli takarmányozását általában nem kellett megkezdeni. *Görögországban* a tejárakat felemelték. *Romániában* a kedvező időjárás és a jó értékesítési lehetőségek ellenére a tejtermékek piaca tovább romlott. A piac nehézségein azzal szándékoznak könnyíteni, hogy a batyuzást szabaddá tették. (T. Z.)

Az afrikai olasz gyarmatok gazdasági jelentősége. Olaszországnak két nagy kiterjedésű gyarmata van Afrikában: Líbia és Olasz-Keletafrika. Líbia két részre oszlik: Tripolitánia és Kirenaika. Az olasz Keletafrikához tartozik Eritrea, Etiópia és

az Olasz-Szomáliföld. Ezek az olasz gyarmati területek a Statisztikai Tudósító adatai szerint összesen 3.484.870 négyzetkilométer kiterjedésűek, Afrika egész területének 11,5%-át teszik ki, míg a lakosok száma 11.823.000 fő, afrika összes népességének 7,5%-a. Tripolitánia és Kirenaika valamikor török birtok volt. 1912 óta azonban Líbia néven olasz gyarmat. Összlakossága 1937-ben 751.089 fő volt, területe 759.540 négyzetkilométer. Líbia lakosságának 73-3 százaléka őstermelő. A líbiai mezőgazdasági termelés kizárólag a Földközi-tenger partvidékén, a gyarmati terület északi részén honosult meg. Ez a termékeny rész négy főrésze oszlik: 1. A tengerparti oázisok vidéke. Itt főleg a datolya, az olajfa és a narancs. 2. A steppe vidék, itt főleg gabonát termelnek. Az olasz gyarmatosító politika főként ezen a területen iparkodott minél nagyobb eredményeket elérni, hogy az anyaország gabonellátását függetleníthesse a délamerikai búzabehozataltól. 3. Az erdőségek vidéke. E körzert úgynevezett jellemfái az akác, a nyárfa és a fenyő. 4. A hegyvidék. Itt jelentős szőlő- és gyümölcsültvényeket létesítettek. Líbiában mintegy 2-5 millióra becsülik a datolyapálmák számát. Líbia legfőbb kiviteli cikkei: a gabona, a gyümölcs, a szilva, a tonhal, a bőr és a gyapjú. Igen jelentős Líbia dohányfeldolgozó ipara is. Olasz-Keletafrika éklike a hajdani Abesszínia. Jelenleg Olasz-Keletafrika néven Abesszínia (Etiópia), Eritrea és Olasz-Szomáliföldet értik. Olasz-Keletafrika területén 1937-ben mintegy 11.072.145 ember élt, összesen 1.725.330 négyzetkilométernyi területen. Etiópia 9-5 millió főnyi lakosa csaknem teljes számban mezőgazdasági termeléssel foglalkozik. Fő mezőgazdasági terményei: a gyapot, a cukornád, a datolyapálmák, a kávé és a gyümölcsök. Fő kiviteli cikkei: a bőr, a rizs és a kávé. Eritrea felföldi részén állattenyésztő nomád lakosság él, míg a tropikus éghajlatú alföldön mezőgazdasági termelés folyik. Az Olasz-Szomáliföld lakosai délen földműveléssel, az északi részen pedig állattenyésztéssel foglalkoznak. Olaszország afrikai gyarmatai, terményeik révén, gazdasági szempontból nagy fontosságúak.

A mezőhegyesi állami méneshől 43 lovat értékesítenek. A mezőhegyesi állami méneshől 43 lovat december 7-án 10 órai kezdettel Mezőhegyesen, a méneparancsnokság árverező helyiségében nyilvános árverésen értékesítenek. Az árverésre kerülő lovak között van több fias, vemhes, fedezettett tenyészkanca, másfél-, két- és fél éves tenyészkanca, másfél-, két- és fél éves herélt csikó, több korca és herélt ló. A tenyészkancaikat csak azok vásárolhatják meg, akik a területileg illetékes mentelep-parancsnokság által kiállított bizonyítvánnyal igazolják, hogy gazdálkodnak és lötenyésztéssel foglalkoznak. A méneparancsnokság a tenyészkancaikat vasúton való elszállításához 80 százalékos kedvezményre jogosító tenyészigazolványt állít ki. Az árverési feltételeket a mezőhegyesi méneparancsnokság kívánságára postán is megküldi.

A magyaróvári M. Kir. Gazdasági Akadémia gazdasági egylete folyó hó 19-én tartotta az új tanévben első nyilvános szűkgyűlést, s azt Széchenyi-emlékezések szentelte. Az ünnepi gyűlésen jelen voltak: *Groffits Gábor* akadémiai igazgató, felsőházi tag, a tanári kar csoknya teljes számban, *Sattler János dr.* polgármester, *Pintér Gyula* prépostplébános, *Vildghy Károly* tanácselnök és az ifjúság teljes számban. *Vitéz Nagy Antal* ifj. elnök lelkes szavai és üdvözlő megnyitóját követően *Turula Sándor* I. éves hallgató és *Nadas Róbert* I. éves hallgató tartottak felolvasást, előbbi „Széchenyi agrarpolitikájáról”, utóbbi „Széchenyi és Magyaróvár” címmel. Végül *Varga Sándor* I. éves hallgató alkalmi közleményt szavalt. Az előadók az ifj. elnök mondott köszönetet, majd a gyűlést bezárta.

Gazdasági állás- és munkaközvetítés. A M. Kir. Országos Gazdasági Munka-közvetítő Hivatal nyilvántartása szerint a következők kerültek elhelyezkedésre: *Bacs-Bonyi vármegye:* Spányik Ferenc (Nagyszálló) gazdasági ispan 5 évi gozd i, 18 évi ispani gyakorlattal, kitérő bizonyítványokkal ispani állást keres. *Békés vármegye:* Zsák Mihály (Békescsaba, V. ker., Jósika-út 11.) kertészeti és mezőgazdasági gyakorlattal, 16 bizonyítványokkal, gazdaságba, kertészetbe (vezetőnek is) elhelyezkedne. Havi vagy részben ellenében. *Borsod vármegye:* Varga Lajos (Csillgharangod, u. p. Bekecs) ispan, 50 éves, nős, négy gyermeke van, róm. kat. vallású, földműveléssel i végzettséggel, valamint a budafoki szőlészeti és borászati iskolai végzettséggel, ispani, bérsgazdai, kocsisgazdai, magtárosi állást vállal. *Kesz. Emil* (Pécel, Jókai-u. 8.) 55 éves, róm. kat. vallású, a magyar nyelven kívül még csehül és németül beszél, könyvelői, ispani, magtárosi állást vállal. (Ideiglenesen bármilyen munkát vállal.) *Fejér vármegye:* Hegyi István (Érd, Dámjanich-u. 19.) mint erdőőr, mezőőr vagy gazdasági kocsis elhelyezkedne. Járta a szőlőkezelésben is. *Hajdú vármegye:* Márta Károly (Debrecen, Apponyi-u. 35.), 39 éves, nős, négy kiskorú gyermeke van, ref. vallású kovácssegéd, elszegődne nagyobb gazdaságba patkolókovácsnak vagy traktorkezelőnek. *Szatmári József* (Balmazújváros, Bánlák 12-14.) 46 éves, nős, két kiskorú gyermeke van, róm. kat., 50%-os hadirokkant, tűzharcos, elhelyezkedne mint bérsgazda vagy kerülő. Többéves gyakorlattal rendelkezik. *Máros Pál* (cím: Gazdasági Felügyelőség, Debrecen) 41 éves, nős, két kiskorú gyermeke van, gazdasági cselédnek ajánlkozik feleségével együtt. *Hász Sándor* (cím: Gazdasági Felügyelőség, Debrecen) 35 éves erdélyi menekült, nős, egy gyermeke van, gazdasági

cselédnek jelentkezik. *Tóth Mihály* (Debrecen, Halas 2. sz.) 42 éves, négygyermekes gazdasági cseléd, aki most jött haza az orosz harcterről, elhelyezkedne mint bérsgazda gazdasági cseléd, 17 éves fia pedig vagy mint bérsgazda, vagy pedig mint konvenció cseléd. *Komárom vármegye:* Kántor Károly (Ács, Tejcsarnok) képesített vajmester állást keres mint ispan, tehéngazda, kertész, vagy tejlétszemléző. Nős, két gyermeke van. *Gräzer Ferenc* (Szenc, Vásártér 50.) 22 éves, nőtlen, 16 eredménnyel vizsgázott szeszgyárvezető állást keres. *Nógrád vármegye:* Pintér Mihály (Majláthgárdony) 50 éves, róm. kat. vallású négygyermekes családapa, jelenleg Majláth Imre gróf gazd. ságában van alkalmazva, mint számlavezető elhelyezkedést keres. *Pest vármegye:* Gáspár Géza (Budatény, Jókai Mór-út 21.) 51 éves, nős, családos kertész, aki a kertészet minden ágában járta és kitérő bizonyítványokkal rendelkezik, mint kertész elhelyezkedést keres. *Vesz. József* (Bud. pest, XI., Horthy Miklós-út 55., II. ö.) gazdaságban mint kertimunkás leginkább Munkács vagy Ungvár környékén elhelyezkedést keres, főleg ispanhoz is ért. *Szatmár vármegye:* Dávid József (Fehérgyarmat) ötéves gyermek családapá, gazdasági cselédnek, kocsisnak, vagy bármilyen mezőgazdasági munkára jelentkezik. *Vas vármegye:* Molnár András (K. úvár) négy középiskolát végzett és vajmesteri képesítéssel rendelkező vajmester állást keres. *Tancsics György* (Vép, Rákóczi-u. 7.) tejlétszemléző, minőségben való elhelyezkedést keres. *Zala vármegye:* Csörny Lajos (Tófej) gazdasági cseléd, nős, háromgyermekes, bármilyen gazdasági munkát vállal, vagy mint gazdasági cseléd elszegődne, 9, 12 és 14 éves fiai szintén vállalnának munkát a gazdaságban.

Üfásztásra, parkosításra: *Bignonia*, piroslevelű bakk, *Quercus*, *Corvulus colurna*, piroslevelű gesztenye, *Ginkgo-biloba*, *Gomakac*, *Jegenyétölgy*, *Juglans nigra*, *Juharok* (*Acer neg.*, *lók. var.*), *Gömbjuhár* (*Schwedleri*), *Hárs*, *Nyír*, *Pistán*, *Pr. pissardi*, *Trileha* (*Nagyon olesón: akác, kóris, nyár, tölgy*), *Fenyők*, *gyümölcsfák* nagy választékban, *Kolouch fásiskola*, *Szeged*.

IDŐJÁRÁS ÉS ÉGHAJLAT.

Rovatvezető: Réthly Antal dr.

Október időjárása.

Éta: Kult István.

Az április óta tartó hűvös időjárás után az elmúlt október hónap szintén hőmérsékleti hiánnyal zárult. A csapadék mennyisége az ország túlnyomó részén meghaladta az átlagot.

A szeptember utolsó harmadában beköszöntött derült, napfényes, száraz és meleg időjárás a szeptember utolsó napjaiban beállott rövid visszaesés után októberben tovább folytatódott és a hónap első harmadában az évszázhoz képest meleg és száraz időjárás uralkodott. A nappali hőmérséklet ebben az időszakban legtöbb napon az ország túlnyomó részén, sőt 6 napon országszerte 20—24 fokig emelkedett, 4-étől 6-ig pedig nagy területen 1—2 fokkal meghaladta a nyári napot jelentő 25 fokot. 12-ére erős hőszűnyedés lépett fel és egészen 16-ig 15 fok alatt maradt a nappali hőmérséklet, sőt az ország északi és keleti megyéiben 10 fokig sem melegedett fel a levegő, s a hegyvidékeken pedig 4—5 fok körül volt a hőmérséklet legmagasabb értéke. 17-e után rövid időre ismét visszatért az enyhesség és 20-a körül a déli megyékben 20—21 fokot is mértek, de utána ismét hirtelen hűvöse fordult az idő és 23-án a hőmérséklet már csak 5—8 fokig emelkedett. Utána a hónap végéig az ország túlnyomó részén hasonlóan hűvös időjárás uralkodott és inkább csak a keleti megyékben fordult elő egy-két napon 10—12 fokos felmelegedés.

Az éjszakák többnyire az évszázhoz képest hidegek voltak és fagyok ismételtelen léptek. Az első héten a síkvidékeken többnyire az átlagnak megfelelően 8—10 fok körül voltak az éjszakai minimumok, a magassági hegyvidékeken azonban már szórványosan másfél méter magasságban fagypontra alá süllyedt a hőmérséklet. 8-án az éjszakai lehülés mindenteljele fokozódott és az ország nyugati felében legtöbb helyen +2, —4 fokig süllyedt a hőmérséklet, az ország keleti felében pedig legtöbb helyen fagy volt és a fagy erőssége sok helyen a —4 fokot is elérte. Par napos borult és enyhe éjszaka után 13-ától kezdve az északi és keleti megyékben több napon keresztül —2, —4, sőt többfelé —5 fokos fagyok rendszeresen felléptek. 20-a körül ismét 8—10 fokos enyhe-éjszakák voltak. 23-ára azonban ismét csaknem mindenütt +5 fok alá szállott le a hőmérséklet, sőt az Alföldön többfelé ismét fagypontra süllyedt a levegő másfél méter magasságban, a Felvidéken és Kárpátalján pedig —4 fokig terjedő fagy volt. Utána az ország kisebb-nagyobb részén minden éjszaka volt fagy, október 28—30-ig pedig a fagy az egész országra kiterjedt és erőssége a síkvidékeken elérte a —2, —4 fokot, hegyvidékeken pedig —5, —6 fokot mértek.

A talajmenti rétegekben az első héten csak a hegyvidékeken fordult elő fagy, 8-án és 9-én azonban a fagy úgy szorványosan az egész országra kiterjedt és igen sok helyen elérte a —6 fokot. 13—17-éig az ország legtöbb vidékén napirendű voltak a talajmenti fagyok és a fagy a Tiszántúli egyen részén —6, —7 fokig. Erdély és Kárpátalja több vidékén pedig —8, —10 fokig fokozódott. Utána 25-éig csak szórványosan léptek fel talajmenti fagyok, 26-án azonban a fagy erősödött és október utolsó napjaiban az egész országra kiterjedt. Erőssége a síkvidékeken —4, —6, a hegyvidékeken pedig —8, —9 fokot is elérte.

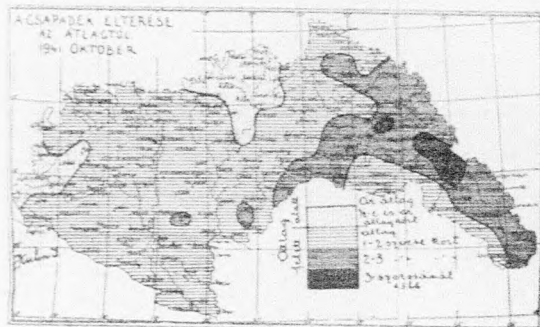
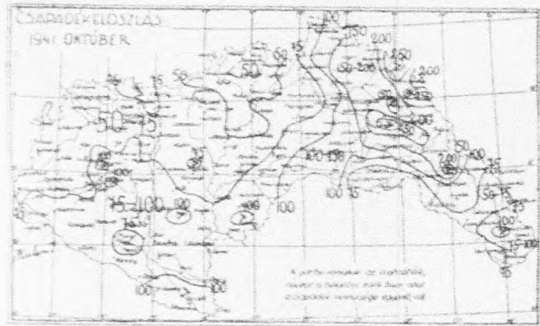
Napsütés a hónap első harmadában bőven volt, a második, de különösen a harmadik harmadában azonban többnyire napokon keresztül egyáltalán ki sem sütött a nap és a napsütéses órák hávi összege alatta maradt a szokásosnak.

A csapadék havi összege az ország túlnyomó részén több volt az átlagnál. Az átlagon alul maradt a csapadék a Dunántúli Vas, Veszprém és Zala megyék egy részén, továbbá a Felvidék keleti felében a Sajó-Hernád vidékétől

Biztosítson a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél.
Magyar agrárintézet. Kartelen kívül.
(Tűz, jég, állat, élet, stb. biztosítás.)

Tiszafüredig terjedő területen, összesen az országnak kb. 7-8%-án. Az országnak többi részén, tehát több mint 90%-án az átlagnál több csapadék hullott. Az ország nagyobb részén az átlagtól az átlag kétszereséig terjedő csapadék esett. Így — az előbb említett vidékektől eltekintve — az egész Dunántúl, az egész Kis-Alföldön, a Felvidék nyugati felében, az Alföld túlnyomó részén és Erdélyben a déli határhoz közel fekvő területeken. Az átlag kétszeresénél is több volt a csapadék az Alföldön egy pár kisebb folton, azonkívül a Tiszántúl keleti részén, Kárpát-síjának több mint a felén és Erdély nagyobb részén. Erdélyben helyenkint az átlag háromszorosánál is több csapadék esett, így pl. Nagybánya és Rutosnya vidékén.

A csapadék abszolút összege a Sajó-Hernád és Tiszafüred vidéke kivételével mindenütt meghaladta az 50 mm-t a Dunántúli és az Alföld déli felében, valamint a Tiszántúl keleti részén 75-100 mm között, helyenkint 100 mm fölé volt a csapadék. A Tiszántúl keleti határszélén, Kárpátalja legnagyobb és Erdély nagyobb részén 100 mm-en felüli csapadék hullott, Kárpátalja jelentékeny részén és Erdély északi részén pedig sok helyen 150, sőt helyenkint 200 mm-nél is több esett. Máramaros megye több helyén 250 mm-nél is több volt az október havi csapadék, a Tercs völgyében pedig a 300 mm-t is megközelítette.

A csapadék időbeli megoszlása a következőképpen alakult: október első harmada száraz volt. Október elsején volt ugyan az ország több vidékén 1-2 mm-es eső, utána azonban 7 teljesen száraz nap következett. 9-én esős időszak kezdődött és egészen a hónap végéig mindennap volt az ország kisebb-nagyobb részén eső. Ezek közül 11 az országnak több mint 1/3 részére kiterjedt (9., 10., 11., 12., 18., 19., 21., 24., 25., 30. és 31.) és köztük több országos volt, 3 napon pedig az országnak több mint fele kapott csapadékot (17., 23., 29.).

A csapadék túlnyomó része eső alakjában hullott le, Erdély és Kárpátalja különböző részeiről több ízben jelentettek havazásokat és a magasabb hegyek hótakarót kaptak, a völgyekben azonban még nem volt összefüggő hótakaró. A hónap folyamán 5 napon jelentettek az ország különböző vidékeiről 30 mm-t meghaladó heves záport, ezek közül azonban csak a 11-é és a 19-é terjeszkedett ki nagyobb területre. Különösen a 11-i országos eső alkalmával voltak a Felvidéken kívül valamennyi országrészen igen kiadós, 30-40, helyenkint 50-60 mm-t is meghaladó felhőszakadások. Kárpátalja több vidékén a 24 óra alatt leesett esőmennyiség a 70 mm-t is meghaladta. Zivatar és jégeső csak egészen szórványosan jelentkezett.

A mezőgazdaság szempontjából október hónap időjárása, a megelőző hónapokhoz hasonlóan, az ország különböző vidékein igen eltérő volt. A Dunántúli és az Alföld legtöbb vidékén a hosszantartó szárazság után nagyon kívánatos volt a kiadós eső, helyenkint azonban, főleg a hónapok óta felbőg csapadékú keleti megyékben az igen sok és a gyakori esőzés akadályozta az amúgy is igen megkésett őszi betakarítási, tájfelőkészítési és vetési munkákat. Az április óta tartó átlagon aluli hőmérséklet után a szeptember végi és október eleji meleg és napfényes időjárás sokat segített az érésükben igen megkésett káposzkon és egyéb növényeken, de a fél esztendő óta tartó hőmérsékleti hiány érést késleltető hatását már helyrehozni nem tudta. A hónap második harmadában beköszöntött hűvösebb időjárás a beérésre már nem volt kedvező. A hónap közepi és utolsó harmadában ismételt fellépett fagyok a be nem érett sárga borsó, a kerti veteményekben, különösen a káposzkon és a kerti veteményekben jelentékeny károkat okozhattak.

Az októberi csapadékeloszlást a közölt térképek tüntetik fel. Az első a csapadék havi összegének eloszlását, a másik az összegeknek az átlagtól való eltérést szemlélteti.

Konkoly Thege Sándor
OMGE főtitkárnak
„Németországi állattenyésztési tapasztalatok“

Címével a „Köztelek“ lapban közölt tanulmánya füzet alakjában megjelent.

Megrendelhető: a „Patria“ könyvkereskedésében. Ár: 1,- P

NYILTTÉR.

(E rovatban foglalkéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

BIRTOKOT

ezer holdig, csakis belterjesen kezelt prima földet, vasút, országút mellett, fővárostól nem messze keres nyugdíjalap. Esetleg pesti bérháza is átcsereéli. Ajánlatokat „Kézpénz 695“ jellegre a kiadóhivatalba.

Gazdasági felszerelés önkéntes árverése

december hó 15-én 8 órakor.

L. 45 Case hosszengeres traktor, Gem-traktor, 10 atm. túlhevítős 12-es Wolf-lokomobil, cséplőgépek, Petkus-szelektor, Asványi szárítépő, áramfejlesztő-telep akkumulátorral, légabroncos 50 mázsás kocsi, 45 szekér, valamint nagyszámú egyéb felszerelési tárgy és anyag.

Felsőági Gazdaság, Simaság.

Tel.: Sajtoskál 5, u. p.: Sajtoskál, Sopron m. Érdeklődőknek szívesen küldünk katalógust kikiáltási árakkal.

A Szombathelyről 5-55-kor, Sopronból 5-20-kor induló vonatokhoz Tormáspuszta állomásra kocsit küldünk.

Mezőgazdasági és állatorvosi előadások.

A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1940. évi Soproni Nyári Egyetem tanfolyamán.

Szerkesztette: **Dr. Kövessi Ferenc** egy. ny. r. tanár. **Ára 12 P.**

Kapható a „Patria“ nyomda könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25. szám. Az összeg előzetes beklüldése mellett portómentes szállítást, utánvétel esetén a portót felszámítjuk.

Újdonadgi

A házi nyúl tenyésztése és egészségügye

A házi nyulak betegségei

Írta: **Dr. Fekete László** állatorvos

Az angorára, valamint hús- és prémnyulakra vonatkozó legújabb tapasztalatok alapján teljesen átdolgozott és bővített II. kiadás, 38 képpel

Ára: 450 P

Megrendelhető: a „Patria“ nyomda könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-út 25.

Az összeg előzetes beklüldése mellett portómentes szállítást, utánvétel esetén a portóköltséget a rendelő fizeti.

Most jelent meg!

Meghívó

a Haszonbérbeadó Földtulajdonosok Országos Egyesületének f. évi december hó 13-án, déli 1/21 órakor az Országos Mezőgazdasági Kamara (Budapest, V., Szabadság-tér 10. szám.) tanácstermében tartandó

1941. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Alelnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyvvezető és két jegyzőkönyv-hitelesítő kijelölése.
3. Számvizsgálóbizottság jelentése.
4. A zárószámadás előterjesztése.
5. Az 1941. évi költségvetés előterjesztése.
6. Az egyesület múlt évi tevékenysége.
7. Esetleges indítványok.

Budapest, 1941. évi november 28.

báró Radvánszky Albert s. k. alelnök.

Elsőrangú budapesti iparvállalat kb. 1.00 sertés bérhízlalására

keres egy vagy több nagyobb gazdaságot.

A süldők és a takarmány

megszerzéséről a gazdaságoknak kell gondoskodniuk, míg a vásárlási engedélyeket az iparvállalat szerzi meg. Ajánlatokat „iparvállalati bérhízlalást 697“ jellegre kérünk a kiadóhivatalba.

TŐZSDE és KERESKEDELEM.

A gabonapiac helyzete.

Az árutőzsde kenyérmagpiacán november utolsó hetében is szünetelt a forgalom. E hó végén jár le a póthelyettesítés szab- és köleskészíték felajánlásával kapcsolatosan, amikor még az atvevő „Hombár“-bizományosok a legmagasabb termelői egységáron veszik át a tetteket. Ez — mint ismeretes — a szokványminőségű zabnapi esomópontri állomások szerint 25-50—26-50, az elsőrendű takarmány-árpánál ugyancsak esomópontri változással 24—24-50 és mindenfajta szokványminőségű kölesnél Budapest, Békéscsaba és Debrecen állomások szerint 31-40—32-40 pengő között változik. December 1-től kezdve az esetleges készletellenőrzések alkalmával található és fel nem ajánlott terményfélékért csak 10%-kal alacsonyabb árakat térítenek, de ezenkívül még a büntető rendelkezések alkalmazására is sor kerülhet a bejelentési mulasztást elkövető árutulajdonosokkal szemben. Az eddig beérkezett jelentések szerint tekintélyes mennyiséget tesz ki az a terménytétel, amelyet a héten a gazdák a közellátás céljára a „Hombár“-bizományosok útján felajánlottak.

December 1-én egyébként számos terménycikk átvételi ára az árellenőrzés országos kormánybizottságának vonatkozó rendelete alapján, ha nem is nagyobb mértékben, de emelkedik. A novemberi és a decemberben bekövetkező árváltozások a következők:

	November	December
Kukorica (csöves)	14-60	15-30
Kukorica (morsólt)	19-70	20-40
Kop szarva (rostált)	32-60	32-80
Hajdina (szokvány)	36-20	36-40
Bab (szokvány és gyöngy)	55-40	55-60
Bab (hosszú, lapos)	60-40	60-60
Bab (fűrj, színes)	60-40	60-60
Bab (törka, vegyes)	52-40	52-60
Borsó (Viktória)	53-40	53-60
Borsó (expressz)	45-40	45-60
Lenese (kisszemű)	50-40	50-60
Lenese (közép)	60-40	60-60
Lenese (nagysemű)	70-40	70-60
Lenese (erdélyi)	70-40	70-60
Mak (uradalmi)	152—	153—
Mustármag (fehér)	162—	163—
Mustármag (barna)	162—	163—
Köménymag	384—	386—
Koriándermag	82—	83—
Dió	182-50	186-50

A búvelgyespiac egyetlen eseménye a héten a babforgalom élénkítése volt. Fehér- és gyöngybabból a termelői kínálat mind az egyes dunai állomásokról, mind a Kis-Alföld vidékéről megjavult. Miatán állandó kereslet mutatkozik, különösen a jóminőségű iránt, minden tétel könnyen elhelyezhető. Hasonló a helyzet a fűrjben is, azaz a költségséggel, hogy ebben a fajtában az idej terméskényegesen gyengébben sikerült és ennek következtében a készárfelajánlás mind gömbölyű, mind hosszú áruban igen megrakult. Ami kevés fűrjűb az utóbbi időben szokványminőségben piacra került, az dunántúli és abaúji, valamint zempléni állomásokról származott. Megindult a forgalom egyébként lóbabban is, amelynek legmagasabb termelői árat — mint erről már beszámoltunk — az árellenőrzés országos kormánybizottsága q-kint feladóállomásokon 50— pengőben állapította meg. Az idej terméskényegesen a fajtában kielégítő és hozam szempontjából egyes országrészekben valamivel jobban sikerült, mint a múlt esztendőben. A kínálat itt is elsősorban a Dunántúlról volt a legelőkelőbb. Borsóban a helyzet nem változott. Igen kis tételben került a piacra mind a Viktória, mind az expressz-áru. A leneseforgalom a gyengén sikerült terméskényegesen a fajtában is csökkenő.

Az egyéb termények piacán is megseppant a forgalom november második felében. A csapadékos időjárás miatt megakadt a kínálat a békés—esznad—esznadri cirokmagból és mindössze csak néhány kocsiakományt ajánlottak fel a héten azonnali szállításra szokványminőségű áruból. Némi kínálat volt nedves és dohos cirokmagból, amelyet a hivatalosan megállapított egységárral szemben néhány pengővel olcsóbban kötöttek le. Csillagfűrjben a nyírségi lapos áru lassan piacra kerül. Az idej átlagosan megkésett ennek a terménycikknek értékesítési ideje és a csapadékos időjárás következtében aránylag sok a nedves áru. Megseppant a kínálat a sárga- és kékvirágú csillagfűrjben is, főlős készletek hiányában.

A nemzetközi gabonapiacra jól tartott irányzat mellett lényegesebb árváltozás a tengerentúli terménytőzsdéken nem következett be. Chicagóban a búza decemberre 112 májusra 118, júliusra 119, a kukorica májusra 79, júliusra 81, a rozs decemberre 62, májusra 69, júliusra 71, zab decemberre 48, májusra 52 és júliusra 51-5 cent volt buslenkint. A winnipeg-i gabonahatárídós piacon a búzát decemberre 74, májusra 78 és júliusra 79 centtel kötötték New-Yorkban a Northern Manitoban 91, a Redwinter 131, a Hardwinter búza 134, a kukorica 84, a Western rozs 86 és a takarmányárpa 71 cent.

Állatpiaci szemle.

A folyó hó 27-én megtartott ferencvárosi szarvasmarha-vásáron...

A szarvasmarhakivitelt feltételei változatlanok. Külföldre...

A folyó hó 27-én megtartott ferencvárosi sertésvásáron...

Az élőjuh-kivitel feltételei változatlanok. Belföldön...

A Kereskedelmi Hivatal piaci helyzetjelentése

(1941 november 27.)

Baromfi. A vidéki piacokra az előbaromfi felhozatala...

Tojás. A vidéki piacokra a friss tojás felhozatala...

Vad. November hó 1-vel megkezdődött a nyúl, szarvas-...

Termény- és takarményfélék.

Gabonaművek. (A Budapesti Áru- és Értéktörzsde hivatalos árjegyzése.)...

Különböző termények és vetőmagvak. (A Budapesti Áru- és Értéktörzsde hivatalos árjegyzése.)...

96%-os, szőszös 115.—, pannon 50.—, tavaszi (budapesti paritásban) 40.—...

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeinek magosztályának jelentése.)...

Burgonya. Az árelenőrzés országos kormánybiztosának rendelete szerint...

Budapesti takarmányvásár. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.)...

Budapesti préselttakarmány- és szalmaárak. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.)...

Állatok és állati termékek.

Budapesti vágómarhavásár. (Budapest székesfővárosi állatvadászok és köztulajdonosok igazgatóságának jelentése.)...

Tenyészmárhák és jármosörök. (A Magyar Mezőgazdák Állatkereskedő R.-T. jelentése.)...

Budapesti sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezei Sertéstelepeinek jelentése.)...

Juhgomolya. Az OMTK a kizárólag teljes juhtejből készített, teljesen zsíros, elsőröndű, legálább egyhetes, szikkadt juhgomolyáért...

Tej és tejtermékek. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.)...

Baromfi és tojás. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.)...

2:80-3:50, libamáj, kicsinyben, nagy 8-14-14-14, kicsi 5-10-10-10, pulyka, hizott, tojás 2:20-3-3-3, kakas 1:60-2:40...

Budapesti halpiac. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.)...

Budapesti vadpiac. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.)...

Különlétek.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.)...

Egyéb mezőgazdasági termények és termékek. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.)...

Borpiac. (A Magyar Szőlősgazdák Országos Borértékesítő Szövetkezetének jelentése.)...

Gyümölcspálinka. A gyümölcspálinka piaca a forgalom e héten is kisebb tételre szorítkozott...

Országos állatvásárok. (1941 december 3-8-ig.) Nem egyszer megtörténik, hogy valamely vásárt különféle okok miatt nem tartják meg...

BELVÁROSI PENSIO. Tulajd.: dr. Márty E.-né, Budapest, IV., Veres Pálné-utca 10. telefonszámok: 383-565.

Dió- és nyárfarönköt magas áron veszünk, szőlőkarót, talpát, bognárfát, tűzifát előnyös áron szállítunk. Löwy Sándor és Izsóf fatermelők Budapest, V., Szent István-körút 15. sz. telefon: 118-317.

Fejősteheneket,

beállítani való tinókat, ökröket, igásökröket szállítok, szarvasmarha-exportot vállalom.

Sok évi gyakorlat, megbízhatóság

Mint budapesti állatbizományos, vállalom a vágó szarvasmarha, borjú, juh bizományi értékesítését

Vágóállat feladási cím:

vitéz BARADLAI ORBÁN

Budapest-Ferencváros vágóállatvásár. Irodacím: Budapest, Budafoki-út 48. sz. Telefon: 258-512

Most jelent meg!

A gabona- és örleménygazdálkodással kapcsolatos jogszabályok, 1941-1942.

Az érvényben lévő rendelkezések szövege, magyarázó jegyzetek és kalkulációk. Utmutató a közellátási hatóságok, a garda és a bérő, a malom és a sütőiparos, a gabonakereskedő és a lisztkereskedő részére.

Ita: Dr. Székács Miklós Ára 8 pengő.

Kapható: a „Patria” könyvkereskedésében, Budapest, IX., CSENGÉ utca 25.

ELADÓ BIRTOKOK:

Tiszaújlaknál 552 és 150 k. h. — Abádszalónál 970 m. h. — Bánffyhunyadnál 680 k. h. — Losoncnál 800 m. h. — Pásztónál 600 m. h. — Dévaványánál 500 és 100 k. h. — Ungvárnál 630 m. h. — Zalában 400 k. h. — Balatonkenesénél 570 k. h. — Devecsernél 350 m. h. — Körmenénel 200 m. h. — Keeskenénel 270 k. h. — Esztergomonál 148 k. h. — Aszódnál 120 k. h. — Mátészalkánál 100 és 50 m. h. — Tapolcánál 120 k. h. — Kisújszállásnál 258, 90, 60, 50 m. h. — Ócsán 55 m. h. — Sárbogárdnál 50 k. h. — Enyingnél 50 k. h. stb.

BÉRELET:

Fehérgyarmatonál 1000 k. h. szeszgyárral. — Tornaalján 700 m. h. — Ungvárnál 630 k. h. — Nagyváradnál 400 k. h. — Mezőtúrnánál 450 m. h. — Sárbogárdnál 120 m. h. Keresek ügyfeleim részére birtokot, béreletet minden nagyságban.

CSÁSZÁR FERENC ingatlanforgalmi irodája, Budapest, VII., Károly-körút 15. Telefon: 222-671

Berkshire

1941. február havi

tenyészkánok eladók

báró Herzog örökösök uradalma, Kéthalom. 682

Cornwall

1941. január és február havi

tenyészkánok eladók

báró Herzog örökösök uradalma, Kéthalom. 683

Közismert lesz cége, ha lapunkban hirdet!

Meghívó.

A Dunamenti Kertgazdaság Részvénytársaság 1941. évi december hó 10. napján délelőtt 10 órakor hivatali helyiségében (Budapest, IX., Kincses-utca 3.) tartandó

rendkívüli közgyűlésére,

melynek tárgysorozata a következő:

1. Az igazgatóság jelentése és javaslata a budapesti kir. törvényszék, mint cégbíróóság Cg. 16,582/48. sz. végzése folytán:

a) az 1938. évi mérleg-, veszteség-, nyereségszámla megállapítása, valamint az igazgatóság és felügyelőbizottságnak adandó felmentvény tárgyában;

b) az 1939. évi mérleg-, veszteség-, nyereségszámla megállapítása, valamint az igazgatóság és felügyelőbizottságnak adandó felmentvény tárgyában;

c) az 1940. évi mérleg-, veszteség-, nyereségszámla megállapítása, valamint az igazgatóság és felügyelőbizottságnak adandó felmentvény tárgyában.

2. Az igazgatóság javaslata az 1941. évi október hó 15-én tartott rendkívüli közgyűlésen az alaptörvény módosítására vonatkozóan hozott határozat hatályon kívül helyezése tárgyában.

3. Az igazgatóság javaslata az alapszabályok 4. és 8. §-ának módosítása tárgyában.

4. Esetleges indítványok.

Budapest, 1941 november hó.

Az igazgatóság.

Mérlegszámla 1938 december 31-én. Vagyon: Ingatlan 260,017-57 P, épületek 38,644-21 P, holtfelszerelés 28,979-— P, 1937. évi veszteségáthozat 43,628-24 P, 1938. évi veszteség 9,412-44 P, veszteségegyenleg 53,040-68 P. Összesen 380,681-46 P. — **Teher:** Részvénytörke 120,000-— P, beruházási hozzájárulás 9,356-10 P, Földhitelintézet 60,000-— P, folyószámla 189,325-36 P, fel nem vett osztalék 2,000-— P. Összesen 380,781-46 P.

Eredmény számla 1938 december 31-én. Tartozik: Költség-számla 4,255-98 P, kamatszám 2,531-60 P, adószámla 2,257-56 P, beruházási hozzájárulás-számla 9,949-— P, 1937. évi veszteségáthozat 43,628-24 P. Összesen 62,622-38 P. — **Követel:** Parcel-lázás-számla 4,096-50 P, haszonbér számla 4,985-20 P, felszerelés-használati számla 500-— P, 1937. évi veszteségáthozat 43,628-24 P, 1938. évi veszteség 9,412-44 P, veszteségegyenleg 53,040-68 P. Összesen 62,622-38 P.

Mérlegszámla 1939 december 31-én. Vagyon: Ingatlan 189,298-67 P, épületek 37,822-21 P, holtfelszerelések 24,149-— P, 1938. évi veszteségáthozat 53,040-68 P, folyó évi nyereség 2,334-79 P, 1939. évi veszteségegyenleg 50,705-89 P. Összesen 301,975-77 P. — **Teher:** Részvénytörke 120,000-— P, beruházási hozzájárulás 5,106-10 P, Földhitelintézet 37,833-— P, folyószámla 137,036-67 P, fel nem vett osztalék 2,000-— P. Összesen 301,975-77 P.

Eredmény számla 1939 december 31-én. Tartozik: Költség-számla 4,116-18 P, adószámla 1,862-10 P, leírás épületek számláról 822-— P, leírás holtfelszerelés-számláról 4,830-— P, 1938. évi veszteségáthozat 53,040-68 P. Összesen 64,670-96 P. — **Követel:** Parcel-lázás-számla 8,842-96 P, kamatszám 158-21 P, haszonbér-számla 4,588-90 P, felszerelés használati díj 375-— P, veszteség-egyenleg 50,705-89 P. Összesen 64,670-96 P.

Mérlegszámla 1940 december 31-én. Vagyon: Ingatlan 170,280-17 P, épületek 37,000-— P, holtfelszerelések 19,319-— P, 1939. évi veszteségáthozat 50,705-89 P, folyó évi veszteség 847-18 P, folyó évi veszteségegyenleg 51,553-07 P. Összesen 278,152-24 P. — **Teher:** Részvénytörke 120,000-— P, beruházási hozzájárulás 5,106-10 P, földhitelintézet 33,000-— P, hitelezők 118,046-14 P, fel nem vett osztalék 2,000-— P. Összesen 278,152-24 P.

Eredmény számla 1940. december 31-én. Tartozik: Költség-számla 4,159-57 P, kamatszám 214-53 P, leírás épületek számlán 822-21 P, leírás holtfelszerelés-számlán 4,830-— P, 1939. évi veszteségáthozat 50,705-89 P, Összesen 60,732-20 P. — **Követel:** Parcel-lázás-számla 6,629-13 P, haszonbér számla 2,550-— P, 1939. évi veszteségáthozat 50,705-89 P, folyó évi veszteség 847-18 P, folyó évi veszteségegyenleg 51,553-07 P. Összesen 60,732-20 P.

Budapest, 1941. évi november hó. Az igazgatóság. Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelőbizottság. 691

ISTÁLLÓJA

száraz, páramentes, szagtalan

a szabadalmazott motornélküli AUTOVENTOR folytonszellőző 570 alkalmazásával

Malacfiasztatóknál nélkülözhetetlen

VADAS MIHÁLY okl. mérnök hűtő- és szellőzőberendezések vállalata Budapest, VII., Damjanich-u. 36. Tel.: 420-384

500 holdas bérletet keresek

Pesttől 100 km-es körzetben, vasút és műút mellett.

Nógrád, Hont előnyben.

Dr. Bellus ügyvéd, Budapest Deák Ferenc-tér 3. 692

635 kh. birtok

műút mentén autobuszmegállóval, 6 km-re vasútállomástól

bérbeadó vagy eladó.

Ügynököt díjazok.

„Kárpát-síja 687” jelgére a kiadóhivatalba. 693

2000 magyar holdas birtok

teljes felszereléssel 1942 április 1-től

haszonbérbeadó.

Érdeklődők írjanak a kiadóhivatalba „2000 hold 675” jelgére.

Ügynökök kizárva 675

Eladó ménnek.

A marcali uradalomban beltenvésztés elkerülése végett eladásra kerül

egy darab szürke 8 éves belga félvérmen, egy darab sötétebb idősőbb angol félvérmen.

Közelebbi felvilágosítást

Uradalmi Jóságfelügyelőség, Marcali (Somogy megye) ad. 698

46 k. hold fekete homokföld

dinnyetermelésre

alkalmas, országút és bánya mellett, hasznos bérbe kiadó. Gróf Meran uradalom főintézősége, Zámoly, Fejér megye. 674

Haszonbérbeadó

600 kat. holdas mezőgazdasági

ingatlan Szarvason (Békés m.)

1942. okt. 1-től. Levélbeli érdeklődésre birtok-leírást küld **Dr. vitéz Horváth Béla,**

Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 76. szám. 688

Eladó

a Tolnamegyei Gazdaságok Szövetkezete tulajdonát képező hatóságilag engedélyezett 6 éves eredeti import

pinzgaui kis fedezőmén

3000 pengőért. Megtekinthető Középhegyi Uradalomban, Tolnamegye. 689

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

Ingatlanforgalmi Osztályának hirdetése

Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám

Telefon: 181-040

ELADÓ BIRTOKOK:

Mason megyében 34 hold, 18 szobás úllakással, 3 hold parkkal.

Veszprém megyében 360 hold, 4 szobás úllak, kis parkkal.

BÉRBEADÓ:

Szabolcsban 600 hold azonnal. Szatmárnémeti 1362 hold, szeszgyárral.

BÉRETEKET KERESÜNK: 1000-2000 hold jó gazdaságot ipartelepellel. 200-600 holdas dunántúli gazdaságot.

BIRTOKOKAT KERESÜNK: Mező- és erdőgazdasági birtokokat tetszőleg Pesthez közel, Dunántúli vagy felvidéken.

Biztosítjuk növénykállataink erőteljes csontfejlődését és óvjuk kifejlődött haszonállataink csontállományát csontbetegségektől. E célra legalkalmasabb a

DOROGI SZÉNSAVAS TAKARMÁNYMÉSZ

amely 98%-ot meghaladó tisztasági fokkal bír, őrlési finomsága pedig legelsőrendű. Gyártja: a Saigóterjáni Kőszénbánya R.-T. dorogi mésztelepén. Központi eladási iroda: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. Telefon: 125-284. Ügyeljünk a „DOROGI” névre!

Ha könnyűszerrel
sok vizet akar,
vásárolja a
**Mezőgazdák
zuhatag-
kútját**

Rozsdamentes
kivitelben is kapható.

Régebben vásárolt
zuhatag-kutakhoz
alkatrészeket szállítunk.

Arjegyzőket és alkatrészárjegyzőket küld:

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29.

Haszonbérbeadó

az Ipolyság és Tesmag községek határában fekvő

káptalani nagybirtok

mezőgazdasági szeszgyárral
1942. évi október hó 1-től.

Felvilágosítást ad:

Dr. Csermák Ernő ügyvéd, Ipolyságon.

TITKÁRI

állásra
okleveles gazdát
(mezőgazdát)

keres az Abauj-Tornavármegyei Gazdasági Egyesület.

Pályázatokat, életrésszel és fizetési igény megjelölésével az Egyesület elnöksége címére (Kassa, Vármegeháza) kérjük f. é. december 15-ig beküldeni.

678

BENŐ GYULA

I. oszt. angol diplomás Breeches-szabó

Női és férfi angol lovagiöltönyöket és breeches-nadrágokat minden formában speciálisan készít. Vadászöltönyök és kasmink minden formában garanciával

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 14/16., félemelet
Telefon: 187-047.

623

Ló- és

**marhanyíró-ollók
köszörülése.**

REX II vagy HAUPTNER ló- és marhanyírógéphez nyíró-olló alkalmasan kapható, egyaránt a többi alkatrészek is.

Dreher Ignác és Fia

Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. szám.
Alapítva 1845. Telefon: 189-728

622

ELADÓ

két darab öt éves erős kanca

mura-ló.

Zentai János, Békéscsaba, Haraszti és Rosenthal gazdaság.

Ugyanott 4-5 darab törzskönyvezett, nagy hozamú fiatal fejőstehenet vesz.

693

Uradalmak figyelmébe!

Nagyvásártelep 56. sz. elárúsító helyünkön gyümölcs- és főzelékfélék darab- és vagonkéntben átveszünk értékesítésre.

Export és konzervgyárak részére minden mennyiségben a legmagasabb napi árban felvesszünk.

Félegyházi Mezőgazdasági Export k. f. t.
Budapest, Nagyvásártelep 56.

Városi iroda: Budapest, IV., Váci-u. 36. sz.
Telefonszám 382-550.

76

Onnek is érdeklében áll, hogy
Használt olaját

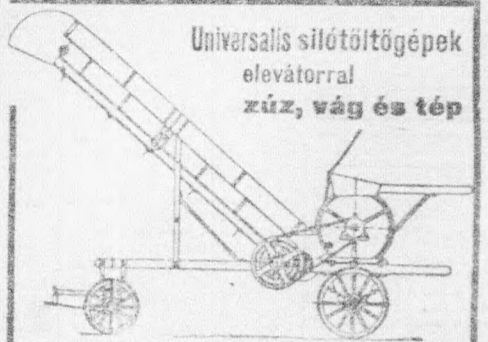
az Iparügyi Minisztérium 49.000/1940. számú rendelete alapján

felújítsa az

„OLEA“ OLAJTISZÍTÓ IPARI KFT.
Budapest, IX., Soroksári-út 45. Tel.: 137-691

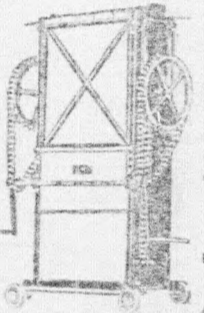
Hárminc darab saját tenyésztési
Yorkshire-mangalicák keresztezési
választott **malac**
eladó

Dr. vitéz Pap Dezső gazdaságában,
Polgárú (Fejér-megye). 699

Universális silótöltőgépek
elevátorral
zúz, vág és tép

Készíték vasból gép- és kézi hajtásos

széna, szalma,
len, círok
sajtolókat

mely könnyebben, gyorsabban,
súlyosabb hálákat sajtol az
eléglettel. Gyártok barna-
szén generátorokat.

Bartók György gépüzeme,
Budapest, XIII., Szegedi-út 48.
Telefon: 498-374

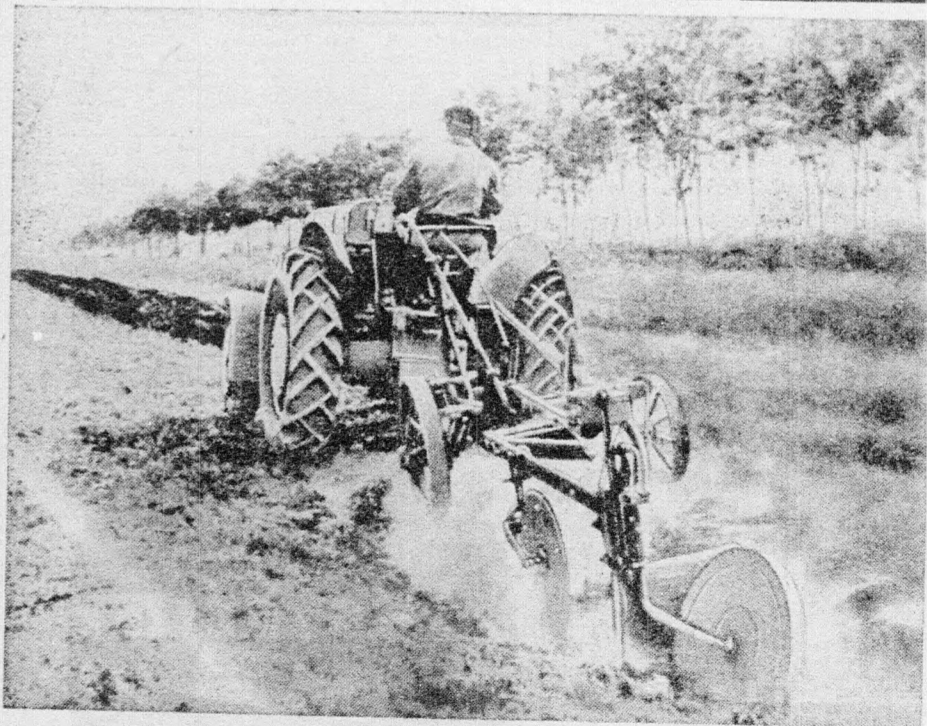
401

**Uradalmak és gazdák
takarmány- és szalmafeleslegét**

bármilyen mennyiségben
megvásároljuk.

Budapesti Keresztény Lófogató Fuvarosok Szövetkezete,
Budapest Józsefvárosi pályaudvar. Tel.: 134-579

651

AZ ÚJ 20-25 LE

**RÁBA
MINDENES
TRAKTOR**

KISEBB GAZDASÁGOK EGYETEMES MUNKAGÉPE,
URADALMAK KÖNNYŰ TALAJMUVELŐ- ÉS VON-
TATÓGÉPE, NAGYTELJESÍTMÉNYŰ KASZÁLÓ- ÉS
KAPÁLÓGÉP, VONTATJA ÉS ÜZEMBENTARTJA A
NAGYOBB CSÉPLŐGÉPEKET IS.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T.

KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. TEL.: 125-210